

Programmabegroting 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Inleiding.....	6
Bestuur.....	8
Overzicht van wijzigingen	10
Programma Sociaal Domein	13
Doelenboom Sociale Zaken.....	14
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	20
Doelenboom Gezondheidszorg	27
Doelenboom Onderwijs.....	32
Doelenboom Jeugd.....	36
Doelenboom ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein	42
Sociaal Domein - Wat mag het kosten.....	47
Programma Ruimte	48
Doelenboom Openbare orde en veiligheid	49
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer	54
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH.....	58
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH.....	65
Doelenboom Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet.....	71
Doelenboom Ontwikkelprogramma Agenda duurzaam Twenterand	73
Ruimte - Wat mag het kosten	75
Programma Economie en vrije tijdsbesteding	76
Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme	77
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	82
Doelenboom Sport.....	86
Economie - Wat mag het kosten.....	89
Programma Fundament	90
Doelenboom Dienstverlening en klantcontact	91
Doelenboom Bedrijfsvoering.....	95
Fundament - Wat mag het kosten.....	104
Beleidsindicatoren	105
Paragrafen.....	106
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	107
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	114
Paragraaf Financiering.....	118
Paragraaf Bedrijfsvoering	121
Paragraaf Verbonden partijen.....	123
Paragraaf Grondbeleid.....	131
Paragraaf Lokale heffingen.....	133
Overzicht van baten en lasten 2020.....	139
Financiële positie.....	148
Meerjarenraming 2021 - 2023	149
Bijlagen.....	150
Investeringslijsten 2020 - 2023	151
EMU - saldo begroting 2020	153
Staat van reserves en voorzieningen begroting 2020 - 2023	154
Overzicht taakvelden	173
Overzicht subsidies 2020 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen.....	176
Lijst met verklarende afkortingen.....	177
Ondertekening Programmabegroting 2020	180

Inleiding

Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de programmabegroting 2020. In de begroting 2020 is de Kadernota 2020, die behandeld is in de raadsvergadering van 9 juli jl., verwerkt inclusief de aangenomen amendementen en moties. De begroting is dus: de kadernota met daarin opgenomen de wijzigingen. Enerzijds inhoudelijk (naar aanleiding van de aangenomen moties en amendementen) en anderzijds financieel (naar aanleiding van de meicirculaire, de berap 2019 en technische correcties).

De kadernota

De kadernota gaf een vooruitblik wat ons in 2020 te wachten staat. In de inleiding stond hierover: “Met de kadernota werken wij volop verder aan een ‘kernachtig en veranderend’ Twenterand. Er is nog steeds aandacht voor het sociaal domein en financiën. De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de mensen die dat het hardst nodig hebben. Dit vinden wij belangrijk, echter ook de grote opgaven op het ruimtelijk en economisch domein verdienen onze aandacht. En wij investeren in onze organisatie om de opgaven ook te kunnen realiseren. Financieel blijft het een uitdaging.”

De aangenomen moties en amendement

Tijdens de raadsbehandeling van de Kadernota 2020 op 9 juli 2019 zijn 4 moties en een amendement door de gemeenteraad aangenomen. Besloten is in te stemmen met de voorstellen in de Kadernota 2020 en om de volgende inhoudelijke richtingen in de meerjarenbegroting 2020 financieel te vertalen en structureel te verwerken:

- Het subsidieplafond te verlagen met € 250.000.
- Voor wat betreft de boa's eerst een evaluatie van de eerste twee jaar af te wachten alvorens vanaf 2022 met een derde extra boa op te plussen.

Toegezegd is het voorstel ‘Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen’ in de begroting 2020 van een dekking te voorzien. Dit is gebeurd. Daarnaast is besloten de incidentele bedragen in het Stimuleringsfonds Asbest voor het jaar 2020 met € 25.000, 2021 en 2022 met elk € 50.000 te verminderen.

Naar aanleiding van de aangenomen 4 moties laat het college:

- een wandelpadenplan opstellen voor de begroting 2021;
- een ‘Beleidsregel Sociaal Medische Indicatie – Kinderopvang’ opstellen;
- een onderzoek instellen naar de mogelijkheden om de plaatsnaamaanduidingen van de kernen in de gemeente Twenterand ook te voorzien van de Nedersaksische naam;
- het verzoek uitwerken om – onder voorwaarden – een eenmalige bijdrage van € 15.000 te betalen in het herstellen van de vloer van het Veenmuseum om sluiting te voorkomen. Deze bijdrage is verstrekt en verwerkt in de begroting.

Financieel overzicht

Financieel gezien is het vertrekpunt voor deze begroting het saldo uit de Kadernota 2020. De hierboven genoemde wijzigingen zijn in de onderstaande tabel meegenomen. De technische correcties betreffen bv. kapitaalslasten.

	2020	2021	2022	2023
SALDO KADERNOTA	314.900 N	419.700 N	565.400 N	695.500 N
Voorstel / moties & amendementen:	-257.400 V	-257.400 V	-312.400 V	-312.400 V
Algemene uitkering (apart voorstel)	-87.000 V	250.000 N	535.000 N	590.000 N
Startpunt programmabegroting	-29.500 V	412.300 N	788.000 N	973.100 N
Berap 2019	40.200 N	65.200 N	90.800 N	138.300 N
Technische correcties	-10.700 V	82.800 N	-122.200 V	148.800 N
Saldo Begroting	0	560.300 N	756.600 N	1.260.200 N

De begroting is voor het jaar 2020 sluitend. De jaren daarna loopt het tekort op, voor een belangrijk deel door het verloop van de algemene uitkering.

Tot slot

Ondanks een tekort in meerjarenperspectief leggen wij deze programmabegroting aan u voor. Voor het jaar 2020 is de begroting sluitend. Voor de jaren 2021 en verder zijn er nog veel onzekerheden over kostenontwikkelingen, nieuwe verdeelmodellen algemene uitkering en het verdeelmodel sociaal domein, die wij de komende jaren kunnen verwachten. Het college blijft zich inzetten voor een reëel en sluitende meerjarenbegroting. Voor ons is en blijft solide en transparant financieel beleid noodzakelijk. Én wij blijven volop verder werken aan ons coalitieakkoord, aan een 'kernachtig en veranderend' Twenterand!

Leeswijzer

Voor een gedetailleerdere beschrijving met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelen-bomen. De wijzigingen naar aanleiding van het aangenomen amendement, de motie over het Veenmuseum en de uitvoering leerlingenvervoer (berap 2019) samen-gevat in het 'Overzicht van wijzigingen'.

In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub) doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.

Bestuur

College van Burgemeester en wethouders

Hieronder staat de portefeuillevdeling binnen het college vermeld. De portefeuillehouders zijn, als college, gezamenlijk verantwoordelijk voor realisatie van de doelstellingen van de programma's in de programmabegroting.

Burgemeester drs. A.E.H. van der Kolk

Portefeuille:

- Algemeen bestuurlijke zaken
- Personeel en organisatie
- Handhaving
- Openbare orde en veiligheid

Wethouder M.H. Paters

Portefeuille:

- Maatschappelijke ondersteuning
- Jeugd
- Sport
- Onderwijs
- Kernwethouder: Vroomshoop en Geerdijk

Wethouder M. van Abbema

Portefeuille:

- Economie
- Duurzaamheid
- Participatie
- Natuur en Platteland
- Kernwethouder: Westerhaar, Bruinehaar, Weitemanslanden en Westerhoeven

Wethouder L.J. Harmsen

Portefeuille:

- Wonen
- Verkeer en vervoer
- Recreatie en toerisme
- Communicatie
- Detailhandel
- Kernwethouder: Den Ham

Wethouder R. Koster

Portefeuille:

- Financiën
- Ruimtelijke Ordening
- Beheer openbare ruimte
- Cultuur
- Kernwethouder: Vriezenveen en De Pollen

Gemeentesecretaris H.J. ten Brinke

De gemeentesecretaris is de hoogste ambtelijk adviseur van het college van B&W en geeft daarnaast leiding aan de ambtelijke organisatie.

Bestuurlijke structuur

Voorzitter drs. A.E.H. van der Kolk

De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad en kan tijdens de vergadering aan de beraadslagingen deelnemen.

Griffier drs. R. Ros

De griffier is door de gemeenteraad benoemd. Een griffier ondersteunt de gemeenteraad, de voorzitter van de raad, het raadspresidium en de door de raad ingestelde commissies bij de uitoefening van hun taken.

De gemeenteraad in de gemeente Twenterand telt 23 raadsleden:

Fracties	Aantal raadsleden	Geleverde wethouders
GBT	12	3
CDA	4	
ChristenUnie	3	1
SGP	1	
PVV	1	
VVD	1	
PvdA - GroenLinks	1	

Overzicht van wijzigingen

Toelichting

De voorstellen uit de Kadernota 2020 zijn verwerkt in de Programmabegroting 2020. Daar waar de begroting is gewijzigd ten opzichte van de kadernota (zie inleiding), is dat in onderstaand overzicht aangegeven.

Subdoelen

Overzicht van wijzigingen

Activiteiten

- Subsidiëren volgens de Algemene Subsidie Verordening. Beoordeling aanvragen en doorontwikkeling subsidiebeleid.**
 Het subsidieplafond is verlaagd met € 250.000 conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.
- Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.**
 Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag. Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondernijning, combinatie met Drank- en Horecawet en de constante omvang van de werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet, Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondernijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. Deze uitbreiding wordt stapsgewijs doorgevoerd, namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2021 wordt een evaluatie uitgevoerd voor de noodzaak van nog 1 extra Boa in 2022 (totaal 4). Hiervoor is een bedrag opgenomen van € 110.000, conform het besluit in de Kadernota 2020.

Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondernijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) opgenomen. Hiervoor is een bedrag van €80.000 opgenomen, conform het besluit in de Kadernota 2020
- Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)**
 Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm. De structurele kosten zijn opgenomen en bedragen € 7.400,- zoals aangegeven bij de kadernota.
 * Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen.

- **Verstrekken lening vloer Veenmuseum**

Het Veenmuseum heeft een schadepost aan de vloer. De kosten voor het herstel van de vloer bedragen € 32.700. Het Veenmuseum heeft onvoldoende eigen middelen om de vloer te herstellen. Het bestuur van het Veenmuseum gaat zelf actief op zoek naar mogelijkheden om fondsen te verwerven. Het bestuur van het Veenmuseum is bereid € 17.700 voor eigen rekening te nemen door zelfwerkzaamheid. De gemeente stelt een renteloze lening van maximaal € 15.000 beschikbaar conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

- **Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit**

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader
- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Vanaf 2020 is hiervoor een bedrag van € 125.000 opgenomen, in 2020 € 25.000, in 2021 € 50.000 en in 2022 € 50.000. Dit conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten. Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) is een bedrag van € 45.000 per jaar beschikbaar gesteld, voor het werkbudget platteland is €50.000 per jaar beschikbaar gesteld conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

- **Uitvoeren leerlingenvervoer**

Een belangrijk onderdeel is ook het beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer. Inmiddels is het optiejaar gelicht en loopt er een afstudeeronderzoek naar toekomstige vervoersalternatieven (zie de stand van zaken notitie sociaal domein zomer 2019). Financieel gaan veel middelen om in deze open einde regeling (zie ook de risico's bij de paragraaf weerstandsvermogen). Onderdeel is ook het leerlingenvervoer (relatie doelenboom onderwijs). Helaas moeten wij constateren dat er dit jaar sprake zal zijn van een overschrijding. Er is een toename van duurdere maatwerkarrangementen (individueel vervoer en niet reguliere ritten die niet binnen het bestek vallen). Toename wordt dus niet veroorzaakt door volume leerlingen(deze is zo goed als stabiel), maar toename volume duurdere maatwerkritten.

De raming van meerkosten bedraagt voor 2019 € 125.000 is aangegeven in de Berap. Dit heeft ook een doorwerking in de begroting 2020, echter hier wordt nog een positief effect verwacht door uitstroom van leerlingen die t.g.v. inzet van het persoonlijk vervoersplan, zelfstandig kunnen reizen en geen gebruik meer hoeven te maken van het aangepast vervoer, als we dit verrekenen worden de meerkosten ten gevolge van deze oorzaak voor 2020 € 100.000. Dit is in deze begroting verwerkt. Dit

is nog exclusief indexering. Er is vrees dat dat de zgn. NEA-index, die van toepassing is, fors gaat stijgen (meer dan 5%) in verband met het afschaffen van de BPM-teruggaveregeling voor taxibedrijven. De index wordt later dit najaar bekend.

Programma Sociaal Domein

Inleiding

Het sociaal domein is volop in beweging, ook in Twenterand. Met het sociaal domein bedoelen we de zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid rond jeugd en gezondheid. Deze onderwerpen vormen dit programma. Dit programma streeft er naar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en participeren én daar zelf over regie over voeren. Zowel thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of in het werk. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. We zijn als gemeente een vangnet voor kwetsbare inwoners. De inhoudelijke visie voor dit programma staat in onze nieuwe integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2022.

Onze programma-opgave wordt in hoofdlijnen omschreven als de focus op inhoudelijke vernieuwing met een andere cultuur en werkwijzen in het sociale domein. Dit heet met een ander woord ook wel de transformatie van het sociaal domein. We zijn op weg naar een duurzaam vernieuwd en betaalbaar sociaal stelsel en zorglandschap. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand. We realiseren samen met partners vrij toegankelijke voorzieningen op maat, bevorderen innovatie en ondersteunen de eigen kracht van individuen en gezinnen. In ons Transformatieprogramma sociaal domein is dit nader uitgewerkt.

Transformeren is nodig want ondertussen is er ook een stevige financiële opgave. Er is er nog geen structurele financiering vanuit het Rijk en komt er een herverdeling van rijksmiddelen aan, hetgeen een groot risico is in het meerjarenbeeld. Met de aanwezige kostenstijgingen is bijsturing daarom nog steeds urgent. Hierbij kijken we naar preventie, de rol van een ieder waaronder de gemeente en integrale oplossingen op maat (1 gezin, 1 plan, 1 regie) en vooral ook samenwerking in en buiten het sociale domein.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

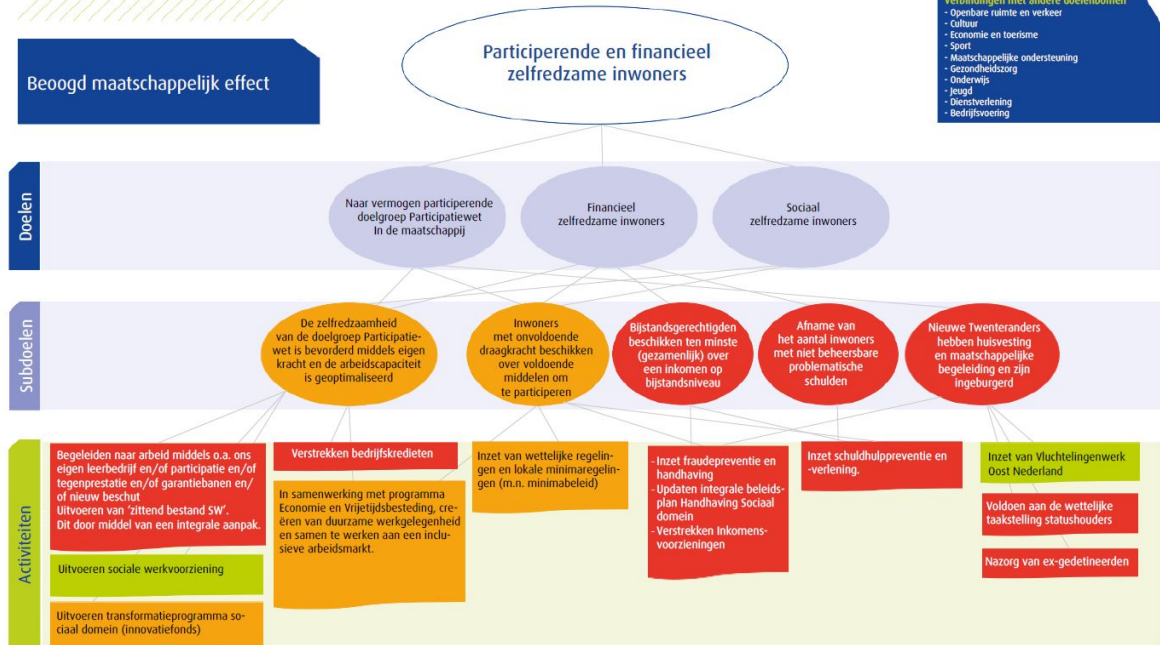
Sociale zaken | 2020

Beoogd maatschappelijk effect

Verbindingen met andere doelenbomen

- Openbare ruimte en verkeer
- Cultuur
- Economie en toerisme
- Sport
- Maatschappelijke ondersteuning
- Gezondheidszorg
- Ouderenzorg
- Jeugd
- Dienstverlening
- Bedrijfsvoering

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus is dat inwoners meedoen en financieel zelfredzaam zijn. Veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie komen nog steeds moeilijk of niet aan de slag. In Twenterand is de werkgelegenheid de afgelopen jaren toegenomen. Daarbij is de werkloosheid afgenomen tot 4% in Twenterand. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te bieden. Er zijn nog (te) veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.

De gemeente Twenterand wil een inclusieve arbeidsmarkt realiseren. Hierin wordt iedereen met arbeidsvermogen in staat gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om een bijdrage te leveren. Dit ook als het gaat om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is draagvlak en creativiteit nodig. Het lokale minimabeleid helpt de inwoners met minder budget om bijvoorbeeld te kunnen sporten of een bezoek te brengen aan het museum maar ook wanneer er schulden zijn, het voorkomen van schulden of hulp bij de betaling van bijzondere kosten van het bestaan. Het minimabeleid biedt ondersteuning zodat iedere inwoner mee kan doen.

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te

doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.

Kinderen moeten zich kunnen ontplooiën, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Activiteiten

- Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut
- In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.
- **ONTWIKKELING: Uitvoeren sociale werkvoorziening**
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Tevens stromen er geen mensen meer in de Wsw, waardoor (naar verwachting) de SW populatie jaarlijks gemiddeld met 6% vermindert. In anticipatie hierop wordt de GR afgeslankt door bijvoorbeeld het afstoten van vastgoed.
Vanaf eind 2016 is er gewerkt aan de vorming van een maatschappelijke onderneming door SOWECO om zo het negatieve resultaat deels op te vangen. Een van de stappen in de vorming van een maatschappelijke onderneming is onderzoek naar het aandeelhouderschap van SOWECO NV. Door het onderzoek naar het aandeelhouderschap goed uit te werken worden de kosten in beeld gebracht en zal een goed onderbouwde keuze worden voorgelegd. De uitkomsten van het onderzoek worden verwacht in de tweede helft van 2019.
Het gaat hier om een zeer kwetsbare doelgroep, bij de ontwikkelingen wordt hiermee rekening gehouden.
- Uitvoeren ontwikkelprogramma transformatie sociaal domein
- Uitvoeren van 'zittend bestand SW' dit door middel van een integrale aanpak
- Verstrekken bedrijfskredieten

Subdoel: Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren

De gemeente Twenterand heeft met de investering van het Minimabeleid de afgelopen jaren een stevige basis neergezet. De komende jaren richten we ons op met name op preventie en nieuwe verbindingen.

Activiteiten

- In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.

- Inzet fraudepreventie en handhaving
- Inzet schuldhulppreventie en -verlening.
- **ONTWIKKELING Updaten integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein**
 Het integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein loopt tot 2021 en zal dus in 2020 vernieuwd gaan worden.
 Het blijft wenselijk dat het plan alle domeinen van het Sociaal Domein betreft. De gekozen beleidslijnen, met als drie speerpunten: Handhaving is een natuurlijk onderdeel van de integrale dienstverlening, fraude mag niet lonen en de gemeente Twenterand is een rechtvaardige en sociale gemeente zullen wederom weer de basis zijn om het beleid ook in de kalenderjaren 2021 en volgende te continueren. Uiteraard worden de ervaringen van de afgelopen jaren ingebracht bij het updaten van het plan.
- **Verstrekken inkomensvoorzieningen**
- **Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)**
 De intensivering van het gebruik van het Minimabeleid (meedoen regeling, schoolpakket, jeugd- sport- en cultuurfonds) en een groter beroep op bijzondere bijstand (met name bewindvoeringskosten) de afgelopen vier 4 jaar is terug te zien in de uitgaven op het budget voor minima. Het is ons sociale beleid om oog te hebben voor de doelgroep minima en tevens een open einde regeling. De uitgaven stijgen sneller dan verwacht en volgens onze prognose is de reserve minimabeleid in 2020 niet meer toereikend. In de begroting wordt conform Kadernota voor 2020 een bedrag van € 80.000 opgenomen om toe te voegen aan minimabeleid en voor de jaren daarna € 100.000.
- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
 De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In 2019 staat bij de stand van zakennotitie al een inhoudelijke evaluatie. Bovenstaande cijfers laten al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. De incidentele kosten bedrage € 75.000 en zijn reeds goedgekeurd via de Kadernota 2020.

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

Activiteiten

- Inzet fraudepreventie en handhaving
- Inzet schuldhulppreventie en -verlening.
- **ONTWIKKELING Updaten integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein**
 Het integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein loopt tot 2021 en zal dus in 2020 vernieuwd gaan worden.
 Het blijft wenselijk dat het plan alle domeinen van het Sociaal Domein betreft. De gekozen beleidslijnen, met als drie speerpunten: Handhaving is een natuurlijk onderdeel van de integrale dienstverlening, fraude mag niet lonen en de gemeente Twenterand is een rechtvaardige en sociale gemeente zullen wederom weer de basis zijn om het beleid ook in de kalenderjaren 2021 en volgende te continueren. Uiteraard worden de ervaringen van de afgelopen jaren ingebracht bij het updaten van het plan.

- Verstrekken inkomensvoorzieningen

Subdoel: Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden

Activiteiten

- Inzet schuldhulppreventie en -verlening.

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Activiteiten

- Inzet fraudepreventie en handhaving

- **Nazorg van ex-gedetineerden**

Er ligt een gemeentelijke verantwoordelijkheid op zes leefgebieden, te weten:

1. Identiteitsbewijs
2. Inkomen
3. Onderdak
4. Schuldhulpverlening
5. Psychosociale begeleiding
6. Arbeidsmarkttoeleiding

Voor kalenderjaren 2020 en volgende continueren wij de integrale samenwerking binnen het Sociale Domein, met als doel de gemeentelijke verantwoordelijkheid waar te maken op het gebied van nazorg voor ex-gedetineerden.

- **ONTWIKKELING Updaten integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein**

Het integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein loopt tot 2021 en zal dus in 2020 vernieuwd gaan worden.

Het blijft wenselijk dat het plan alle domeinen van het Sociaal Domein betreft. De gekozen beleidslijnen, met als drie speerpunten: Handhaving is een natuurlijk onderdeel van de integrale dienstverlening, fraude mag niet lonen en de gemeente Twenterand is een rechtvaardige en sociale gemeente zullen wederom weer de basis zijn om het beleid ook in de kalenderjaren 2021 en volgende te continueren. Uiteraard worden de ervaringen van de afgelopen jaren ingebracht bij het updaten van het plan.

- **ONTWIKKELING: Inzet van Vluchtelingenwerk Oost Nederland**

Vluchtelingenwerk Oost Nederland (=VWON) zet zich in voor het meedoen op alle gebieden van de nieuwe Twenteranders in onze gemeente. De samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland is vastgelegd in een prestatieovereenkomst. Voor de kalenderjaren 2020 en volgende zal de gemeente, VWON en ketenpartners invulling moeten geven aan de nieuwe Wet Inburgering. Gelet op de wijzigingen in de wet, zal nog meer moeten worden ingezet op de zogeheten duale trajecten, een combinatie van werk en het leren van de Nederlandse taal. In hoeverre de rijksbijdrage toereikend zal zijn is nog niet bekend.

- Verstrekken inkomensvoorzieningen

- **Voldoen aan de wettelijke taakstelling statushouders**

De doelstelling van de gemeente Twenterand is om te voldoen aan de wettelijke taakstelling statushouders. Belangrijk daarbij is en blijft de samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland, COA, Mijande en andere (lokale) ketenpartners zoals de St. Boot en de St. Manna.

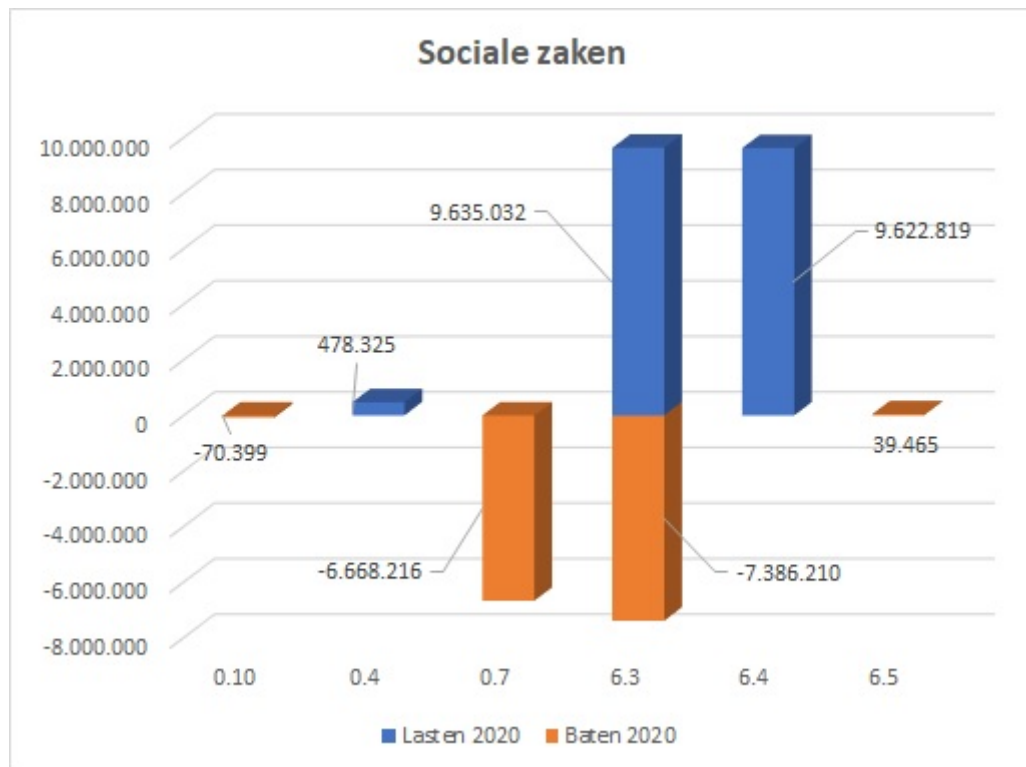
Metingen en verplichte indicatoren

Personen met een bijstandsuitkering (per 1000 inwoners)

Personen met een lopend reïntegratietraject (15-65 jr. per 1000 inw.)

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden						
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	460	480	462	511(01-7)	489 (31/5)	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	25	30	25	36(01/07)	38 (31/5)	CIV
Aantal activeringstrajecten	380	400	366	490	434 (31/5)	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	267	267	267	285 (01-07)	295	-
Aantal taakstelling vergunninghouders	24	28	50	65 (31-12)	40 (31/5)	-
Financieel zelfredzame inwoners						
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	450	248 (01-07)	471	275(01-07)	169 (31/5)	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk	70	70	76	62	26 (31/5)	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag	270	300	307	257	128 (31/5)	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoelage	9	5	11	2 (01-07)	2 (31/5)	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners						
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling	400	400	400	400	147 (31/5)	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	165	163	105	105	56	extern
Beschut werk	14	11	5	5	-	-
Aantal kinderen schoolpakket	85	60	60	60	-	Interne systemen

Financieel overzicht

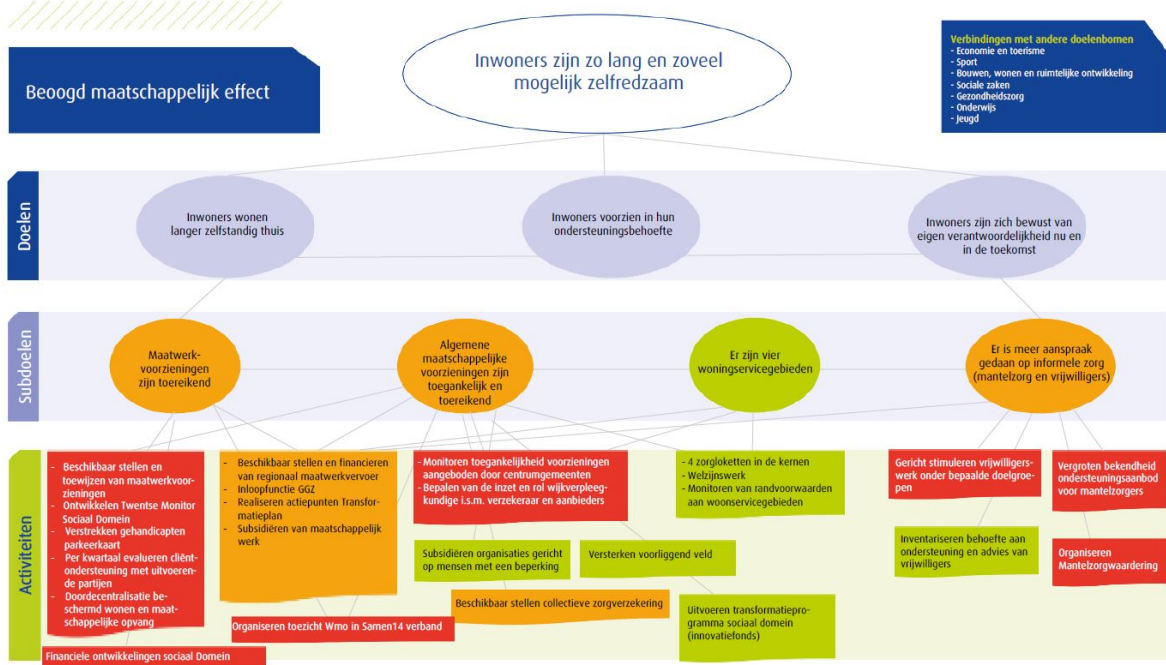

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2020

Inhoudelijk perspectief

In de komende jaren wordt als ontwikkeling gezien de vergrijzing, het langer zelfstandig wonen en het toenemen van (rijks)taken op lokaal niveau. Zoals de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in 2021. De financiële opgaven op het gebied van de decentralisaties zijn voor de aankomende jaren fors en brengen grote risico's met zich mee. Daarom zijn we al geruime tijd bezig met vernieuwing en verandering, transformatie. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners om hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Door een toename van de eigen kracht en samen kracht, wordt in de toekomst minder aanspraak gemaakt op maatwerkvoorzieningen en wordt meer beroep gedaan op vrij toegankelijke voorzieningen in het 'voorveld'. Het inzetten van preventie en het versterken van het voorveld blijft een belangrijke opdracht voor de komende jaren. Het is belangrijk dat inwoners de weg naar vrij toegankelijke voorzieningen weten te vinden. De rol van de gemeente is om ondersteuning te blijven bieden daar waar het echt nodig is. De transformatie betreft niet alleen de inwoners, maar ook instellingen en onze eigen organisatie. De organisatieontwikkeling is mede ingegeven door de beweging in het sociaal domein. Regie én samenwerking lokaal en regionaal zijn nodig om deze opgave het hoofd te bieden. Een integrale aanpak met jeugd en welzijn, maar ook met participatie is nodig om te zorgen dat kennis en ervaring uit deze domeinen optimaal worden benut om maatschappelijk winst te bereiken. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Door afnemende rijksmiddelen en toenemende kosten is het financiële meerjarenperspectief voor het sociaal domein somber. Het geeft noodzaak tot een bijsturing in het sociaal domein. In 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld, met daarin de volgende thema's: omkijken naar elkaar, economisch vitale inwoners, iedereen doet mee en thuis is het fijn en veilig. Deze thema's dragen bij aan verdere transformatie van het sociaal domein en om de grote financiële tekorten te beperken.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen

- **Financiële ontwikkelingen sociaal domein**

Ter uitvoering van het beleid om onze inwoners adequate zorg en ondersteuning te bieden is er helaas nog steeds sprake van stijging van uitgaven en tekorten ten opzichte van de rijksbijdrage. Vanaf het begin van de decentralisaties zijn aantallen en complexiteit toegenomen en daarmee kostenstijgingen. Er worden sinds 2015 al veel zaken ondernomen in Transformatie (zie ontwikkelprogramma), preventie, interveniëren in verwijsprocessen en alternatieven voor geïndiceerde zorg (bijv. POH jeugdGGZ) om ook financieel meer ruimte te creëren. Hoewel maatregelen werken blijft de beïnvloedbaarheid helaas beperkt.

Financiële ontwikkelingen Wmo en jeugd

Wij blijven voortvarend bezig (o.a. door verwijsstromen-interventies en voorliggende oplossingen) om het tij te keren. Dit heeft effect. Bekend is inmiddels dat de jaarrekening 2018 een voorzichtige stabilisatie ten opzichte van het tekort i.r.t. de rijksbijdrage laat zien. De transformatie gaat ondertussen onverminderd door en deze zal ook in 2020 effect moeten hebben. Conform toezegging aan de raad) is er een initiatievenlijst gepresenteerd waarmee gewerkt wordt om vernieuwing en besparingen te realiseren. Dit blijft nodig want er blijven ook kosteneffecten en risico's vanwege het open einde karakter, effecten van aanbestedingen en regelgeving (zoals CAO-effecten en uitspraken rechtbanken). Vooral zien wij grote risico's voor meerkosten in relatie tot de Twentse inkoop Wmo en jeugd 2019, waarin gewerkt wordt met nieuwe overeenkomsten met hogere (reële) prijzen. Vanwege de nieuwe situatie in de overgang naar het Twentse model zijn de effecten nog niet financieel te duiden, vandaar dat hierin aannames worden gedaan. In de loop van dit jaar wordt o.a. ook meer duidelijk over maatwerkvervoer (regiotaxi, vervoer van en naar de dagbesteding Wmo en Jeugdhulp en leerlingenvervoer), effecten abonnementstarief, huishoudelijke ondersteuning (Twente onderzoek toekomstscenario's i.v.m. rechterlijke uitspraken en kostenstijgingen medische advisering (waarschijnlijk nieuwe aanbesteding in 2019). Het moeten doen van nieuwe aanbestedingen binnen het sociaal domein met implementatie zal projectmatig extra personeel met bijbehorende incidentele kosten vergen (P.M). Er zit druk aan onze toegang. De structurele formatie in de uitvoering leidt op dit moment niet tot nadere voorstellen. Focus zit op het realiseren van stabiele vaste kern en ondertussen loopt er ook het onderzoek (motie toegang) met de doorontwikkeling en optimalisering

van de toegang (incl. kernteams en werkwijze nieuwe inkoop) waar eerst naar goed naar gekeken wordt, zodat daarna gefundeerde conclusies kunnen worden getrokken.

Begrotingseffect 2020 e.v.

Kosten blijven toenemen. Voor onze ramingen rond jeugdhulp en ondersteuning gaan wij op dit moment voor 2020 uit van indexering met 3% ten opzichte van het (geïndexeerde niveau) 2019. Het betreft een bedrag van € 500.000,-. Conform kadernota is dit opgenomen in de begroting. De inhaalslag naar het huidige jaar toe zal in de komende Berap worden meegenomen (2x 2,6%, volgens informatie vanuit Twentse inkoop); dit betreft een bedrag van € 800.000 dat doorwerkt komen jaren. Dit is de inhaalslag op de tarieven naar aanbieders die grotendeel bevroren waren in de oude contracten. Een volume effect is niet meegenomen. Daar het een raming is en er meer factoren van invloed zijn op de uitkomsten sociaal domein worden al deze indexeringen gedekt uit de reserve sociaal domein, waarop nu een groot beslag wordt gedaan. Hiermee wordt tot 2021 overbrugt mede vanwege het volgende: De structurele rijks financiering is nog niet op peil. Er wordt landelijk gewerkt aan een nieuw verdeelmodel sociaal domein per 2021. Onze inspanning is er op gericht om hierbij tevens verhoging van het macrobudget te krijgen en een financiële tussenoplossing (a la stroppenpot) totdat het nieuwe model in werking treedt. Zoals bekend is zijn er in de mei-circulaire tijdelijk voor 3 jaar (2019-2021) middelen aan de gemeente(n) toegezegd. Dit is meegenomen in deze begroting.

Integrale beleidsnota sociaal domein 2019-2022

Eind 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld door de raad. Deze nota vervangt in ieder geval de bestaande (deels wettelijk verplichte) nota's voor Wmo, Jeugd, Participatie (o.a. re-integratie) en Transformatie en neemt ook onderwijsbeleid meer expliciet mee. De integrale beleidsnota ontschot binnen het sociaal domein en legt verbindingen met andere terreinen zoals gezondheid en economie.

In de nota zijn de sociale doelen uit het coalitieakkoord uiteraard verwerkt en nader handen en voeten gegeven. In het uitvoeringsproces wordt opgavegericht en interactief gewerkt. Dit houdt in dat -samen met betrokken actoren- wordt bepaald welke opgaven binnen het sociaal domein de komende jaren actueel en urgent zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan preventie, langer zelfstandig thuis wonen, eenzaamheid, vrijwilligerswerk en financiële zelfredzaamheid (armoede/schuldenaanpak).

Het leggen van (nieuwe) verbindingen vinden we belangrijk en noodzakelijk. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan de opgaven die de nieuwe omgevingswet met zich mee brengt, de link met sport (vitaal sportpark), en de raakvlakken die dit heeft met (de transformatie in) het sociaal domein.

Transformeren blijft noodzaak gezien de grote inhoudelijke maar ook financiële opgaven in het sociaal domein. We realiseren de opgaven uit deze beleidsnota vooral middels onze transformatieaanpak. Zie voor een nadere toelichting op transformatie de aparte doelenboom (achteraan dit programma). Bij alle (beleids)ontwikkelingen wordt uiteraard onze Adviesraad Sociaal Domein actief betrokken.

- [Inloopfunctie GGZ](#)
- [Ontwikkelen Twentse Monitor Sociaal Domein](#)
- **ONTWIKKELING: Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang**
 Beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) is een centrumgemeentetaak. Twenterand valt onder subregio Almelo. Door centrumgemeente Almelo wordt deze taak uitgevoerd. Per 1 januari 2021 stonden drie belangrijke beleidswijzigingen rond de centrumgemeentetaken ingevoerd door het rijk op de planning:
 - De bestuurlijke afspraak met het rijk om BW en MO op het niveau van de centrumgemeente te bekostigen en te organiseren vervalt.
 - De Wet langdurige zorg (Wlz) wordt opengesteld voor cliënten met psychische klachten.
 - Er komt een nieuw financieel verdeelmodel voor de rijksmiddelen bestemd voor BW, MO en begeleiding Wmo.

De effecten van deze beleidswijziging van het rijk zijn op dit moment nog niet te overzien. Sterker nog, gezien de complexiteit en impact staat de invoeringsdatum onder druk. Recent (juli 2019) is bekend geworden dat de gemeenten en het Rijk meer nemen voor de verdere decentralisatie van opvang en beschermd wonen van de 43 centrumgemeenten naar alle 355 gemeenten. Er is gekozen voor een stapsgewijze decentralisatie: voor de overgangperiode is 10 jaar beschikbaar vanaf 2022. Regionale samenwerking wordt verplicht. De (maatschappelijke) opvang van dakloze mensen blijft de eerste vier jaar nog bij de centrumgemeenten, vanwege de noodzakelijke schaalgrootte om voorzieningen beschikbaar te hebben. Na een evaluatie (over 4 jaar) valt hierover een besluit.

De financiële middelen komen straks bij ons als individuele gemeente terecht en niet meer bij de centrumgemeente. Dat betekent dat gemeenten in de genoemde periode van 10 jaar geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten. De verschuiving van BW-cliënten naar de Wlz én het nieuwe financiële verdeelmodel maken het inschatten van de effecten zeer onzeker. Zodra dit meer duidelijk is kan de impact beter worden overzien en wordt er op terug gekomen.

- Organiseren toezicht Wmo in Samen14 verband
- Per kwartaal evalueren cliënt-ondersteuning met uitvoerende partijen
- Realiseren actiepunten Transformatieplan
- Subsidiëren van maatschappelijk werk
- Verstrekken gehandicapten parkeerkaart

Subdoel: Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend

Activiteiten

- 4 zorgklokken in de kernen
- Bepalen van de inzet en rol wijkverpleegkundige i.s.m. verzekeraar en aanbieders
- Beschikbaar stellen collectieve zorgverzekering
- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen
- Inloopfunctie GGZ
- Monitoren toegankelijkheid voorzieningen aangeboden door centrumgemeenten
- Monitoren van randvoorwaarden aan woonservicegebieden
- Ontwikkelen Twentse Monitor Sociaal Domein
- Organiseren toezicht Wmo in Samen14 verband
- Per kwartaal evalueren cliënt-ondersteuning met uitvoerende partijen
- Realiseren actiepunten Transformatieplan

- Subsidiëren organisaties gericht op mensen met een beperking
- Subsidiëren van maatschappelijk werk
- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In 2019 staat bij de stand van zakennotitie al een inhoudelijke evaluatie. Bovenstaande cijfers laten al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. De incidentele kosten bedrage € 75.000 en zijn reeds goedgekeurd via de Kadernota 2020.
- **Versterken voorliggend veld**
Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht, samen met het netwerk of met een vrij toegankelijke voorziening te komen tot oplossingen. Door het versterken van het voorliggend veld/preventie, onder andere met de start van de kernteams in 2018, is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen. Vier partners van de kernteams, te weten Stichting Avedan Maatschappelijk Werk, Stichting Evenmens informele zorg voor elkaar, Stichting MEE IJsseloevers en Stichting ZorgSaam Twenterand, hebben met name hierdoor een stijging in het aantal inwoners dat zij ondersteunen. Dit heeft tot gevolg dat de behoefte aan subsidie voor in ieder geval deze organisaties toeneemt. Dit wordt per organisatie beoordeeld. Voor het Versterken van het voorliggend veld is een incidenteel bedrag van € 75.000 opgenomen in deze begroting, conform het voorstel in de Kadernota. De dekking komt uit de reserve Sociaal Domein.
- Verstreken gehandicapten parkeerkaart
- Welzijnswerk

Subdoel: Het gebruik van de vier woonservicegebieden

Activiteiten

- 4 zorgketten in de kernen
- Bepalen van de inzet en rol wijkverpleegkundige i.s.m. verzekeraar en aanbieders
- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Inloopfunctie GGZ
- Monitoren toegankelijkheid voorzieningen aangeboden door centrumgemeenten
- Monitoren van randvoorwaarden aan woonservicegebieden
- Realiseren actiepunten Transformatieplan
- Welzijnswerk

Subdoel: Er is meer aanspraak gedaan op informele zorg (mantelzorg en vrijwilligers)

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Gericht stimuleren vrijwilligerswerk onder bepaalde doelgroepen
- Inloof functie GGZ
- Inventariseren behoefte aan ondersteuning en advies van vrijwilligers
- Organiseren mantelzorgwaardering
- Realiseren actiepunten Transformatieplan
- Subsidiëren van maatschappelijk werk
- Vergroten bekendheid ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers

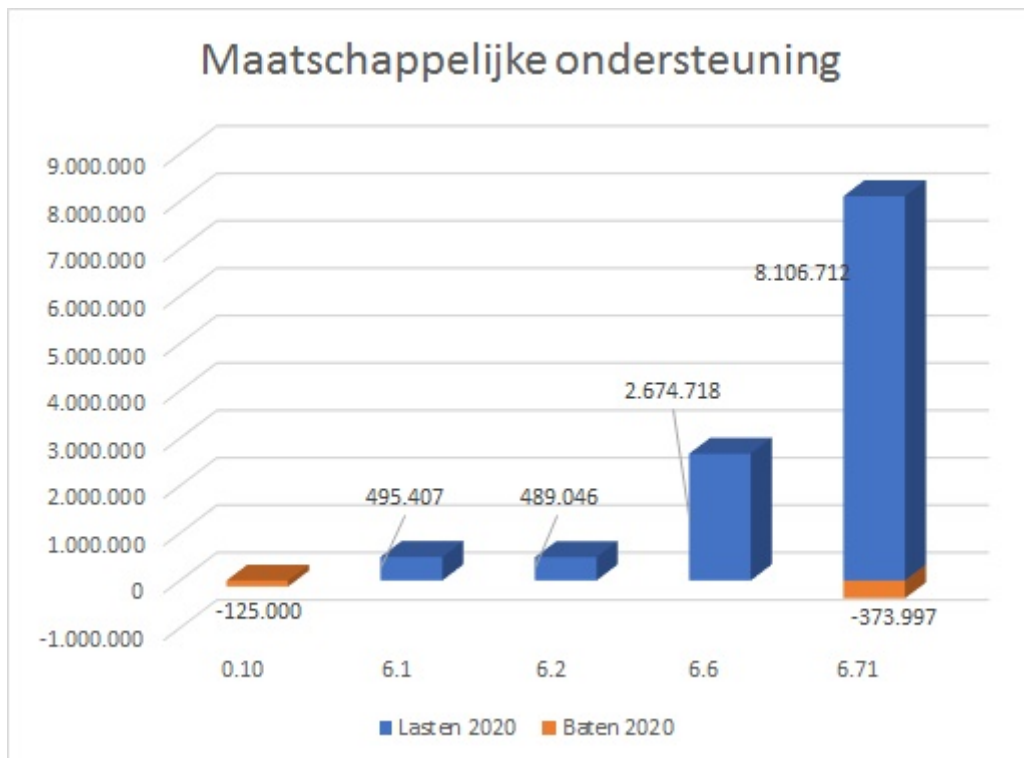
Metingen en verplichte indicatoren

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend						
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	3678	3699	2756	2680	2404	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend						
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	675	660	682	649	645	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	250*	450	203*	455	413	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	325	300	400	322	270	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	220	210	313	210	210	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1420	1467	1408	1475	1849 (1/6)	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Financieel overzicht

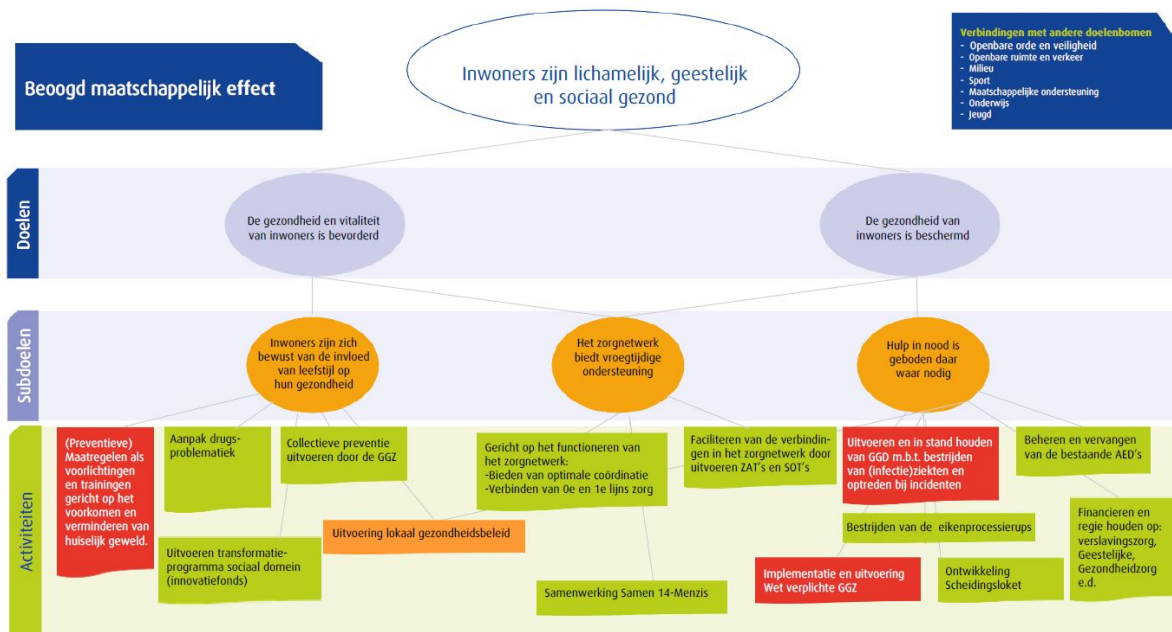

- 0.10 Mutaties reserves
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | 2020

Inhoudelijk perspectief

We streven naar gezonde inwoners, nu en in de toekomst. Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Positieve gezondheid is een brede opvatting over gezondheid en raakt daarmee veel facetten van het leven en laat zien dat ondersteuning van diverse partijen/netwerk nodig (kunnen) zijn voor gezondheid. Meedoen aan de participatiesamenleving staat voorop.

Gezondheid is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. De gemeente voert regie en is wettelijk verantwoordelijk voor het op peil houden van de bescherming van de gezondheid van inwoners. Ook zetten we net als in het gehele sociaal domein in op preventie, zodat gezondheidsklachten en inzet van zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen. We verwachten dat dit voor de inwoners bijdraagt aan de kwaliteit van leven en participatie in de maatschappij, tegelijkertijd kunnen investeringen in preventie de gemeentelijke zorgkosten doen verminderen.

Bij het voorkomen van gezondheidsklachten blijven komende jaren de volgende thema's spelen: leefstijl, gezondheid en milieu, sociaal economische gezondheidsverschillen, kwetsbare en eenzame ouderen en gezondheid van statushouders (in relatie tot integratie).

Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Vooral op de aspecten participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid zien wij kansen voor verbindingen met het sociaal domein. Ons lokale gezondheidsbeleid zet deze lijn voort en kijkt naar integratie met beleidsdocumenten in het sociaal domein. Maar ook met andere ontwikkelingen zoals het ontwikkelprogramma invoering omgevingswet (zie doelenboom bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH).

In het coalitieakkoord is opgenomen dat we bij (echt)scheidingen richten op het toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en hun omgeving in de overgang naar de nieuwe situatie. Van meet af aan is continue aandacht voor het belang en de positie van het kind via een steunfiguur cruciaal. Dit gaat vorm gegeven worden door een scheidingsloket.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderd en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leveren aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Subdoel: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van leefstijl op hun gezondheid

Leefstijl is de manier van leven van een individu. Inwoners zijn zich niet altijd bewust van de invloed die een bepaalde leefstijl kan hebben op de gezondheid en vitaliteit van hun persoon. Door middel van voorlichting en preventieve activiteiten wordt deze bewustwording ondersteund.

Activiteiten

- (Preventieve) maatregelen als voorlichtingen en trainingen gericht op het voorkomen en verminderen van huiselijk geweld
- Collectieve preventie uitvoeren door de GGZ
- **ONTWIKKELING: Aanpak drugsproblematiek**

De afgelopen anderhalf jaar is er intensief gewerkt aan de aanpak drugsproblematiek in Twenterand onder leiding van een coördinator drugs en is er specifiek aandacht geweest voor de aanpak van GHB-problematiek door middel van het GHB casusoverleg. Er is - vanuit de inhoud en de doorlooptijd van de pilot - aanleiding om deze aanpak met een jaar te verlengen. Het volgende is hierbij aan de orde:

De gemeente Twenterand heeft - in samenwerking met het Trimbos instituut, en in opdracht van VWS -in 2019 een blauwdruk opgeleverd voor andere gemeenten in Nederland hoe GHB problematiek aan te pakken. Gezien de noodzaak op het gebied van drugsaanpak én de tijd te hebben om onze blauwdruk ook in praktijk te brengen is het van belang dat onze brede drugsaanpak met dit casusoverleg ook in 2020 door loopt. Zo hebben wij als gemeente en onze partners de kans om de drugsaanpak verder te verfijnen en kunnen we de blauwdruk doorontwikkelen.

Preventief is er gewerkt aan het ontwikkelen van een menukaart. Hierop kan je in één oogopslag zien wat het preventieve aanbod is op het gebied van drugsproblematiek en welke partijen hierin samenwerken. De smaken op de menukaart zijn volop in ontwikkeling en worden steeds verder uitgebreid en in de praktijk gebracht. Zo wordt de menukaart gebruikt om op onderwerpen krachten te bundelen van partners bij het organiseren van preventiebijeenkomsten op scholen.

De drugsaanpak is onderdeel van het integraal genotsmiddelenbeleid. Naar aanleiding van een mysteryguest onderzoek naar alcoholverstrekking zijn preventieve activiteiten uitgezet voor sportverenigingen met kantines. Deze preventieve activiteiten worden verder uitgezet naar horecagelegenheden en hier dient coördinatie op te zitten. Daar er voldoende middelen in de reserve genotsmiddelenbeleid zitten, mede vanwege de ontvangen subsidie van VWS, zal onze intensieve aanpak naar verwachting in 2020 gewoon kunnen doorlopen.

- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In 2019 staat bij de stand van zakennotitie al een inhoudelijke evaluatie. Bovenstaande cijfers laten al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. De incidentele kosten bedrage € 75.000 en zijn reeds goedgekeurd via de Kadernota 2020.
- **Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid**

Subdoel: Het zorgnetwerk biedt vroegtijdige ondersteuning

Activiteiten

- Faciliteren van de verbindingen in het zorgnetwerk door uitvoeren ZAT's en SOT's
- Gericht op het functioneren van het zorgnetwerk: Bieden van optimale coördinatie en verbinden van 0e en 1e lijns zorg
- Uitvoeren en in stand houden van de jeugdgezondheidszorg, prenatale voorlichting e.d.
- Samenwerking Samen14 - Menzis

Subdoel: Hulp in nood is geboden waar nodig

Naast het organiseren van preventieve activiteiten en het ondersteunen van inwoners is specifieke hulp soms nodig. Inwoners redden het niet altijd alleen en zijn dan afhankelijk van voorzieningen. De gemeente heeft er voor gekozen op bepaalde gebieden deze hulp aan te bieden.

Activiteiten

- Beheren en vervangen van de bestaande AED's
- Bestrijden van de eikenprocessierups
- Financieren en regie houden op; verslavingszorg, Geestelijke gezondheidszorg e.d.
- **Implementatie en uitvoering Wet Verplichte GGZ**
De WvGGZ treedt per 1 januari 2020 in werking en vervangt de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). Waar bij de Wet BOPZ de focus op gedwongen opname lag, komt bij de WvGGZ verplichte zorg (behandeling, begeleiding, etc), die ook in de thuissituatie kan plaats vinden, centraal te staan. Daarnaast kan iedereen een melding doen op basis van de WvGGZ.
De wet geldt voor personen als hun gedrag:
 - Als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel;
 - Dit nadeel geldt voor de persoon zelf en/of voor anderen;
 - Verplichte zorg de enige mogelijkheid is om dit nadeel weg te nemen.

Op grond van de WvGGZ kan verplichte zorg worden opgelegd op basis van een wettelijke grondslag) op twee manieren: op basis van een crisismaatregel door de burgemeester of op basis van een zorgmachtiging door de rechter. De WvGGZ regelt de procedure en de rechten en plichten rondom de

verplichte zorg. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten aangezien er extra taken bijkomen voor de gemeente. Gemeenten dienen onder andere een meldfunctie in te richten en een werkproces op te stellen om verkennend onderzoek te doen. Regionaal is een projectorganisatie ingericht dat onder het bestuurlijk platform van de Bestuurscommissie Publieke gezondheid (GGD) valt. Een koppeling met de aanpak personen voor verward gedrag (die daar ook al ligt) wordt gelegd. Veiligheid en Zorg werken eendrachtig samen om deze nieuwe ontwikkeling vorm te geven. Er zijn nog diverse onduidelijkheden rond deze nieuwe wet.

Financieel zijn voor de Wvvgz vanaf 2020 middelen in de meicirculaire opgenomen (€ 45.000) en daarnaast wordt (regionaal) vooralsnog een beroep gedaan op daartoe ingerichte landelijke fondsen. Lokaal zal vooral personele inzet vooralsnog aan de orde zijn. Zodra meer is uitgewerkt kan de lokale impact beter worden geschetst en wordt hierop teruggekomen.

- **Ontwikkeling Scheidingsloket**

In het bestuursakkoord is de ontwikkeling van een scheidingsloket opgenomen. Er is gestart met een verkenning op dit gebied welke uitgewerkt is in een pilotplan Scheidingspunt. Doel is toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en omgeving, met bijzondere aandacht voor kinderen en de financiële situatie (zie ook coalitie-akkoord). Dit plan is toegezonden worden aan de gemeenteraad. Voor de uitvoering zullen middelen beschikbaar moeten zijn. In 2019 is in de begroting van Twenterand een bedrag voor uitvoering opgenomen. Echter is voor het goed uitvoeren van een pilot meer tijd nodig dan alleen voorbereiding en uitvoering in een deel van 2019. Conform Kadernota is om de pilot uit te voeren in een periode van 1,5 jaar een budget van € 50.000 (incidenteel) opgenomen voor de uitvoering van het scheidingsloket in 2020. De dekking komt uit de reserve Sociaal Domein.

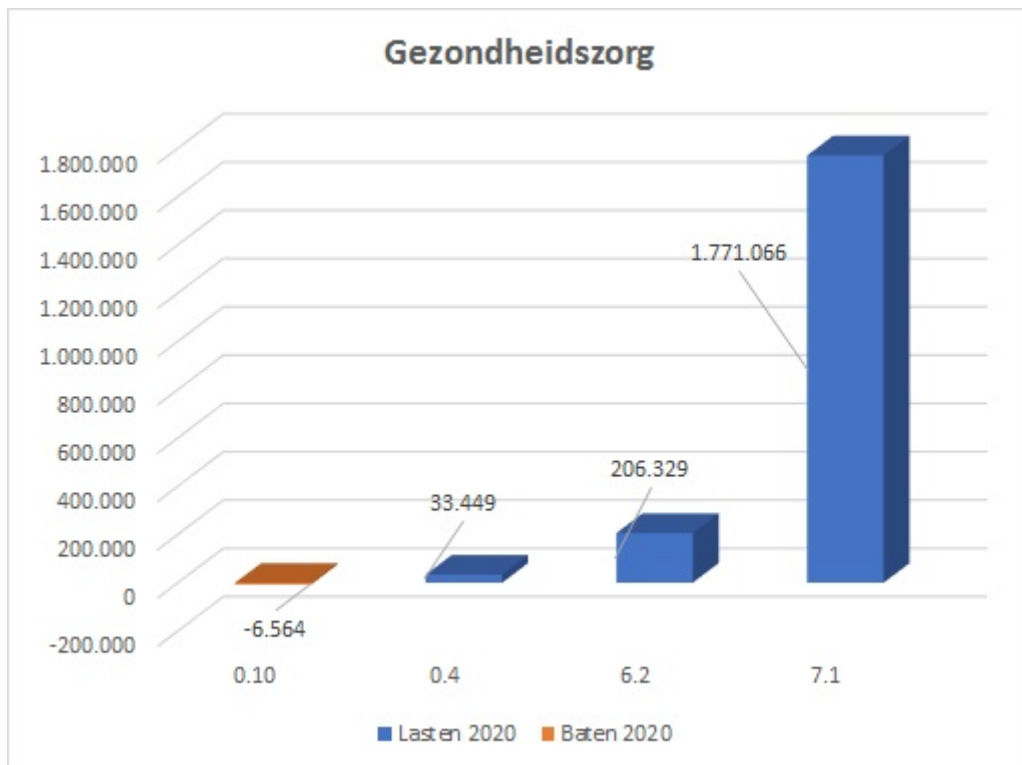
- **Uitvoeren en in stand houden van GGD m.b.t. bestrijden van (infectie)ziekten en optreden bij incidenten**

- **Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid**

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Hulp is geboden waar nodig						
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	80	80	88	90	90	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	1.000	900	1.039	1.166	1.011	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	18	18	8	-	-	Tactus Verslavingszorg

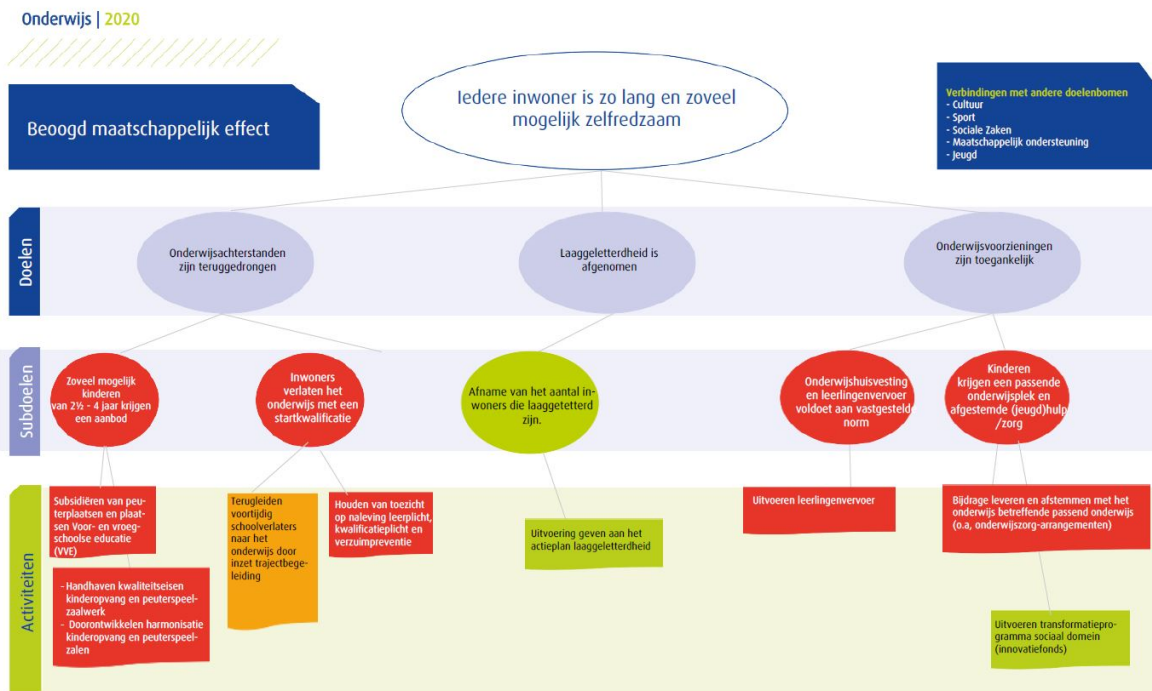
Financieel overzicht

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 6.2 Wijkteams
- 7.1 Volksgezondheid

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

De samenleving verandert snel en “een leven lang leren” is aan de orde. We willen als gemeente dat onze inwoners in staat worden gesteld om zelfredzaam te zijn en deel te nemen aan de samenleving. De opgave hierin is dat onze inwoners aanwezige ontwikkelingskansen gebruiken voor een zo goed mogelijke positie op de arbeidsmarkt. Hiervoor moeten we de komende jaren blijven investeren in het verder naar beneden brengen van laaggeletterdheid. Met de harmonisatie van de peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties is een kwaliteitsslag ingezet welke de komende jaren verder vorm krijgt. De doorgaande lijn van voorschoolse voorzieningen naar schoolse voorzieningen wordt verbeterd ten behoeve van goed en toegankelijk onderwijs. Meer peuters komen in aanmerking voor voorschoolse educatie door een ruimere doelgroepdefinitie. Ook is een nieuwe regeling voor sociaal-medische indicaties in ontwikkeling.

Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Zoveel mogelijk kinderen van 2½ - 4 jaar krijgen een aanbod

Activiteiten

- Doorontwikkelen harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen
- Handhaven kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeel-zaalwerk
- Subsidiëren van peuterplaatsen, plaatsen Voor- en vroeg-schoolse educatie (VVE) en sociaal-medische indicaties (SMI)

Subdoel: Inwoners verlaten het onderwijs met een start kwalificatie

Activiteiten

- Houden van toezicht op naleving leerplicht, kwalificatieplicht en verzuimpreventie
- Terugleiden voortijdig schoolverlaters naar het onderwijs door inzet trajectbegeleiding

Subdoel: afname van het aantal inwoners die laaggeletterd zijn

Activiteiten

- **Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid**
Laaggeletterde inwoners kunnen taalcurcussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. Er ligt een Actieplan Laaggeletterdheid voor 4 jaar (2018-2021) met tijdelijke financiering voor 2 jaar. Voorstel is de aanpak van laaggeletterdheid in 2020 en 2021 te continueren op hetzelfde niveau als in 2018 en 2019 door incidenteel middelen hiervoor te reserveren. Hiervoor is conform kadernota een bedrag van € 25.000 per jaar opgenomen in de begroting, met als dekking de reserve sociaal domein.

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Activiteiten

- **Uitvoeren leerlingenvervoer**
Een belangrijk onderdeel is ook het beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer. Inmiddels is het optiejaar gelicht en loopt er een afstudeeronderzoek naar toekomstige vervoersalternatieven (zie de stand van zaken notitie sociaal domein zomer 2019). Financieel gaan veel middelen om in deze open einde regeling (zie ook de risico's bij de paragraaf weerstandsvermogen). Onderdeel is ook het leerlingenvervoer (relatie doelenboom onderwijs). Helaas moeten wij constateren dat er dit jaar sprake zal zijn van een overschrijding. Er is een toename van duurdere maatwerkarrangementen (individueel vervoer en niet reguliere ritten die niet binnen het bestek vallen). Toename wordt dus niet veroorzaakt door volume leerlingen(deze is zo goed als stabiel), maar toename volume duurdere maatwerkritten.

De raming van meerkosten bedraagt voor 2019 € 125.000 is aangegeven in de Berap. Dit heeft ook een doorwerking in de begroting 2020, echter hier wordt nog een positief effect verwacht door uitstroom van leerlingen die t.g.v. inzet van het persoonlijk vervoersplan, zelfstandig kunnen reizen en geen gebruik meer hoeven te maken van het aangepast vervoer, als we dit verrekenen worden de meerkosten ten gevolge van deze oorzaak voor 2020 € 100.000. Dit is in deze begroting verwerkt. Dit is nog exclusief indexering. Er is vrees dat dat de zgn. NEA-index, die van toepassing is, fors gaat stijgen (meer dan 5%) in verband met het afschaffen van de BPM-teruggaveregeling voor taxibedrijven. De index wordt later dit najaar bekend.

- **ONTWIKKELING: Onderwijshuisvesting IHP**

De gemeente Twenterand is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Dit is een wettelijke taak. Per 1 januari 2015 heeft het schoolbestuur de (totale) onderhoudsplicht van de huisvesting. De gemeente heeft daarbij de zorgplicht en is verantwoordelijk voor nieuwbouw-, renovatie- en uitbreidingsvraagstukken. Landelijk is een en ander in beweging om ook renovatie op te nemen als alternatief voor vervangende nieuwbouw. Het doel is een verbetering van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en daarmee van het onderwijs. Onderdeel van de nieuwe plannen is een verplicht door de gemeente op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP). Honorering van dit voorstel, dat nog landelijk wordt uitgewerkt, zal een aanpassing van onze regelgeving en werkwijze gaan betekenen. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de bekostiging van onderwijshuisvesting. De beide ontwikkelingen worden door ons op de voet gevolgd en zodra het concreet wordt (termijn is nog onduidelijk) komen we er op terug.

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Activiteiten

- **Bijdrage leveren en afstemmen met het onderwijs betreffende passend onderwijs (o.a. onderwijszorgarrangementen)**

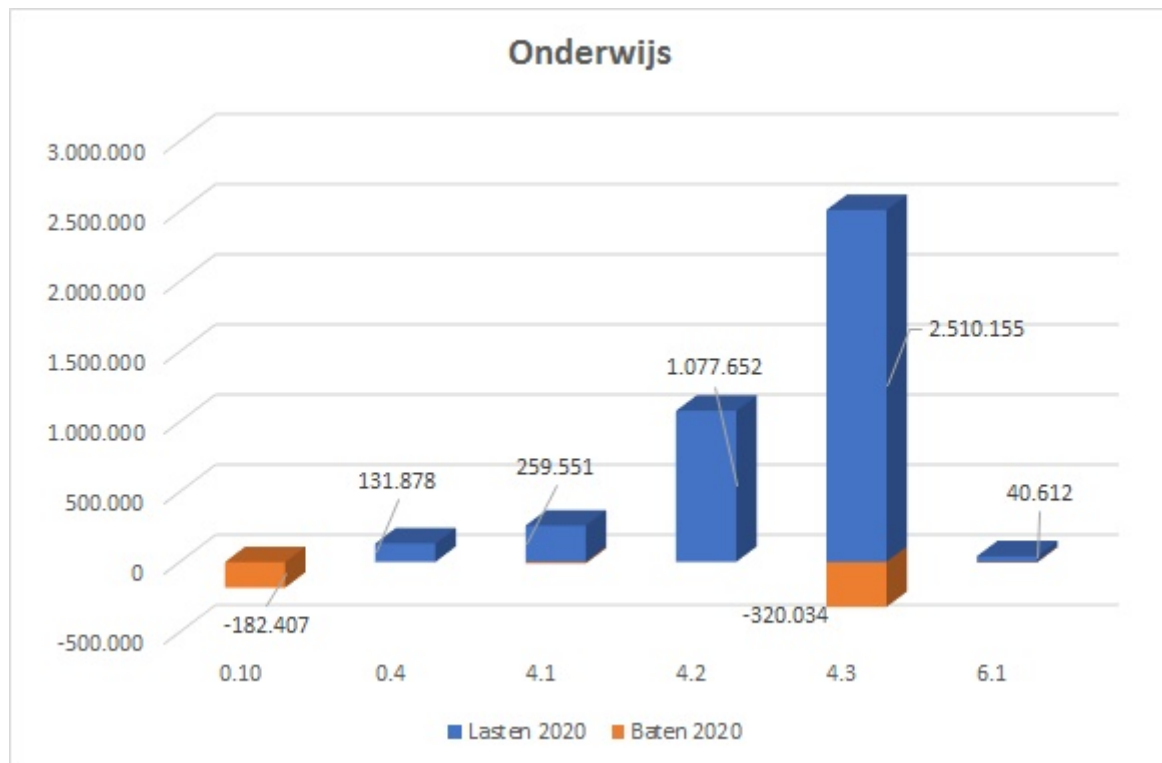
- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**

De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In 2019 staat bij de stand van zakennotitie al een inhoudelijke evaluatie. Bovenstaande cijfers laten al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. De incidentele kosten bedragen € 75.000 en zijn reeds goedgekeurd via de Kadernota 2020.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	Bron
Laageletterdheid is afgenomen				
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	n.n.b.	n.n.b.	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	20	20	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	30	30	37	Taalpunt
Nieuwe indicatoren 2020				
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	290			

Financieel overzicht

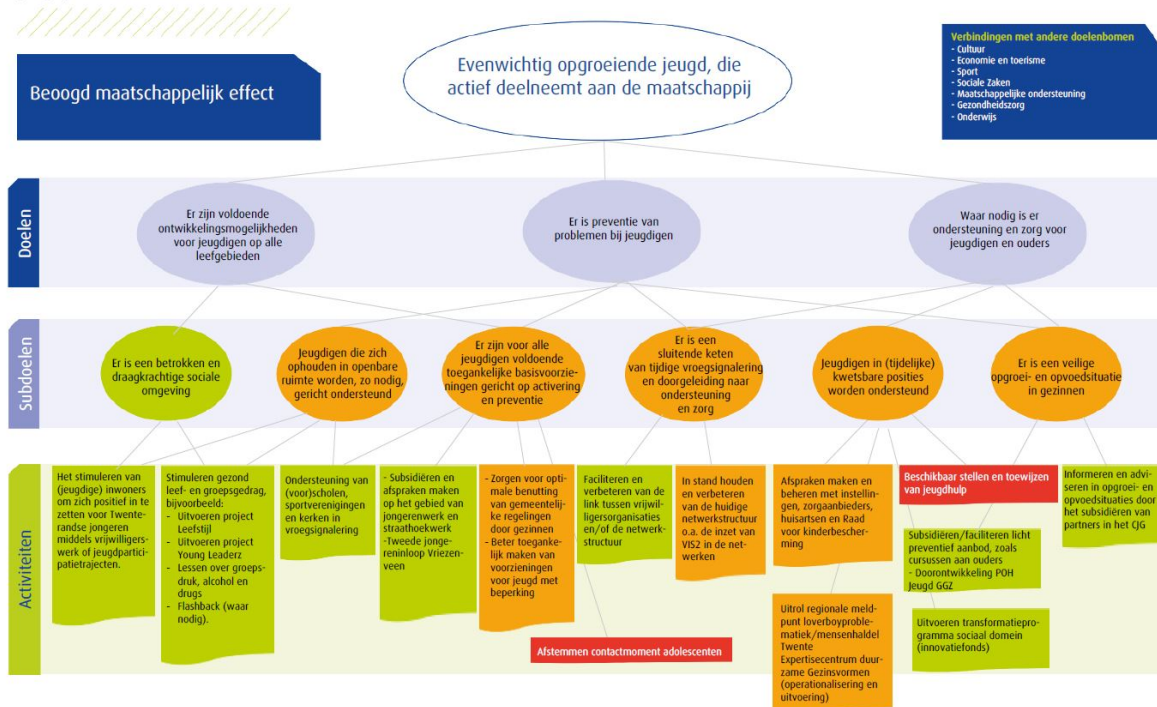

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2020

Inhoudelijk perspectief

Met de meeste jeugdigen en gezinnen in onze gemeente gaat het goed. De samenleving zal de komende jaren echter blijven veranderen en van invloed zijn op het welzijn van jeugdigen en gezinnen binnen onze gemeente. Een deel van hen zal extra ondersteuning nodig hebben.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen.

Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken.

Om de kwetsbaarheid van jeugdigen en gezinnen tegen te gaan, wordt vanuit het Rijk middels (actie)programma's als 'Zorg voor de Jeugd', 'Geweld hoort nergens thuis' en 'Samen tegen mensenhandel' de komende jaren extra ingezet op jeugdigen en gezinnen in kwetsbare posities.

Het liefst willen we alle jeugdigen een veilige en stabiele thuisomgeving bieden en jeugdigen zoveel mogelijk thuis of in een thuisomgeving laten opgroeien. Het kan gebeuren dat jeugdigen (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, de inzet is dan om jeugdigen wel 'zo thuis mogelijk' te laten opgroeien in bijvoorbeeld een pleeggezin of gezinshuis.

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' en het Interbestuurlijk Programma (IBP) moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. Dit wordt regionaal opgepakt. Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel. Dit meldpunt wordt regionaal verder uitgerold. Hiermee voldoen wij aan de minimale eisen vanuit het landelijke programma en zal de verdere aanpak tegen mensenhandel ondersteund worden

Vanuit de Regio wordt samengewerkt rondom de inkoop van geïndiceerde zorg Jeugd. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Meer informatie m.b.t. het Twents model is opgenomen in de doelenboom Maatschappelijke ondersteuning.

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroevragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Er is een betrokken en draagkrachtige sociale omgeving

Activiteiten

- Het stimuleren van (jeugdige) inwoners om zich positief in te zetten voor Twenterandse jongeren middels vrijwilligerswerk of jeugdparticipatietrajecten.
- Stimuleren gezond leef- en groepsgedrag

Subdoel: Jeugdigen die zich ophouden in openbare ruimte worden, zo nodig, gericht ondersteund

Activiteiten

- Het stimuleren van (jeugdige) inwoners om zich positief in te zetten voor Twenterandse jongeren middels vrijwilligerswerk of jeugdparticipatietrajecten.
- Ondersteuning van (voor)scholen, sportverenigingen en kerken in vroegsignalering
- Stimuleren gezond leef- en groepsgedrag

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

Activiteiten

- Afstemmen contactmoment adolescenten
- Beter toegankelijk maken van voorzieningen voor jeugd met beperking
- Ondersteuning van (voor)scholen, sportverenigingen en kerken in vroegsignalering

- Subsiëren en afspraken maken op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk
- **Tweede jongereninloop Vriezenveen**
Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen. Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken. De gemeente faciliteert deze jongereninlopen. Gezien de huidige situatie en het proces rondom de herpositionering van het jongerenwerk is het jongerenwerk vooralsnog gediend bij twee jongereninlopen in de kern Vriezenveen. De kosten voor deze tweede jongereninloop zijn geraamd op € 25.000,00 per jaar. Conform de kadernota zijn deze middelen opgenomen in de begroting.
- Zorgen voor optimale benutting van gemeentelijke regelingen door gezinnen

Subdoel: Er is een sluitende keten van tijdige vroegsignalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg

Activiteiten

- Faciliteren en verbeteren van de link tussen vrijwilligersorganisaties en/of de netwerkstructuur
- In stand houden en verbeteren van de huidige netwerkstructuur o.a. de inzet van VIS2 in de netwerken

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Activiteiten

- Regionale ontwikkelingen
- Afspraken maken en beheren met instellingen, zorgaanbieders, huisartsen en Raad voor kindbescherming
- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp
- Doorontwikkeling POH Jeugd GGZ
- **Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)**
Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm. De structurele kosten zijn opgenomen en bedragen € 7.400,- zoals aangegeven bij de kadernota.

* Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen.

- **Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente**
Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. De gemeente Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel dat met een wat bredere focus prima past in deze aanpak. Deze wordt nu regionaal uitgerold, waarmee wij als gemeente een start van een aanpak tegen mensenhandel realiseren. De structurele kosten bedragen vanaf 2021 €14.400 en zijn opgenomen conform besloten is bij de kadernota.
** Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen
- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In 2019 staat bij de stand van zakennotitie al een inhoudelijke evaluatie. Bovenstaande cijfers laten al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. De incidentele kosten bedrage € 75.000 en zijn reeds goedgekeurd via de Kadernota 2020.

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Activiteiten

- Informeren en adviseren in opgroei- en opvoedsituaties door het subsidiëren van partners in het CJG
- Subsidiëren/faciliteren licht preventief aanbod, zoals cursussen aan ouders

Metingen en verplichte indicatoren

Jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp
 Jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming
 Jongeren met jeugdreclassering
 Jongeren met een delict voor de rechter
 Jeugdwerkloosheid

Beleidsindicatoren	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen						
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgzaam Twenterand (SZST)	70	100*	70	99*	140*	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders						
Aantal bezoekers CJG Loket	80	90	82	108	63	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	300.000	330.000	296.265	333.714	322.316**	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	5	5	4	8	7***	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	5	5	1	4	1***	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg						
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	50	100	57	117	104****	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund						
Aantal individuele coaching plannen door SZT	15	20	13	18	31	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	175	175	188	215	197	SZT
Aantal jeugdige / jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het hergepositioneerde jongerenwerk. (150)	225	100	235	--	-	Betrokken partijen jongerenwerk
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	gereed	-		
Totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp per 2018 *****	1123	900	951	874	822	Interne systemen
Nieuwe indicatoren 2020						
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd						
Er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd						
De vier jeugdwelzijnsorganisaties betrokken bij de herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt.						
totaal aantal jeugdigen uniek *****						739

* In samenwerking met professionals.

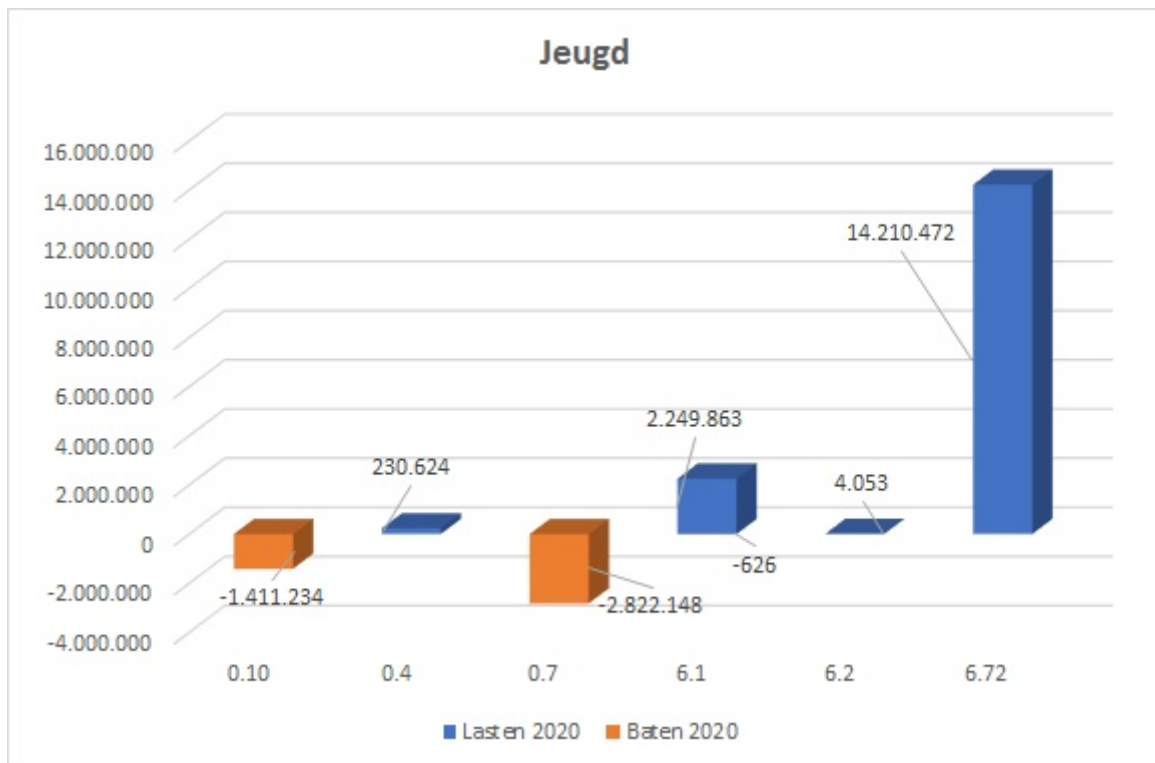
** Bezoekers worden niet meer per gemeente geregistreerd, voor 2013 werd dit nog wel gedaan.

*** Zowel koppelingen als consulten

**** 2016 laat een explosieve groei zien, dit heeft enerzijds te maken met de manier van registreren, anderzijds is er een toename van jongeren (tot 23 jaar) én van ouders, die steeds meer bekend zijn met de functie van het jongerenwerk in de preventieve sfeer, en contact zoeken met en een beroep doen op jongerenwerkers bij (beginnende) problemen.

***** cijfer voorgaande jaren betref het aantal jeugdhulpindicaties

Financieel overzicht

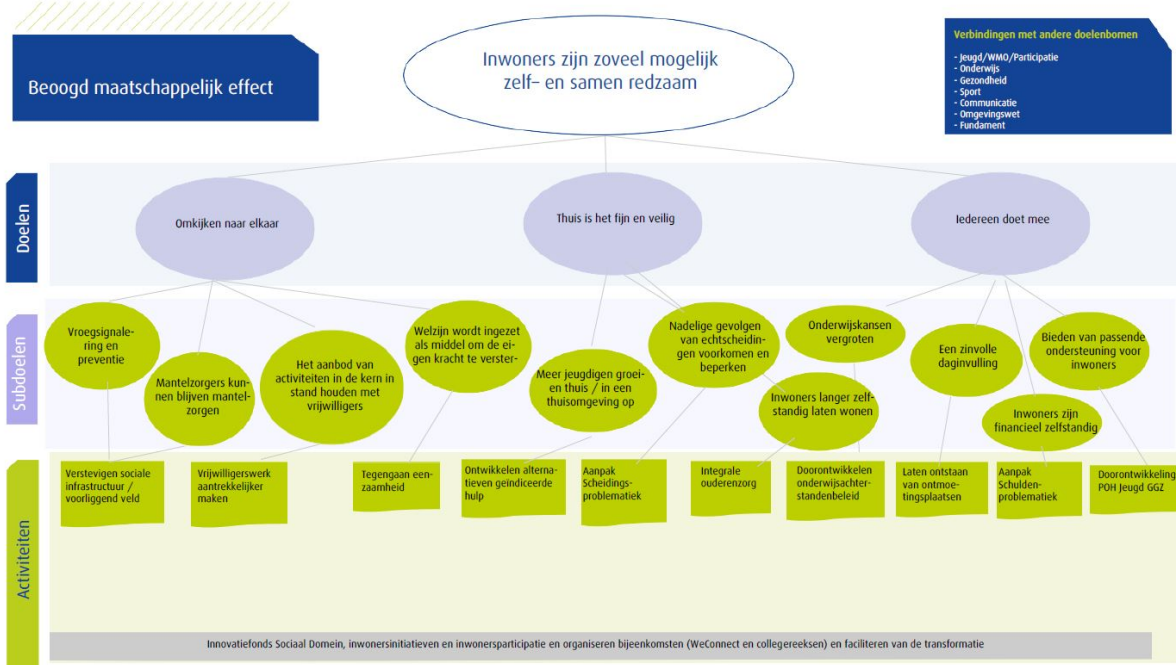

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Doelenboom ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom

Doelenboom Ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein

Inhoudelijk perspectief

Het doel van het ontwikkelprogramma transformatie is om samen met onze inwoners en samenwerkingspartners te komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, efficiënter en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. We willen het transformatie proces gezamenlijk met alle betrokkenen afleggen. We gaan er vanuit dat we onderweg vernieuwingen en innovatiemogelijkheden tegenkomen. Binnen de transformatie is ook juist ruimte om te experimenteren. In de transformatie staat net als in de andere doelenbomen onze inwoners centraal.

Nieuw is dat de thema's van de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein hierin zijn verweven. Wanneer er sprake is van complexe opgaven dan wel verkenningen en/of innovaties en cultuurveranderingen of thema's die ons inziens in nauwe samenhang moeten worden uitgevoerd dan is gekozen voor clustering onder dit ontwikkelprogramma. Een inhoudelijke toelichting op de activiteiten is opgenomen in de Integrale beleidsnota en, indien van toepassing op komend jaar, bij de reguliere doelenbomen van het sociaal domein.

Beoogd Maatschappelijk effect:

Onze inwoners zijn zelf- en samenredzaam. Zij maken gebruik van de voorzieningen binnen de gemeente, licht waar mogelijk, zwaar waar nodig.

Doel: Omkijken naar elkaar

Voor onze inwoners willen we een betrokken sociale omgeving en sterke netwerkstructuur. Een omgeving en structuur waarin iedereen gezien wordt. Waar inwoners bereid zijn om anderen die dat nodig hebben (tijdelijk) te helpen, zowel informeel als professioneel. Een sterke sociale omgeving en netwerkstructuur werken preventief voor alle inwoners en dragen bij aan vroegsignalering.

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Over het algemeen willen mensen het liefst zo lang mogelijk thuis blijven wonen, in de vertrouwde eigen woon- en leefomgeving. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor jeugdigen, chronisch

zieken of mensen met een beperking. Dit betekent wel dat er soms ondersteuning nodig is om fijn en veilig thuis te kunnen blijven wonen. Voor mensen die het nodig hebben organiseren we dichtbij zorg en ondersteuning. In het uiterste geval wordt gekeken naar een andere geschikte woonplek, maar altijd 'zo thuis mogelijk'

Doel: Iedereen doet mee

In Twenterand willen we dat iedereen mee kan doen in de samenleving. De meeste inwoners hebben een sociaal netwerk en zorgen voor hun eigen levensonderhoud. Maar niet voor iedereen is werken en/ of meedoen aan de samenleving vanzelfsprekend. Dit omdat ze te maken hebben met belemmeringen als gevolg van een fysieke of verstandelijke beperking, psychische problematiek of schulden. Of omdat ze als nieuwkomer pas in Nederland zijn en zich de taal en gebruiken nog eigen moeten maken. Mocht dit niet op eigen kracht kunnen dan werken we eraan om de belemmeringen voor onze inwoners weg te nemen. Meedoen in de samenleving is immers voor iedereen belangrijk. Het betekent toegang tot middelen en ondersteuning om jezelf te kunnen redden, een sociaal leven en ruimte voor ontspanning hebben en er zijn voor je naasten.

Subdoelen

Subdoel: Vroegsignalering en preventie

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Mantelzorgers kunnen blijven mantelzorgen

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Het aanbod van activiteiten in de kernen in stand houden met vrijwilligers

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld

- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Welzijn wordt ingezet als middel om de eigen kracht te versterken

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Meer jeugdigen groeien thuis/ in een thuisomgeving op

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Nadelige gevolgen van echtscheidingen voorkomen en beperken

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Inwoners langer zelfstandig laten wonen

Activiteiten

- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid
- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld

- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Een zinvolle dag invulling

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Bieden van passende ondersteuning voor inwoners

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Inwoners zijn financieel zelfstandig

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Onderwijskansen vergroten

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Faciliteren van de transformatie

Activiteiten

- Inwonersinitiatieven en-inwonersparticipatie

- Organiseren bijeenkomsten (WeConnect en Collegereeksen)

Sociaal Domein - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

Overzicht 3.1 Baten en lasten Sociaal domein

	2020	2021	2022	2023
Lasten per doelenboom				
Sociale zaken	19.736.176	19.305.855	19.100.574	18.828.067
Maatschappelijke ondersteuning	11.765.883	11.824.036	11.946.310	11.958.690
Gezondheidszorg	2.010.843	2.054.938	2.101.423	2.138.615
Onderwijs	4.019.849	4.048.147	5.363.397	4.069.019
Jeugd	16.695.012	16.060.788	16.357.714	16.423.993
Totaal programma lasten	54.227.762	53.293.764	54.869.418	53.418.384
Baten per doelenboom				
Sociale zaken	-14.014.961	-13.751.547	-13.466.507	-13.265.327
Maatschappelijke ondersteuning	-373.997	-375.735	-375.735	-375.735
Gezondheidszorg	0	0	0	0
Onderwijs	-334.534	-335.289	-336.057	-336.057
Jeugd	-2.822.774	-2.822.774	-2.822.774	-2.822.774
Totaal programma baten	-17.546.266	-17.285.345	-17.001.073	-16.799.893
Totaal saldo van baten en lasten	36.681.496	36.008.419	37.868.345	36.618.491
Mutaties reserves	-1.795.604	-218.784	-1.452.229	-168.047
Geraamd resultaat	34.885.892	35.789.635	36.416.116	36.450.444

Programma Ruimte

Inleiding

De opgaven voor gemeenten in het ruimtelijke domein zijn groot. Deze opgaven liggen voor het programma ruimte met name op het gebied van klimaatverandering en toekomst bestendig wonen. Hier zijn afspraken over gemaakt tussen overheden in het Interbestuurlijk Programma. De mate waarin gemeenten invulling kunnen geven aan deze afspraken is nog onderwerp van discussie in VNG verband. Ook voor onze gemeente is de realiteit dat we op dit moment slechts in beperkt mate op deze afspraken kunnen inspelen.

De klimaatthema's (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie) en de invoering Omgevingswet zorgen voor grote veranderingen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen organisatie.

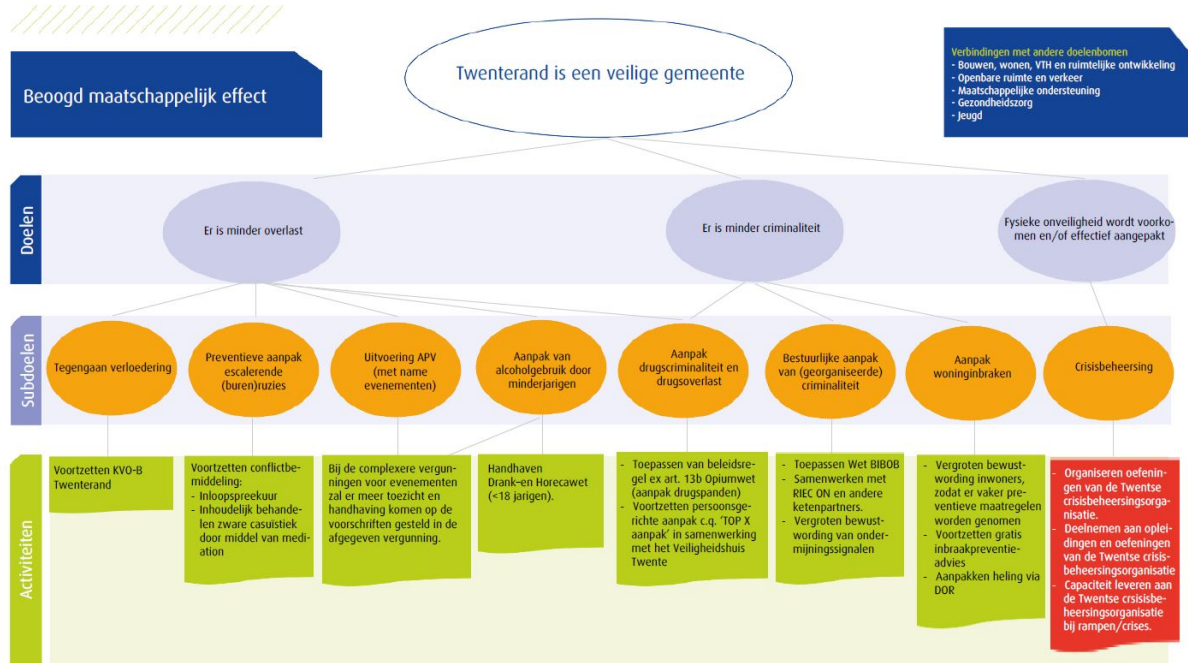
Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de Agenda Duurzaamheid vastgelegd. Deze ambities en de ambitie uit het coalitieakkoord om tot de koplopergroep van de meest duurzame gemeenten te behoren leiden er toe dat we samen met inwoners en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. De gemeente krijgt vanuit de rijksoverheid een regierol bij de uitfasering van het gebruik van aardgas (warmtetransitie) en in regionaal verband bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit. Dit alles heeft ruimtelijk consequenties die in het Omgevingsbeleid een plek moeten krijgen. De veranderingen in het Omgevingsbeleid gaan niet alleen over deze nieuwe thema's maar ook over een andere rol en manier van werken van de gemeente door de komst van de nieuwe Omgevingswet.

De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om procedures te vereenvoudigen en te versnellen. Dit vraagt een andere rol van de gemeente maar ook van de initiatiefnemer. De gemeente heeft de plicht om gemeentelijke beleidsplannen, regelgeving en digitale systemen aan te passen op de nieuwe wet. Initiatiefnemers worden zelf verantwoordelijk om draagvlak voor hun plan te organiseren. De gemeenteraad bepaalt de kaders voor het nieuwe omgevingsbeleid, de hoeveelheid regels en de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenteraad en college. Met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden in 2020 via een participatieproces de kaders bepaald. De woningmarkt staat onder druk. We zien dat er in de kernen weer nieuwe woningen worden gebouwd. Inbreidingslocaties ontwikkelen we met prioriteit. We bevorderen de doorstroming door de uitgifte van startersleningen te continueren in 2020.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Openbare orde en veiligheid | 2020

Inhoudelijk perspectief

Overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit ontstaan daar waar de gelegenheid zich voordoet. Hoewel Twenterand nog steeds een leefbare en veilige gemeente is te noemen, is er momenteel te weinig toezicht- en handhavingcapaciteit om overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit te voorkomen / tegen te gaan. Op dit vlak loopt Twenterand achter ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Naast het uitbreiden van toezicht- en handhavingcapaciteit is het ook noodzakelijk om te investeren in bovenlokale samenwerking. Onveiligheid en (georganiseerde) criminaliteit stoppen immers niet bij de gemeentegrens.

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Er is minder overlast

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2017 - 2020 zijn een aantal speerpunten geformuleerd die moeten bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

Doel: Er is minder criminaliteit

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2017 - 2020 zijn een aantal speerpunten geformuleerd die moeten bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Om fysieke onveiligheid te voorkomen en/of effectief te bestrijden is het noodzakelijk om te beschikken over een adequate organisatie op het gebied van rampenbestrijding/crisisbeheersing.

Subdoel: Tegengaan verloedering

Activiteiten

- Voortzetten KVO-B Twenterand

Subdoel: Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies

Activiteiten

- Voortzetten conflictbemiddeling: inloopspreekuur en inhoudelijk behandelen zware casuïstiek door middel van mediation

Subdoel: Uitvoering APV

Activiteiten

- Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.
Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag. Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondermijning, combinatie met Drank- en Horecawet en de constante omvang van de werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet, Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondermijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. Deze uitbreiding wordt stapsgewijs doorgevoerd, namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2021 wordt een evaluatie uitgevoerd voor de noodzaak van nog 1 extra Boa in 2022 (totaal 4). Hiervoor is een bedrag opgenomen van € 110.000, conform het besluit in de Kadernota 2020.

Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondermijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) opgenomen. Hiervoor is een bedrag van €80.000 opgenomen, conform het besluit in de Kadernota 2020

Subdoel: Aanpak alcoholgebruik door minderjarigen

Activiteiten

- Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.
Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag. Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondermijning, combinatie met Drank- en Horecawet en de constante omvang van de werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet,

Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondermijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. Deze uitbreiding wordt stapsgewijs doorgevoerd, namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2021 wordt een evaluatie uitgevoerd voor de noodzaak van nog 1 extra Boa in 2022 (totaal 4). Hiervoor is een bedrag opgenomen van € 110.000, conform het besluit in de Kadernota 2020.

Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondermijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) opgenomen. Hiervoor is een bedrag van €80.000 opgenomen, conform het besluit in de Kadernota 2020

- Handhaven Drank–en Horecawet (<18 jarigen).

Subdoel: Aanpak drugscriminaliteit en drugsoverlast

Activiteiten

- Toepassen van beleidsregel ex art. 13b Opiumwet (aanpak drugspanden)
- Voortzetten persoonsgerichte aanpak c.q. 'TOP X aanpak' in samenwerking met het Veiligheidshuis Twente

Subdoel: Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit

Activiteiten

- Samenwerken met RIEC ON en andere ketenpartners.
- Toepassen Wet BIBOB
- Vergroten bewustwording van ondermijningssignalen

Subdoel: Aanpak woninginbraken

Activiteiten

- Aanpakken heling via DOR
- Vergroten bewustwording inwoners, zodat er vaker preventieve maatregelen worden genomen
- Voortzetten gratis inbraakpreventie-advies

Subdoel: Crisisbeheersing

Activiteiten

- Capaciteit leveren aan de Twentse crisisbeheersingsorganisatie bij rampen/crises

- Deelnemen aan opleidingen en oefeningen van de Twentse crisisbeheersingsorganisatie
- Organiseren oefeningen van de Twentse crisisbeheersingsorganisatie.

Metingen en verplichte indicatoren

Diefstal uit woningen (per 1.000 inwoners)

Verwijzingen Halt (per 10.000 jongeren 12-17 jaar)

Winkeldiefstal (per 1.000 inwoners)

Gewelds- en seksuele misdrijven (per 1.000 inwoners)

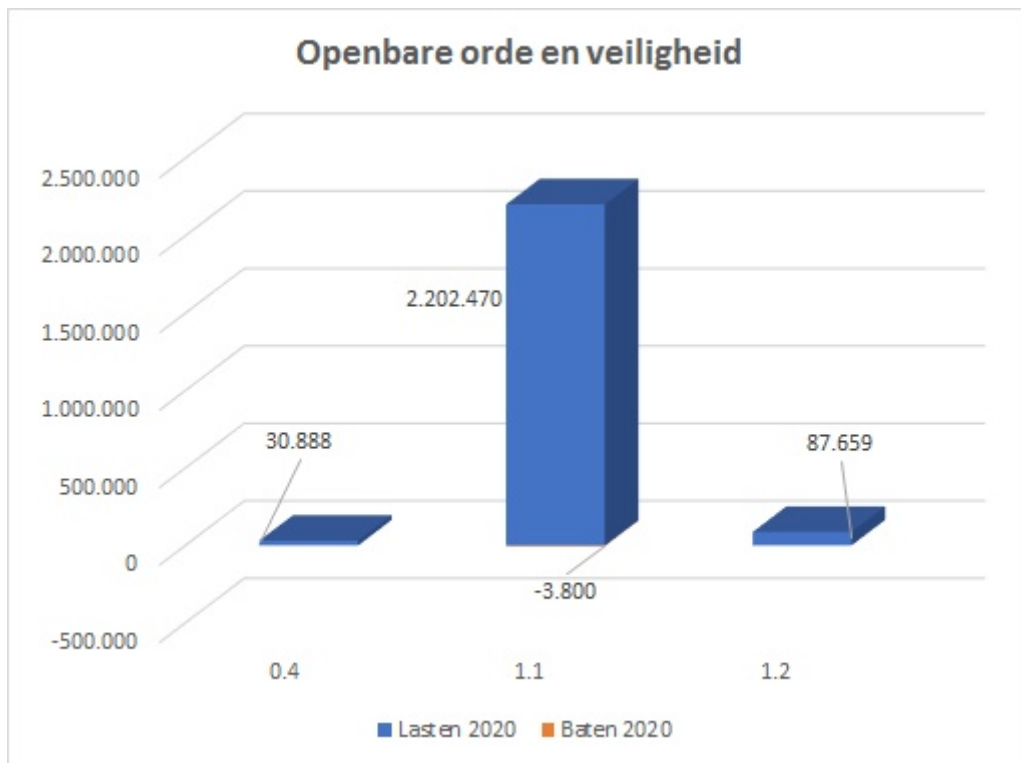
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde (per 1.000 inwoners)

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Aanpak woninginbraken						
Woninginbraken	*	*	45	38	67	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	*	*	46	65	69	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit						
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	**	**	3	n.v.t.	n.v.t.	
Nieuwe indicatoren 2020 Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0				eigen gegevens
Aantal controles A/B-evenementen	30	30				eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	3	3				eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	50	50				eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	6	6				eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	80	80				eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Financieel overzicht

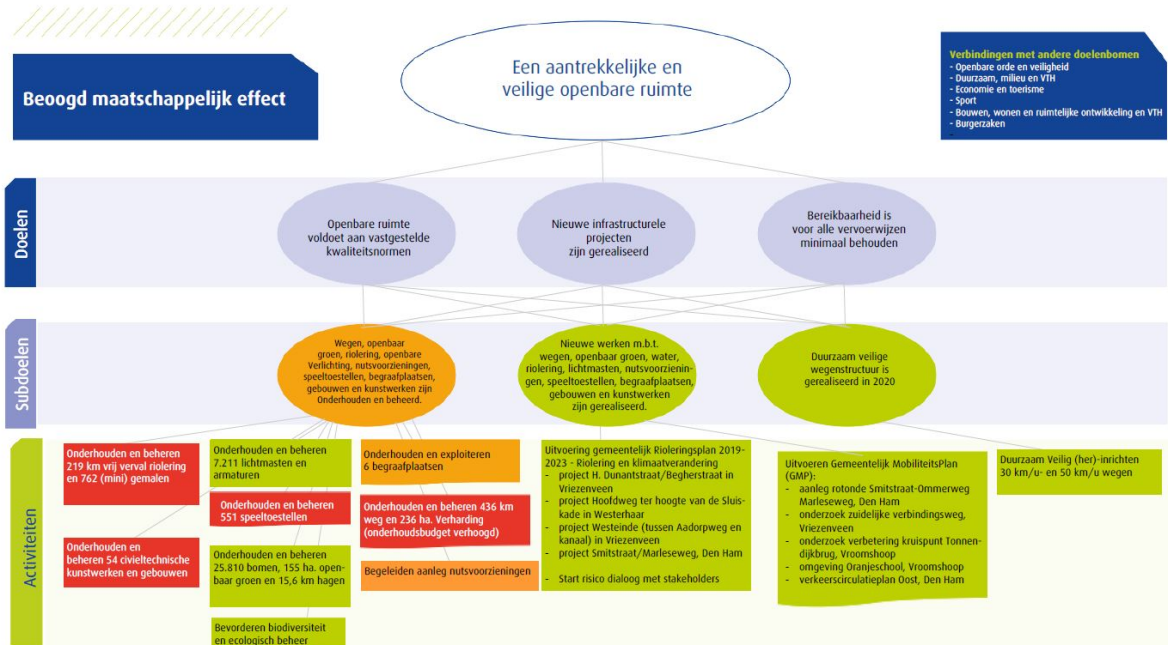

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Openbare Ruimte en Verkeer | 2020

Inhoudelijk perspectief

Het coalitieakkoord 2018-2022 vermeldt, dat we de schade als gevolg van de klimaatverandering (hoosbuien en droogte) zoveel mogelijk proberen te beperken. Om in beeld te brengen wat de effecten van de klimaatverandering zijn is in 2019 een zgn. 'stresstest' uitgevoerd. Dat is gedaan in samenwerking met de andere Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel. Gekeken is naar de effecten van meer neerslag, droogte en hitte, overstromingen. In 2020 gaan we met stakeholders bespreken, wat we kunnen doen en wie welke maatregel gaat uitvoeren. In 2020 werken we verder aan het oplossen van verkeersknelpunten. We bevorderen daarmee de verkeersveiligheid en een vlotte en soepele afwikkeling van het verkeer. Dat doen we op basis van de vastgestelde verkeersvisies per kern en de geprioriteerde maatregelenlijst.

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningsniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Subdoel: Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd

Activiteiten

- Begeleiden aanleg nutsvoorzieningen
- Bevorderen biodiversiteit en ecologisch beheer
- Onderhouden en beheren 26.000 bomen, 155 ha. openbaar groen en 14,2 km hagen
- Onderhouden en beheren 323 km riolering en 757 gemalen
- Onderhouden en beheren 438 km weg en 235 ha. verharding
- Onderhouden en beheren 53 civieltechnische kunstwerken en gebouwen
- Onderhouden en beheren 551 speeltoestellen
In 2020 starten we met de uitvoering van het kaderplan Speelruimte, waarvoor in 2018 bij de Uitgangspuntennotitie al € 76.000 beschikbaar is gesteld.
- Onderhouden en beheren 7.067 lichtmasten en armaturen
- Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen

Subdoel: Nieuwe werken m.b.t. wegen, openbaar groen, water, riolering, lichtmasten, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen, en kunstwerken zijn gerealiseerd'

Activiteiten

- **Uitvoering gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 - Riolering en klimaatverandering (onderdeel Agenda Duurzaamheid 2018-2022)**
In 2020 gaan we de volgende verbeteringsprojecten uitvoeren, die zijn opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Het gaat om:
 - rioleringsproject H. Dunantstraat/Begherstraat in Vriezenveen
 - project Hoofdweg ter hoogte van de Sluiskade in Westerhaar.
 - rioleringsproject Westeinde (tussen Aadorpweg en kanaal) in Vriezenveen
 - rioleringsproject Smitstraat/Marleseweg, Den Ham
 In 2020 maken we een begin met de risico-dialoog. Dat gebeurt op basis van de resultaten van de stresstest, die in 2019 is uitgevoerd. Bij de risico-dialoog gaan we in overleg met onze stakeholders om te bepalen welke maatregelen we uitvoeren en wie waarvoor aan de lat staat.
- **Verhogen onderhoudsbudget wegen**
Verhogen onderhoudsbudget wegen
Uit de jaarlijkse inspectie van de wegen is gebleken dat het beschikbare budget voor onderhoud wegen (asfaltverharding en elementenverharding (klinkers, trottoirs)) ontoereikend is om de afgesproken (basis-)kwaliteit te realiseren. Er ontstaat steeds meer achterstallig onderhoud. Wanneer het onderhoud aan de asfaltwegen niet tijdig wordt uitgevoerd, vindt er kapitaalvernietiging plaats en veroorzaakt dit op termijn hoge investeringskosten. Dit is de reden waarom de asfaltwegen in het onderhoud zijn voorgetrokken ten opzichte van de elementenverharding

Geprobeerd is het achterstallig onderhoud aan asfaltwegen weg te werken, zodat daarna de focus verlegd kon worden naar onderhoud elementenverharding. Er treedt echter nu ook achterstallig onderhoud op bij dit type verharding. Met het huidige budget kan het achterstallig onderhoud zowel voor asfaltwegen als wegen en trottoirs voorzien van elementenverharding niet worden uitgevoerd. Om het achterstallig onderhoud weg te werken tot het afgesproken kwaliteitsniveau C is het jaarlijkse onderhoudsbudget verhoogd met € 300.000.

Subdoel: Duurzaam veilige wegenstructuur is gerealiseerd in 2020

Activiteiten

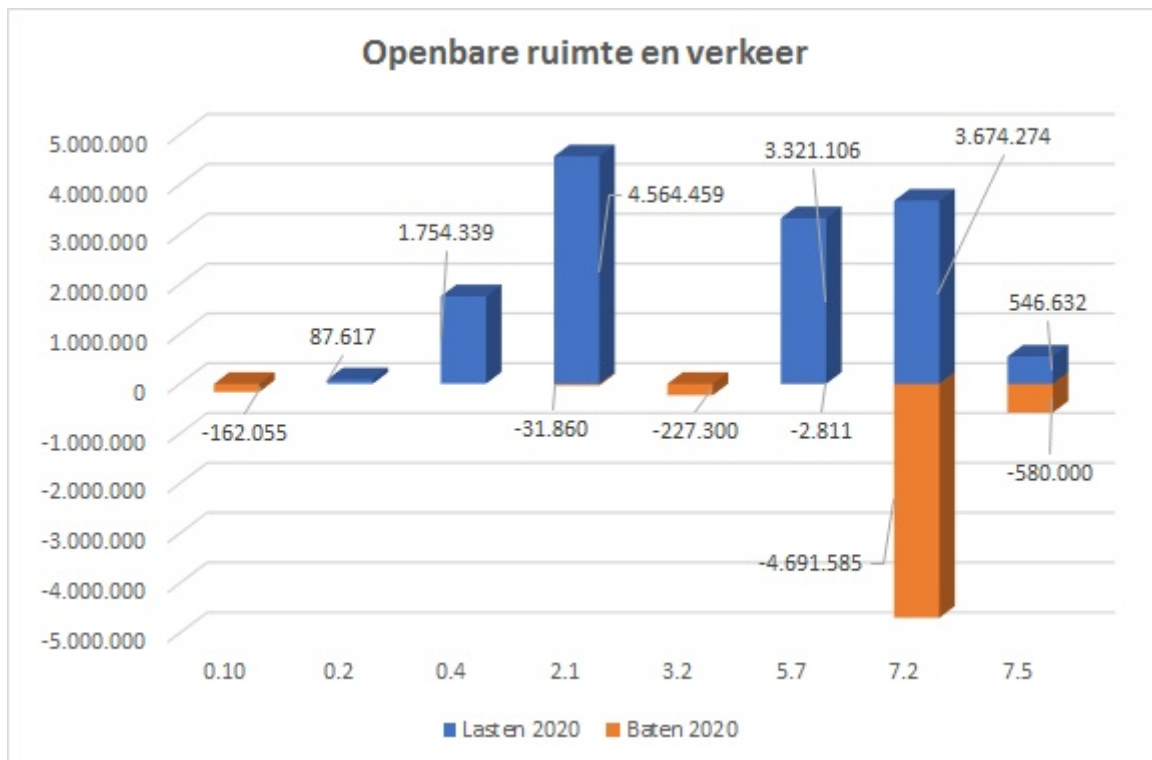
- Duurzaam Veilig (her-)inrichten 30 km/u en 50 km/u wegen**
 Wat betreft de inrichting wegen Duurzaam Veilig gaan we zowel 30 km/h-wegen als 50 km/u wegen (her-)inrichten. Voor de aanvullende 30 km/h-maatregelen is een (bestaand) budget beschikbaar van € 65.000. Het geld voor de maatregelen voor de 50 km/h-wegen komt beschikbaar via het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vanwege een gecombineerde aanpak.
- Uitvoeren Gemeentelijk Mobiliteits-Plan (GMP): Uitvoeren verkeersvisies diverse kernen**
 De maatregelen, die in 2020 worden uitgevoerd in het kader van de Verkeersvisies zijn:
 - aanleg rotonde Smitstraat - Ommerweg - Marleseweg, Den Ham
 - verbetering kruispunt Tonnendijkbrug in Vroomshoop
 - omgeving Oranjeschool te Vroomshoop
 - verkeerscirculatieplan Oost in Den Ham
 - uitvoering Schuineweg
 De financiële middelen hiervoor zijn opgenomen in de begroting.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Openbaar groen is onderhouden en beheerd						
Totaal M2 ingezaaide wegberm	10.000	11.000	27.000	2.500		Eigen gegevens
Aantallen aangeplante vrucht en drachtbomen	40	40	96	69		Eigen gegevens
Nieuwe metingen 2020						
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	0	0	0*	0	6	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	0	0	6*	26	21	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen	0	0	99*	147	197	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

* tot en met Q2 2018

Financieel overzicht

0.10	Mutaties reserves
0.2	Burgerzaken
0.4	Overhead
2.1	Verkeer en vervoer
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
7.2	Riolering
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Duurzaamheid, milieu en VTH | 2020

Inhoudelijk perspectief

Agenda Duurzaam Twenterand

De basis voor de gemeentelijke inzet op duurzaamheid is de vastgestelde Agenda Duurzaamheid. In deze agenda werken wij met focus op de thema's Energietransitie, Circulaire Economie en Klimaatadaptatie, samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Dit doen we via uitvoeringsmaatregelen die we samen met deze partners hebben bepaald en hebben vastgelegd in het werkprogramma. Het coalitie akkoord spreekt zelfs van de ambitie om in de kopgroep te komen van de 'duurzaamste gemeenten in Nederland'. Met de opbrengst van het Zonnepark Oosterweilanden wordt een duurzaamheidsfonds ingericht dat vanaf 2021 kan dienen als vliegwiel voor nieuwe lokale duurzaamheidsinitiatieven.

Energietransitie

De nieuwe taken uit het Klimaatakkoord leiden tot nieuwe uitvoeringslasten (extra capaciteitsbehoefte) bij gemeenten. Hoe gemeenten hiervoor worden gecompenseerd is momenteel nog in onderzoek. Het wettelijk kader wordt gevormd door de klimaatwet, die in het voorjaar 2019 is aangenomen door de Eerste Kamer.

Circulaire economie

De gemeente Twenterand werkt toe naar een circulaire economie in 2050. Als tussen doel streven we er naar om in 2030 50 procent minder primaire grondstoffen te gebruiken. Dit doen we o.a. door de inzamelstructuur doorlopend te blijven verbeteren om zo onze doelstelling van 30 kilogram in 2025 te behalen. In onze eigen bedrijfsvoering en in de samenwerking met onze ondernemers en maatschappelijke partners zetten we stappen richting 100 procent circulair inkopen.

Omgevingsbeleid

De nieuwe thema's (energie, warmte en klimaatadaptatie) moeten een plek krijgen in het omgevingsbeleid van de gemeente. De ruimtelijke afwegingen die met de RES en andere opgaven samenhangen vragen om democratische besluitvorming van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Uiteindelijk besluiten raads- en statenleden over de ruimtelijke consequenties van de Regionale Energie Strategie Twente via het Omgevingsbeleid en de daarbij horende Omgevingsprogramma's en Omgevingsplannen.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Per 1 januari 2019 zijn alle milieutaken en bijbehorende capaciteit overgedragen aan de Omgevingsdienst Twente. Twenterand heeft naast de Basistaken ook de alle overige milieutaken overgedragen aan de ODT. Na de start van de Omgevingsdienst is er sprake van een verschuiving van taken van een aantal gemeenten en wordt in 2020 een nieuw risicomodel voor de wettelijke prioritering van toezichtstaken aangeschaft.

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd

Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd (onderdeel agenda duurzaamheid 2018-2022)

Activiteiten

- **Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018—2022**

De Agenda Duurzaam Twenterand is vastgesteld op 2 oktober 2018. Het Koersdocument Agenda Duurzaam Twenterand geeft voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie, de doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen voor de komende jaren. Activiteiten op het gebied van energie, de verduurzaming van de organisatie, afvalscheiding en klimaatverandering zijn onderdeel van het (ontwikkelprogramma) Agenda duurzaamheid 2018-2022. Voor het stimuleren en communiceren van lokale initiatieven stellen is € 10.000 beschikbaar gesteld uit de reserve coalitieakkoord.

Subdoel: Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de organisatie (onderdeel van de agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Stimuleren verduurzaming organisatie (voorbeeldfunctie)**

Circulair inkopen en aanbesteden

Het onderwerp Circulaire economie is een van de 3 actielijnen van de Agenda Duurzaamheid. Twenterand onderschrijft de landelijke ambitie tot 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030 en in 2050 100% circulair. In de transitie agenda circulaire economie van de Rijksoverheid is afgesproken dat alle bouwopdrachten van de overheid in 2023 circulair worden uitgevoerd. Deze opgave pakken we regionaal op binnen de "coalition of the willing" MDA (milieu, duurzaamheid en afval) en de 4e actielijn van de Agenda van Twente (circulaire economie en duurzaamheid). Een werkgroep circulaire economie is bezig deze opdracht te verkennen. Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarbij ook gebruik maken van de netwerken van onze ondernemers. We werken aan verdere concretisering van deze actielijn.

- **ONTWIKKELING: Verduurzamen Gemeentelijke gebouwen en energiebeheer**

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen en energiebeheer

In de agenda duurzaamheid is uitgesproken dat Twenterand een ambitie heeft om haar gemeentelijke gebouwen te verduurzamen*. In de te ontwikkelen strategie gemeentelijk vastgoed wordt een paragraaf duurzaamheid opgenomen.

*De ambitie voor een energie neutrale gebouwde omgeving in 2050 vertalen we voor onze eigen gemeentelijke gebouwen door te beginnen met 4 gemeentelijke pilotpanden; gemeentehuis, gemeentewerf, sportzaal Weemelanden en sportzaal de Beukenhage. We brengen de nodige maatregelen voor deze objecten in kaart om in 2040 energieneutraal te zijn.

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen (onderdeel agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Activiteiten

- **Besparen energie in de huursector**
- **ONTWIKKELING: Deelnemen regionale Energiestrategie Twente**
Nederland is ingedeeld in 30 energieregio's. Elke gemeente, provincie en waterschap werkt binnen deze regio's samen met stakeholders (zoals netbeheerders, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners) aan een Regionale Energiestrategie (RES).
Twenterand neemt deel in de Energieregio Twente. De samenwerking in de regio voor de energietransitie zal ook de komende jaren een uitvoeringsorganisatie vragen. De VNG heeft in relatie tot het klimaatakkoord de randvoorwaarde gesteld dat gemeenten worden gecompenseerd voor de extra uitvoeringslasten. Op dit moment is nog onduidelijk hoeveel rijksmiddelen beschikbaar komen.
- **ONTWIKKELING: Energie maatregelen door bedrijven (VTH)**
Vanaf 1 juli 2019 geldt de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven die meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m3 aardgas gebruiken. Zij hebben een energiebesparingsplicht. Samen met de ODT willen wij inzetten op informeren van onze ondernemers. We ondersteunen lokale initiatieven van ondernemersverenigingen (project duurzame bedrijventerreinen) en zon op dak , o.a. via ondernemersfonds. Dit wordt uit bestaande budgetten betaald.
- **ONTWIKKELING: Stimuleren Energie projecten (duurzaamheidsfonds Zonnepark Oosterweilanden)**
Instellen Duurzaamheidsfonds opbrengsten zonnepark
Met het raadsbesluit 15 mei 2018 over de exploitatievorm van het zonnepark Oosterweilanden is besloten om de netto opbrengsten uit het zonnepark te laten fungeren als vliegwiel voor het realiseren van onze duurzaamheidsambities. De aandeelhoudersvergadering van Zonnepark Oosterweilanden B.V. bepaalt jaarlijks de hoogte van dividenduitkering en keert deze vervolgens uit aan de gemeente Twenterand. Op basis van het raadsbesluit d.d. 15 mei 2018 wordt deze uitkering in een nog te vormen duurzaamheidsreserve gestort.
In 2021 wordt de eerste dividenduitkering van het zonnepark Oosterweilanden B.V. verwacht. De hoogte van dividenduitkering van het zonnepark is nog niet bekend. De storting van de opbrengst en uitnames uit de duurzaamheidsreserve zijn budgetneutraal.
- **Uitvoeren project Energieloket en deelnemen Duurzaam Thuis Twente**
Bijdrage Duurzaam Thuis Twente
Voor de particuliere woningeigenaren is de inzet van het Energieloket (via de wooncoaches van Duurzaam (t)huis Twente) onmisbaar. Er moet een onafhankelijk (regionaal) energieloket zijn onder verantwoordelijkheid van de gemeente die kan ondersteunen in de wijkgerichte aanpak. De subsidie van de Provincie voor het energieloket loopt eind 2019 af. Voortzetting van de inzet van de vrijwillige wooncoaches van DTT voor de informatie en advisering van particuliere woningeigenaren is gewenst. Mogelijk komen hiervoor opnieuw financiële middelen vrij van de provincie. In 2020 wordt € 22.000 voor het Energieloket DTT incidenteel bekostigd uit de reserve coalitie akkoord. Dit conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.

- **Warmtevoorziening wijken**

Warmteplan

Elke gemeente wordt geacht uiterlijk in 2021 een warmtetransitievisie (warmteplan) hebben, waarin de gemeente aangeeft wanneer welke wijk van het aardgas af gaat en wat mogelijke oplossingen zijn.

Dit doen we samen met de netbeheerders, de woningcorporatie Mijande en anderen. Na de start in 2019 wordt in 2020 het Warmteplan Twenterand uitgewerkt, en opgesteld. Voor externe kosten voor planontwikkeling en participatie is in 2020 een budget van € 30.000 opgenomen conform het besluit genomen in de Kadernota 2020. Doel is besluitvorming in de gemeenteraad uiterlijk eind 2021. Het warmteplan dient als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie.

Wijkuitvoeringsplannen

Uit het warmteplan kan volgen dat een aantal wijken vóór 2030 van het aardgas af kan gaan. Voor deze wijken moet het wijkuitvoeringsplan ook in 2021 gereed zijn. We sluiten aan bij kansen die zich voordoen en zoeken daarbij verbinding met andere opgaven. Uitvoeringskosten liggen op het vlak van regievoeren, (co)financiering en het organiseren van personele inzet voor een wijkaanpak. Deze zijn op dit moment totaal onduidelijk.

Subdoel: Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden

Activiteiten

- **ONTWIKKELING Deelnemen in gebiedsproces EBDV**

Meekoppelkansen Engbertsdijksvenen gaan over kansen op het gebied van recreatie en toerisme en routes, natuurbelevingscentrum en landbouw. De activiteiten worden beschreven in de doelenboom Economie en werkgelegenheid (Ontwikkelprogramma Platteland).

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval (onderdeel Agenda duurzaamheid 2018-2022)

Activiteiten

- Aanpassen inzamelstructuur bij hoogbouw
- Behartigen belangen aandeelhouderschappen Twence en ROVA (incl. bijdrage gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen)
- Beheren dienstverleningsovereenkomst ROVA
- Inzamelen van huishoudelijk afval
- **ONTWIKKELING: Optimaliseren, beheren en regie voeren op de inzamelstructuur huishoudelijk afval incl. milieustraat**
In 2018 en 2019 is onderzoek gedaan naar de herijking van afvalbeleid. De gewenste aanpassingen in de inzamelstructuur zullen in 2020 doorgevoerd worden.
- Tegengaan, opruimen en communiceren van/over zwerfafval
- Uitvoeren Educatie afval scheiden
- Uitvoeren Zwerfvuilaanpak 2013-2022

Subdoel: Kwaliteit leefomgeving voldoet aan normen (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)

Activiteiten

- Bewaken en beperken milieubelasting via het ruimtelijke spoor
- Deelname gebiedsproces nieuwe drinkwaterlocatie Vriezenveen-Daarle
- Uitvoeren maatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW)
- Uitvoeren Ontwikkelprogramma Omgevingswet
Zie Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Subdoel: Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma

Activiteiten

- **Beheren en coördineren ODT (als GR)**
Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT
Met ingang van 2020 komt er een andere verdeelsleutel voor de overheadkosten van de ODT voor de gemeenten. Dit is voor de gemeente Twenterand een nadeel. Hiervoor is in 2020 een bedrag opgenomen van € 91.000 en in 2021 € 98.000. Dit conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.

Model Risico-analyse VTH
Op basis van wetgeving moeten ook risico-analyses voor vergunningverlening uitgevoerd worden. We gaan deelnemen aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Hiervoor is een bedrag opgenomen van € 20.000. Dit conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.
- Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en verantwoording jaarverslag

Subdoel: Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)

Activiteiten

- Initiëren bodemsaneringen bij ruimtelijke ontwikkelingen
- Inventariseren en sanering asbest in de bodem
- **ONTWIKKELING: Voorbereiden en uitvoeren geluidssaneringsprojecten**
In 2018 is het (derde en laatste) saneringsproject (Hammerweg in Vriezenveen) aangemeld. Vanaf 2021 gelden zwaardere eisen om in aanmerking te komen voor subsidie. De uitvoering van dit project loopt door tot in 2020 (via de ODT).

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval						
Kg restafval per inwoner	*	*	76	75	76	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.						
% Hernieuwbare energie	20%	****	-**	7,4% / 12,5% ***	6,5 % / 11,5 % ***	Waarstaatjegemeente.nl / Klimaat monitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	*****	*****	-**	2284	2307 TJ	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren						
m2 asbestverdachte daken	*****	*****	49 ha	52 ha	56 ha	Readaar
Nieuwe indicatoren 2020 Uitvoeringsprogramma VTH						
Realiseren Uitvoeringsprogramma	100%	100%				eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energemaatregelen	75	75				eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	50	50				eigen gegevens

* ambitie 30kg restafval in 2025

** deze gegevens zijn nog niet beschikbaar

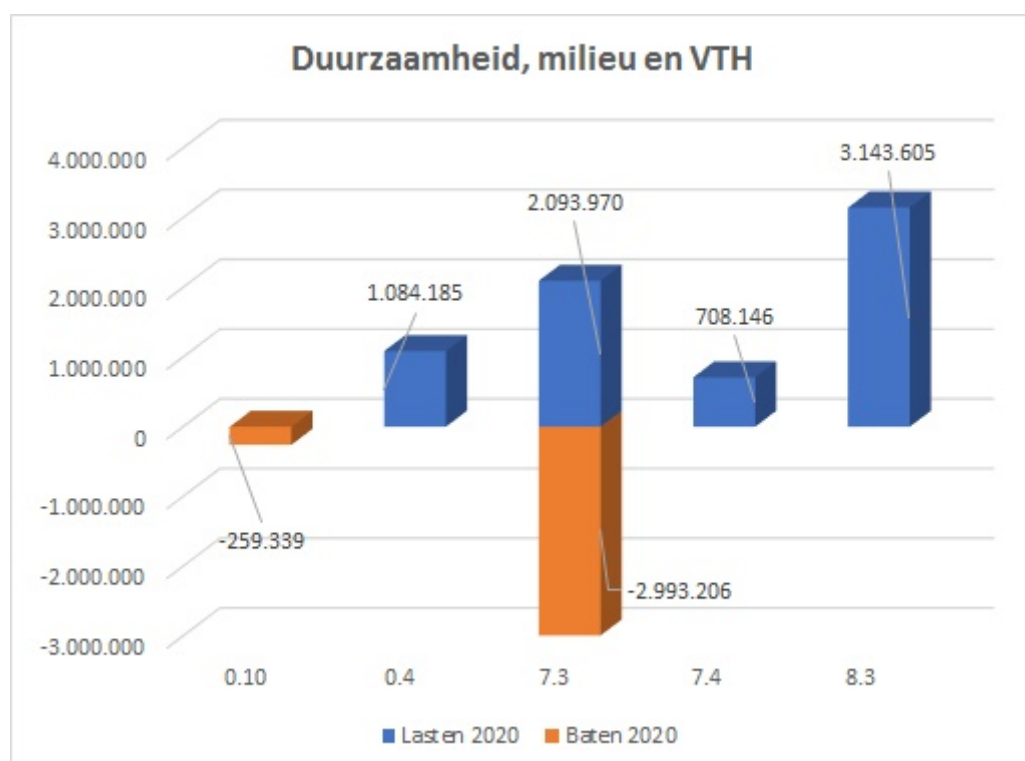
*** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

**** streven naar 20% duurzame opwek in 2020

***** energieneutraal in 2050

***** 70% (van alle daken (560ha) gesaneerd in 2022 (coalitieakkoord)

Financieel overzicht

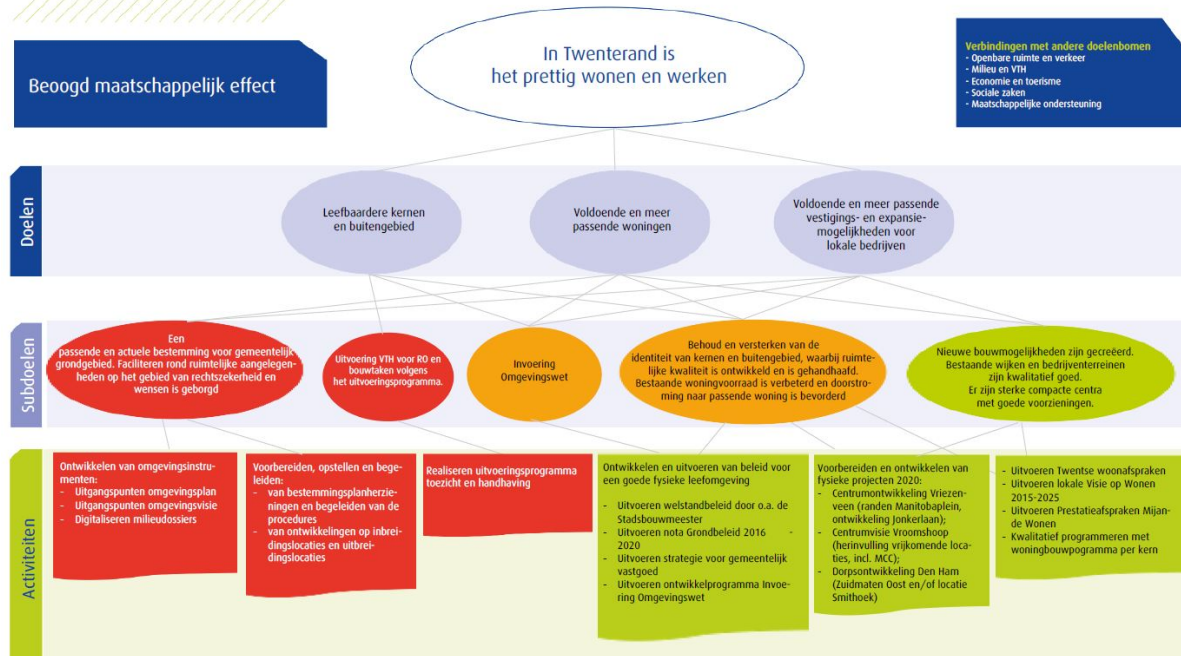

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
8.3	Wonen en bouwen

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH | 2020

Inhoudelijk perspectief

Uitvoering toezicht en handhaving Ruimtelijke Ordening en bouwtaken

Jaarlijks wordt een Uitvoeringsprogramma VTH fysieke leefomgeving opgesteld en na afloop geëvalueerd. Hieruit bleken er risico's te zijn op het gebied ruimtelijke ordening en bouwen. Het betreffen bestuurlijke, beleidsmatige en technische risico's. Deze risico's worden in 2019 beperkt door het team Omgeving structureel te versterken.

Omgevingswet

De omgevingswet heeft grote gevolgen voor de werkwijze binnen het ruimtelijk domein. De doelstellingen van de Omgevingswet betekenen een andere manier van werken met een integrale benadering van de leefomgeving, meer bestuurlijke afwegingsruimte, een andere relatie met de inwoners, een intensivering van de samenwerking met medeoverheden en een grote digitaliseringsopgave. Dit heeft grote gevolgen voor het beschikbare instrumentarium (omgevingsvisie, -plan, en programma), de organisatie en werkwijze en de digitale wijze van werken.

Vorbereiden en ontwikkelen fysieke projecten

Het aanbod van de woningmarkt staat onder druk. Inbreidingslocaties Smithoek en Mozaïek worden met prioriteit ontwikkeld. Allerlei ruimtelijke ontwikkelingen zoals de centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop, Vitaal Sportpark en nieuwe ontwikkelingen door het aantrekken van de economie vragen een grotere inzet op het gebied van ruimtelijke ordening van onze organisatie.

Strategie Gemeentelijk vastgoed

In de tweede helft van 2019 is een nieuwe Strategie voor het gemeentelijke vastgoed vastgesteld. In 2020 wordt gestart met de uitvoering daarvan.

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Leefbaardere kernen en buitengebied

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een

dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en meer passende woningen

Om voldoende en meer passende woningen te bouwen is van belang om te weten waar vraag naar is, zowel voor de korte als lange termijn. Het toevoegen van kwalitatieve goede ontwikkelingen is belangrijk voor de opgaven die op de gemeente af komen. Hierbij zijn locaties van de ontwikkelingen erg belangrijk. Inbreiding gaat hierbij voor uitbreiding. Bij de ontwikkeling wordt ook sterk gekeken naar de duurzaamheid en leefbaarheid van de gemeente.

Doel: Voldoende en meer passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Subdoel : Een passende en actuele bestemming voor gemeentelijk grondgebied. Faciliteren rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd

Activiteiten

- **Ontwikkelen van omgevingsinstrumenten: Uitgangspunten omgevingsplan, Uitgangspunten omgevingsvisie, Digitaliseren milieudossiers**
- **Vorbereiden, opstellen en begeleiden: van bestemmingsplanherzieningen en begeleiden van de procedures, van ontwikkelingen op inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties**
Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
Om de wettelijke taken en lokale ambities te realiseren is het noodzakelijk de capaciteit RO in balans te brengen met de werkvoorraad. Door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (Smithoek, Mozaiek, Vitaal Sportpark, Centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop en de voorbereiding op de Omgevingswet) is de capaciteit niet in balans. De noodzaak daartoe wordt ook versterkt nu in relatie tot het erventransitiebeleid 'ervencoaches' worden ingezet en een 'bedrijvencontactfunctionaris' is aangesteld. Verwacht mag worden dat de gemeente Twenterand hier het nodige informatie brengt maar ook werkzaamheden ophaalt. Met de uitbreiding met 1 fte juridisch beleidsmedewerker wordt de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. Hiervoor is een bedrag opgenomen van € 80.000, dekking vindt plaats uit het grondbedrijf. Dit conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.

Subdoel: Uitvoering VTH voor RO en bouwtaken volgens het uitvoeringsprogramma

Activiteiten

- **Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en verantwoording jaarverslag.**
Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen

In het gemeentelijk jaarverslag 2018 is vastgesteld dat het toezicht op de Ruimtelijke Ordening en bouwtaken achter is gebleven ten opzichte van het geplande/gewenste niveau van het Uitvoeringsprogramma VTH fysieke leefomgeving. In het Uitvoeringsprogramma VTH fysiek leefomgeving 2019 is het ambitieniveau voor de uitvoering van deze taken op hetzelfde niveau als in 2018 vastgesteld. Het (Provinciaal) Inter Bestuurlijk Toezicht-oordeel Wabo 2019 (d.d. 16-4-'19) geeft als verbeterpunt: 'Breng de capaciteit voor bouw/ruimtelijke ontwikkeling volledig op orde en geef in

het bestuurlijk besluit zo nodig aan wat de benodigde keuzes en consequenties zijn van (on)voldoende capaciteit'.

De capaciteit voor de uitvoering van de VTH taken voor RO en Bouwen wordt op het gewenste niveau gebracht. Met 1 extra fte RO-toezicht is de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde. In de begroting is hiervoor structureel een bedrag van € 70.000 opgenomen. Dit conform het besluit genomen in de Kadernota 2020

Subdoel: Facilitering rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd

Subdoel: Invoering Omgevingswet

Activiteiten

- **Ontwikkelen van omgevingsinstrumenten: Uitgangspunten omgevingsplan, Uitgangspunten omgevingsvisie, Digitaliseren milieudossiers**

- **Uitvoeren ontwikkelprogramma implementatie Omgevingswet**

De voorbereiding op de Omgevingswet gebeurt aan de hand van de hoofdthema's met onderstaande activiteiten. Hiervoor is in totaal € 1.190.000 opgenomen verdeeld over 5 jaren tot en met 2024.

Beleidsvernieuwing/Instrumentarium

De kaders voor de nieuwe omgevingsvisie en het omgevingsplan worden in samenspraak met de raad bepaald. Een plan van aanpak voor de nieuwe omgevingsvisie wordt ontwikkeld. In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe we in Twenterand met de regeldruk (bestuurlijke afwegingsruimte) omgaan en welke rol participatie in de fysieke leefomgeving krijgt. Parallel aan deze ontwikkeling, zal er een tweede opgave lopen genaamd Beleid op een rij 2.0. Dit 'spoor' zal zich bezig houden met het inventariseren, actualiseren en dereguleren van het huidige beleid. Het wegnemen van "kneelpunten" in beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen en ander relevant beleid zal hier onderdeel van zijn. Door deze twee activiteiten te combineren, zal er worden gewerkt volgens het motto van de Omgevingswet: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.

Informatie & Techniek (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Vanaf 1 januari 2029 moeten alle omgevingsplannen digitaal en toepasbaar zijn voor alle inwoners. Idealiter moeten alle inwoners met één klik op de knop kunnen zien wat wel en niet mag binnen de fysieke leefomgeving. Het rijk gaat er vanuit dat vanaf 2021 bestemmingsplannen voldoen aan de digitale RO-standaarden, zodat ze samen met de bruidsschat een waterdicht geheel vormen. Dit is momenteel niet het geval voor 25% van de bestemmingsplannen van de gemeente Twenterand. Het is van belang dat deze actualisatie-achterstand voor 2021 wordt geüpdatet naar het door het Rijk bepaalde RO-standaarden. Na het inlopen van deze actualisatie-achterstand kan de gemeente Twenterand zich gaan richten op de grote digitaliseringsopgave van het DSO, het bruikbaar en toepasbaar maken van alle omgevingsplannen voor uiterlijk 2029.

Subdoel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Uitvoeren strategie voor gemeentelijk vastgoed**

Op dit moment zijn wij bezig met de voorbereidingen voor de strategie voor gemeentelijk vastgoed. De planning is om dit in december aan te bieden aan de raad. Het is nog niet bekend of dit financiële consequenties heeft.

- **Uitvoeren Prestatieafspraken Mijande Wonen**

- Uitvoeren van nota Grondbeleid 2016-2020
- Uitvoeren welstandbeleid door o.a. de Stadsbouwmeester

Subdoel: Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd'

Subdoel: Nieuwe bouw mogelijkheden zijn gecreëerd

Activiteiten

- **Vorbereiden en ontwikkelen van fysieke projecten 2020:**
Betrokken activiteiten:
 - Centrumontwikkeling Vriezenveen (randen Manitobaplein, ontwikkeling Jonkerlaan);
 - Centrumvisie Vroomshoop (herinvulling vrijkomende locaties, incl. MCC);
 - Dorpsontwikkeling Den Ham (Zuidmaten Oost en/of locatie Smithoek)
 - Zonnepark Oosterweilanden

Subdoel: Bestaande wijken en bedrijventerreinen zijn kwalitatief goed, Er zijn sterke compacte centra met goede voorzieningen, en Er is een sociaal veilige leefomgeving

Activiteiten

- Kwalitatief programmeren met woningbouwprogramma per kern
- Uitvoeren lokale Visie op Wonen 2015-2025
- Uitvoeren Prestatieafspraken Mijande Wonen
- Uitvoeren Twentse woonafspraken

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Voldoende en passende woningen						
Aantal opgeleverde woningen	**	773 *	673	632	589	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	***	11 ***	12	2*	8	25 leningen in totaal beschikbaar
Aantal Blijversleningen	****	0	0-	0-	nvt	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren 2020 Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	0				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	4	4				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	5	5				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	4	4				Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	28	28				Eigen gegevens
Ontwikkelen bestemmingsplannen	3	3				Eigen gegevens

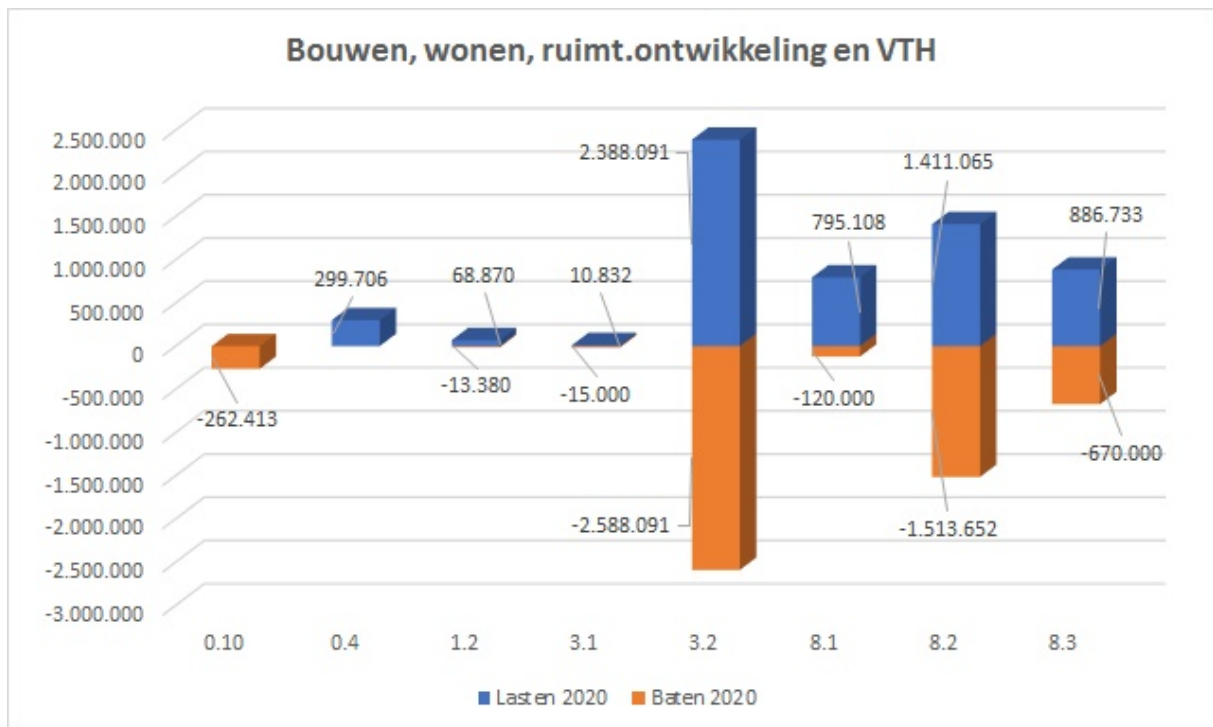
* prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. In 2018 ruim 130 vergunningen verleend voor bouw van woning(en)

** prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. Is afhankelijk van de (vergunnings)aanvragen en niet te prognotiseren

*** Startersleningen momenteel niet meer beschikbaar, maximum bereikt. Vervolg wordt opgepakt

**** Verordening Blijverslening verloopt 1 januari 2020. Wordt mogelijk vervolgd

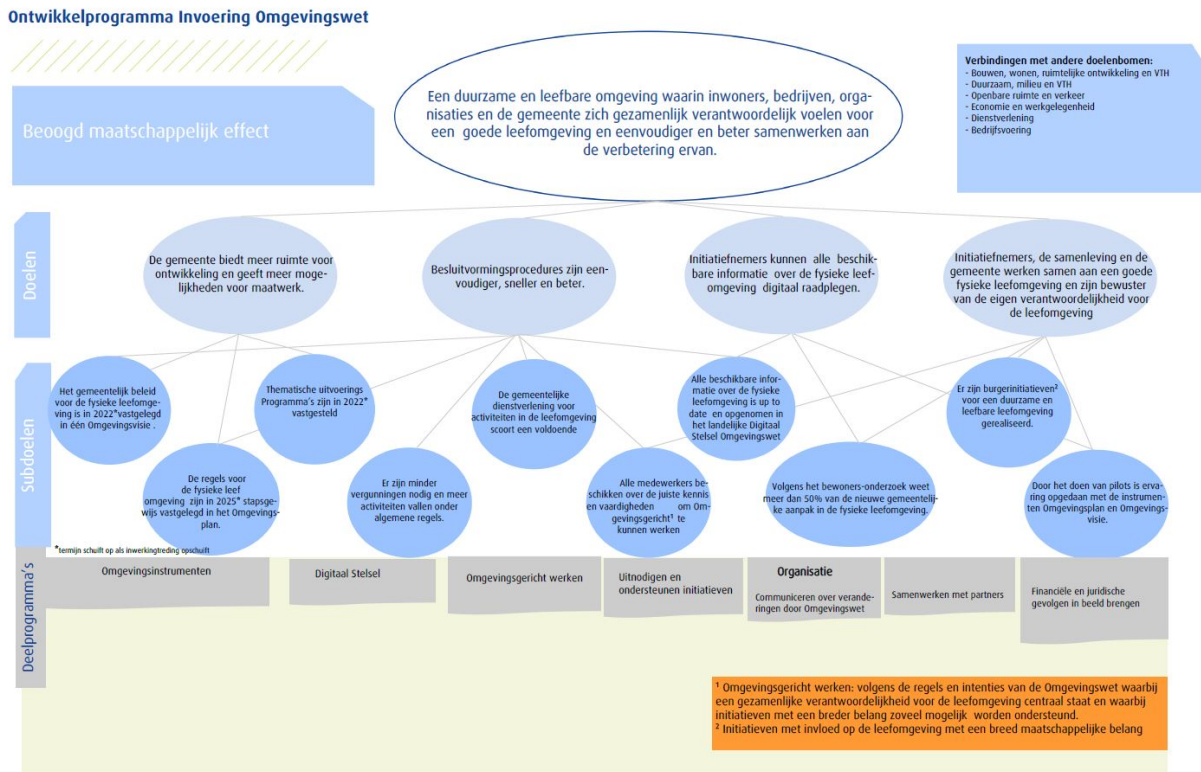
Financieel overzicht

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Doelenboom Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving waarin inwoners, bedrijven, organisaties en de gemeente zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor een goede leefomgeving en eenvoudiger en beter samenwerken aan de verbetering ervan.

Doel: De gemeente biedt meer ruimte voor ontwikkeling en geeft meer mogelijkheden voor maatwerk.

Doel: Besluitvormingsprocedures zijn eenvoudiger, sneller en beter

Doel: Initiatiefnemers kunnen alle beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving digitaal raadplegen

Doel: Initiatiefnemers, de samenleving en de gemeente werken samen aan een goede fysieke leefomgeving en zijn bewuster van de eigen verantwoordelijkheid voor de leefomgeving

Subdoel: De gemeentelijke dienstverlening voor activiteiten in de leefomgeving scoort een voldoende

Subdoel: Het gemeentelijk beleid voor de fysieke leefomgeving is in 2022* vastgelegd in één Omgevingsvisie

Subdoel: De regels voor de fysieke leef omgeving zijn in 2025* stapsgewijs vastgelegd in het Omgevings-plan

Subdoel: Thematische uitvoerings Programma's zijn in 2022* vastgesteld

Subdoel: Er zijn minder vergunningen nodig en meer activiteiten vallen onder algemene regels.

Subdoel: Alle medewerkers beschikken over de juiste kennis en vaardigheden om Omgevingsgericht te kunnen werken

Subdoel: Alle beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving is up to date en opgenomen in het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet

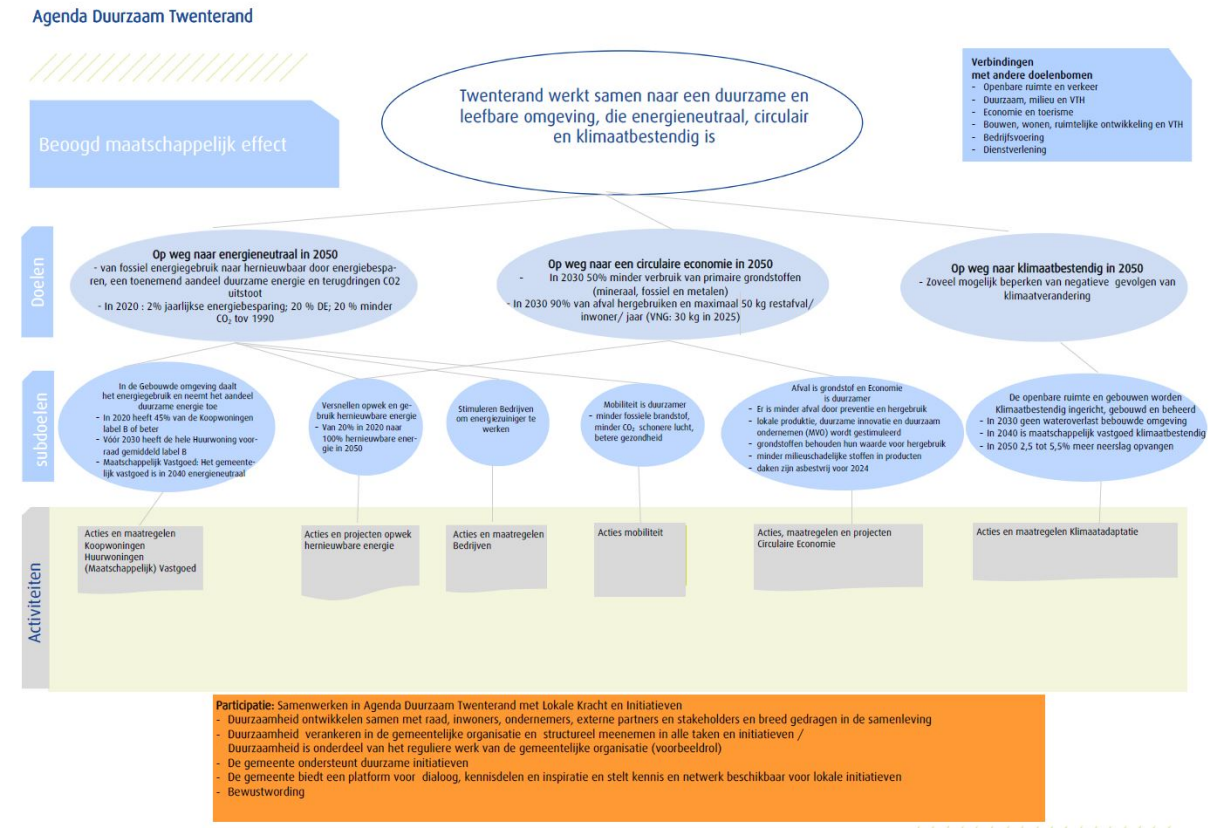
Subdoel: volgens het bewonersonderzoek weet meer dan 50% van de nieuwe gemeentelijke aanpak in de fysieke leefomgeving

Subdoel: Er zijn burgerinitiatieven voor een duurzame en leefbare leefomgeving gerealiseerd

Subdoel: Door het doen van pilots is ervaring opgedaan met de instrumenten Omgevingsplan en Omgevingsvisie.

Doelenboom Ontwikkelprogramma Agenda duurzaam Twenterand

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand werkt samen naar een duurzame en leefbare omgeving, die energieneutraal, circulair en klimaatbestendig is

Doel: Op weg naar energieneutraal in 2050

- van fossiel energiegebruik naar hernieuwbaar door energiebesparen, een toenemend aandeel duurzame energie en terugdringen CO2 uitstoot
- In 2020 : 2% jaarlijkse energiebesparing; 20 % DE; 20 % minder CO2 tov 1990

Doel: Op weg naar een circulaire economie in 2050

- In 2030 50% minder verbruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen)
- In 2030 90% van afval hergebruiken en maximaal 50 kg restafval/inwoner/ jaar (VNG: 30 kg in 2025)

Doel: Op weg naar klimaatbestendig in 2050

- Zoveel mogelijk beperken van negatieve gevolgen van klimaatverandering

Subdoel: In de Gebouwde omgeving daalt het energiegebruik en neemt het aandeel duurzame energie toe

Activiteiten

- Acties en maatregelen

- Huurwoningen
- Koopwoningen

Subdoel: Versnellen opwek en gebruik hernieuwbare energie

Activiteiten

- Acties en projecten opwek hernieuwbare energie

Subdoel: Stimuleren Bedrijven om energiezuiniger te werken

Activiteiten

- Acties en maatregelen Bedrijven

Subdoel: Mobiliteit is duurzamer

Subdoel: Afval is grondstof en Economie is duurzamer

Activiteiten

- Acties, maatregelen en projecten Circulaire Economie

Subdoel: De openbare ruimte en gebouwen worden Klimaatbestendig ingericht, gebouwd en beheerd

Activiteiten

- Acties en maatregelen Klimaatadaptatie

Samenwerken in Agenda Duurzaam Twenterand met Lokale Kracht en Initiatieven

- Duurzaamheid ontwikkelen samen met raad, inwoners, ondernemers, externe partners en stakeholders en breed gedragen in de samenleving
- Duurzaamheid verankeren in de gemeentelijke organisatie en structureel meenemen in alle taken en initiatieven /

Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de gemeentelijke organisatie (voorbeeldrol)

- De gemeente ondersteunt duurzame initiatieven
- De gemeente biedt een platform voor dialoog, kennisdelen en inspiratie en stelt kennis en netwerk beschikbaar voor lokale initiatieven
- Bewustwording

Ruimte - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

Overzicht 3.2 Baten en lasten Ruimte

	2020	2021	2022	2023
Lasten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	2.321.017	2.350.264	2.385.957	2.423.331
Openbare ruimte en verkeer	13.948.427	17.479.781	14.645.484	15.110.139
Duurzaamheid, Milieu en VTH	7.029.905	6.968.980	7.013.524	6.891.907
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	5.860.404	7.008.180	5.586.188	4.685.618
Totaal programma lasten	29.159.754	33.807.205	29.631.151	29.110.995
Baten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	-3.800	-3.800	-3.800	-3.800
Openbare ruimte en verkeer	-5.533.556	-9.399.202	-6.254.150	-6.838.292
Duurzaamheid, Milieu en VTH	-2.993.206	-3.026.508	-3.008.934	-3.044.525
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	-4.920.123	-5.998.658	-4.114.202	-3.171.497
Totaal programma baten	-13.450.685	-18.428.168	-13.381.086	-13.058.114
Totaal saldo van baten en lasten	15.709.069	15.379.037	16.250.065	16.052.881
Mutaties reserves	-683.807	80.570	137.447	229.097
Geraamd resultaat	15.025.262	15.459.607	16.387.512	16.281.978

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2020

Openbare verlichting	
Waarschuwborden	
Onderhoud wegen	
Vervanging riool	
Nido stratos B20-27 VAXN	
Digitaal stelsel omgevingswet	

Investering 2020

133.631
5.000
300.000
1.210.760
40.000
160.000

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding

De opgave op het terrein van Economie en Vrijtijdsbesteding is het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente. Dit betekent dat wij steeds afwegen wie welke rol vervult en dat er een nieuw samenspel tussen de gemeente en andere actoren ontstaat. De bijdrage die actoren leveren aan het maatschappelijk effect zijn het uitgangspunt, niet de instelling/organisatie. In samenspraak met de omgeving en onze partners willen wij de maatschappelijke meerwaarde verwoorden.

Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen. Netwerken die enerzijds lokaal aanwezig zijn. Maar wij moeten ook steeds meer gebruik maken van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende structuren en mogelijkheden. Binnen een netwerk gaat het ook vooral om het delen van kennis. Kennis, bijvoorbeeld over informatiebeveiliging of duurzaamheid, is niet alleen nodig voor een overheid maar ook voor ondernemers. Samen op zoek gaan naar nieuwe ideeën en mogelijkheden is belangrijk. Onze voorstellen zijn dan ook gericht op het verder vormgeven van het nieuwe samenspel: het relatiebeheer tussen gemeente, ondernemers, onderzoek, onderwijs, andere overheden, sportverenigingen, culturele instellingen en inwoners.

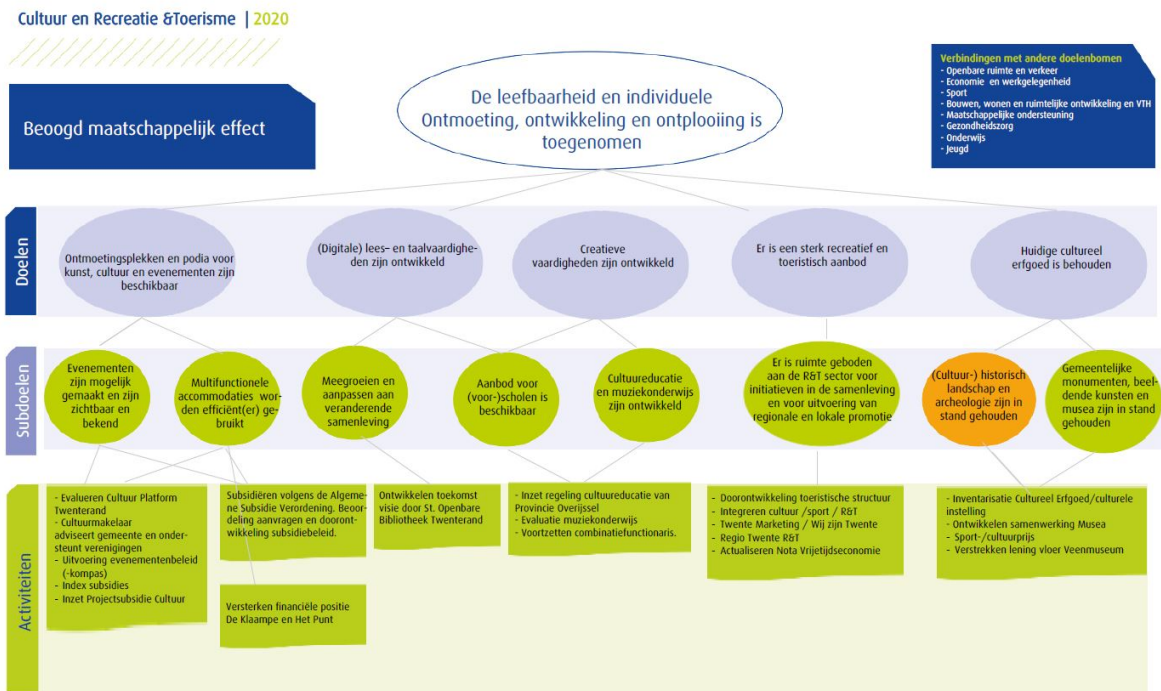
De gemeente heeft veel kwalitatief hoogwaardige accommodaties en voorzieningen. De basisvoorzieningen zijn binnen onze gemeente aanwezig. Belangrijke opgave is om het bestaande steeds meer en beter gezamenlijk te gebruiken. Ter ondersteuning willen wij de bestaande voorzieningen beter inzichtelijk hebben, inclusief de maatschappelijke bijdrage die geleverd wordt. Dit is ook van belang om de financiën van de gemeente op termijn beheersbaar te houden.

Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is 'Meedoen'. Dit gaat over vrijetijdsbesteding. De tweede programmalijn is 'Versterken Werkgelegenheid'. De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Het subdoel 'Stimuleren werkgelegenheid' heeft een plek gekregen in de doelenboom en In samenwerking met het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan duurzame werkgelegenheid. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. De verbinding met onderwijs is zichtbaar gemaakt door Onderwijs toe te voegen aan 'Verbindingen met andere doelenbomen', maar ook door vanuit de doelenboom Sociale Zaken te verwijzen naar de Twentse belofte in de doelenboom Onderwijs. Voor de koppeling tussen economische zaken en sociale zaken is een ontwikkelprogramma economie, werkgelegenheid en onderwijs opgesteld.

Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland. Het ontwikkelprogramma beoogt de daarbij passende activiteiten, subdoelen integraal uit te voeren, te ontwikkelen, aan te jagen en te regisseren. Met een ontwikkelprogramma wordt die samenhang georganiseerd.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Vanuit de regietaak van de gemeente willen we meer de focus leggen op de bijdrage van een ieder aan het maatschappelijk effect: Draagt het bij aan de leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing. Hierdoor verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten ipv op organisaties/instellingen. De cultuurorganisaties moeten gaan samenwerken in een netwerk om het beoogd maatschappelijk effect in de meest brede zin van het woord vorm te geven. Integraliteit, innovatie en begrip van/voor elkaars rol zijn hierbij uitgangspunten. In 2020 gaan we, na het opstellen van een evenementennota, verder met uitvoering van de nota. De opgave voor Recreatie & Toerisme is te komen tot een nieuwe recreatieve structuur t.b.v. lokale promotie die aansluit bij Gastvrij Twente. In 2020 gaan we hiermee verder. De nieuwe netwerkorganisatie gaat zich bezig houden met lokale promotie. De volgende stap is een geactualiseerde Nota Vrijtijdseconomie die hierbij aansluit en die verschillende onderdelen uit de vrijetijdseconomie integreert (cultuur en evenementen).

Beoogd maatschappelijk effect

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen zijn beschikbaar

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: (Digitale) lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld

Hieronder wordt verstaan lectuur, literatuur, maar ook digitale media en dergelijke.

Doel: Creatieve vaardigheden zijn ontwikkeld

Cultuureducatie: alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of middel wordt ingezet, zowel actief, receptief en reflectief. Cultuuruitingen kunnen een middel zijn om andere leergebieden te ondersteunen, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappijleer, economie of wiskunde.

Doel: Er is een sterk recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen.

Doel: Huidig Cultureel erfgoed is behouden

Cultureel erfgoed: sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en landschappen (materieel), maar ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten (immaterieel). De monumentenlijst is opgenomen in de Welstandsnota Twenterand.

Subdoel: Evenementen zijn mogelijk gemaakt en zijn zichtbaar en bekend

Activiteiten

- **Cultuurmakelaar adviseert gemeente en ondersteunt verenigingen**
- **Evalueren Cultuur Platform Twenterand**
- **Extra middelen projectsubsidies cultuur**
Voor 2020 is een extra bijdrage van € 7.000 beschikbaar gesteld voor de projectsubsidie Cultuur zodat het platform haar activiteiten kan voortzetten. Vanaf 2021 is € 20.000 structureel beschikbaar. Dit conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.
- **Index subsidies**
De subsidieplafonds zijn voor 2019 geïndexeerd met 1,39 % (consumenten prijs index =CPI). Professionele instellingen hebben te maken met vaste verplichtingen vanuit de CAO. Hierdoor kan de index van een professionele organisatie hoger zijn dan die van een gemeente. Dit legt een extra groot beslag op de subsidieplafonds in een bepaald jaar waardoor weer minder activiteiten mogelijk zijn. Vanaf 2020 wordt voor de subsidies een hoger inflatiepercentage geraamd, een inflatie van 3,4%. Naast deze verhoging zal het subsidieplafond in 2020 met € 250.000 worden verlaagd. Dit conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.
- **Subsidiëren volgens de Algemene Subsidie Verordening. Beoordeling aanvragen en doorontwikkeling subsidiebeleid.**
Het subsidieplafond is verlaagd met € 250.000 conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.
- **Uitvoering evenementenbeleid**
In 2019 is het evenementenkompas opgesteld. Voor de uitvoering hiervan is in de Kadernota 2020 budget beschikbaar gesteld.

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Activiteiten

- **Cultuurmakelaar adviseert gemeente en ondersteunt verenigingen**
- **Evalueren Cultuur Platform Twenterand**
- **Extra middelen projectsubsidies cultuur**
Voor 2020 is een extra bijdrage van € 7.000 beschikbaar gesteld voor de projectsubsidie Cultuur zodat het platform haar activiteiten kan voortzetten. Vanaf 2021 is € 20.000 structureel beschikbaar. Dit conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.

- **Index subsidies**

De subsidieplafonds zijn voor 2019 geïndexeerd met 1,39 % (consumenten prijs index =CPI). Professionele instellingen hebben te maken met vaste verplichtingen vanuit de CAO. Hierdoor kan de index van een professionele organisatie hoger zijn dan die van een gemeente. Dit legt een extra groot beslag op de subsidieplafonds in een bepaald jaar waardoor weer minder activiteiten mogelijk zijn. Vanaf 2020 wordt voor de subsidies een hoger inflatiepercentage geraamd, een inflatie van 3,4%. Naast deze verhoging zal het subsidieplafond in 2020 met € 250.000 worden verlaagd. Dit conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.

- **Subsidiëren volgens de Algemene Subsidie Verordening. Beoordeling aanvragen en doorontwikkeling subsidiebeleid.**

Het subsidieplafond is verlaagd met € 250.000 conform het besluit genomen in de Kadernota 2020.

- **Uitvoering evenementenbeleid**

In 2019 is het evenementenkompas opgesteld. Voor de uitvoering hiervan is in de Kadernota 2020 budget beschikbaar gesteld.

- **Versterken financiële positie De Klaampe en Het Punt**

Het Punt

Het Punt in Vroomshoop is een maatschappelijke organisatie en sinds de start zijn de financiën onderwerp van zorg en gesprek. Dit heeft er toe geleid dat in 2018 en 2019 op incidentele basis extra gelden beschikbaar zijn gesteld. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat Het Punt met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 is opnieuw een bijdrage van € 100.000 beschikbaar gesteld, dit conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.

De Klaampe

Het kulturhus De Klaampe in Westerhaar is een maatschappelijke organisatie waarmee de gemeente sinds eind 2018 in gesprek is vanwege financiële problemen welke onder meer het gevolg zijn van marktontwikkelingen. Zo zijn sinds de start van De Klaampe in 2007 de huurprijzen op de markt, onder invloed van de economische crisis, sterk afgenomen. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat De Klaampe met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 is een extra bijdrage van € 35.000 beschikbaar gesteld, conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.

Subdoel: Meegroeien en aanpassen aan de veranderende samenleving

Activiteiten

- Ontwikkelen toekomstvisie door St. Openbare Bibliotheek Twenterand

Subdoel: Aanbod voor (voor-)scholen is beschikbaar

Activiteiten

- Evaluatie muziekonderwijs
- Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel
- Voortzetten combinatie functionarissen

Subdoel: Cultuureducatie en muziekonderwijs zijn ontwikkeld

Activiteiten

- Evaluatie muziekonderwijs
- Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel
- Voortzetten combinatie functionarissen

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Activiteiten

- **Actualiseren Nota Vrijtijdseconomie**
Als volgende stap in de doorontwikkeling van de toeristische structuur in Twenterand moet de nota vrijetijdseconomie 2013-2020 worden geactualiseerd. De integratie met nota cultuur & evenementennota zijn hiervoor belangrijke doelen. Ook de koppeling met de nieuwe netwerkorganisatie Gastvrij Twenterand moet hierin worden meegenomen. Hiervoor is een bedrag van €15.000 beschikbaar conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.
- Doorontwikkeling toeristische structuur.
- Integreren cultuur /sport / R&T
- Regio Twente R&T
- Twente Marketing / Wij zijn Twente

Subdoel: Cultuurhistorisch landschap en archeologie zijn in stand gehouden

Activiteiten

- Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling
- Ontwikkelen samenwerking Musea
- Sport-/cultuurprijs

Subdoel: Gemeentelijke monumenten, beeldende kunst en musea zijn in stand gehouden

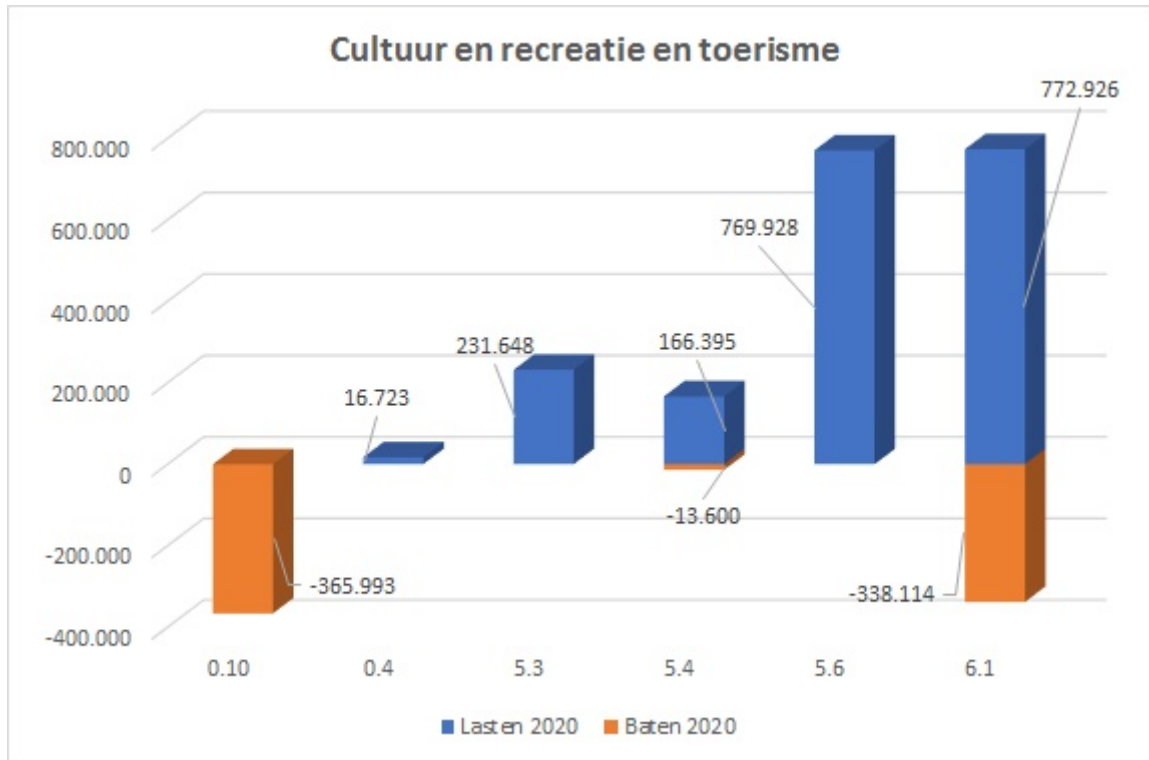
Activiteiten

- Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling
- Ontwikkelen samenwerking Musea
- Sport-/cultuurprijs

- **Verstrekken lening vloer Veenmuseum**

Het Veenmuseum heeft een schadepost aan de vloer. De kosten voor het herstel van de vloer bedragen € 32.700. Het Veenmuseum heeft onvoldoende eigen middelen om de vloer te herstellen. Het bestuur van het Veenmuseum gaat zelf actief op zoek naar mogelijkheden om fondsen te verwerven. Het bestuur van het Veenmuseum is bereid € 17.700 voor eigen rekening te nemen door zelfwerkzaamheid. De gemeente stelt een renteloze lening van maximaal € 15.000 beschikbaar conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

Financieel overzicht

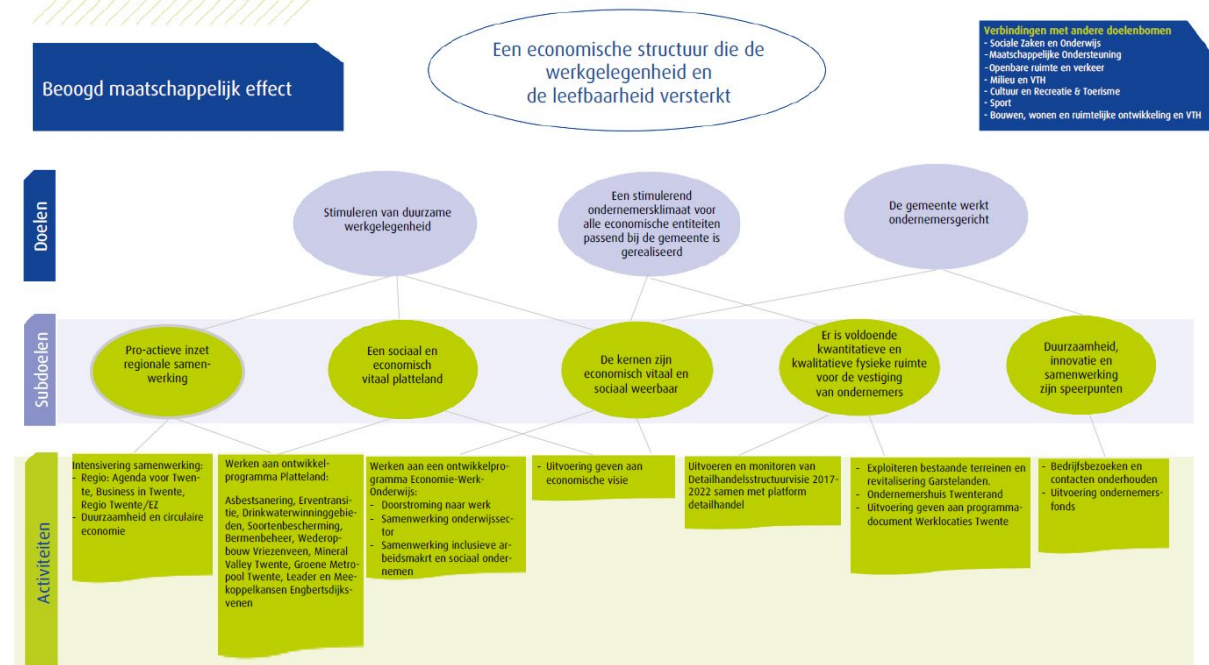

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.6 Media
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Economie en Werkgelegenheid | 2020

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus binnen de doelenboom Economie en Werkgelegenheid is dat er een economische structuur is die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt in de gemeente. Om een zodanige economische structuur te creëren is verbinding nodig. Verbinding tussen werkvelden zoals het bedrijfsleven, onderwijs en arbeidsmarkt, maar ook tussen mensen onderling. Om dit te realiseren zal de gemeente een regie/faciliterende rol innemen. Dat betekent dat de gemeente zowel provinciaal, regionaal als lokaal opereert om te kijken wat er speelt en wat de mogelijkheden zijn en dit met elkaar verbindt. Dit vraagt initiatief vanuit de gemeente, de samenleving en samenwerking tussen partijen. Hierbij is de gemeente het 'oliemannetje' en degene die het overzicht moet hebben om de koers samen met andere partijen te bepalen. Middels programmasturing pakken we dit op en wordt gestuurd op integraal werken. De ondernemersbenadering en de actieve inzet op regionale/provinciale samenwerking (o.a. via de Agenda van Twente) zijn ook in 2020 belangrijk. Het uitvoeren van en de doorontwikkeling van de twee ontwikkelprogramma's zijn in 2020 belangrijke onderwerpen.

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Subdoel: Pro-actieve inzet regionale samenwerking

Activiteiten

- **Intensivering samenwerking**

Betrokken activiteiten:

- Regio: Agenda voor Twente, Business in Twente, Regio Twente/EZ
- Duurzaamheid en circulaire economie
- Ondernemingen/Onderwijs/Arbeidsmarkt **(uit de doelenboom)**

- **Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit**

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader
- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Vanaf 2020 is hiervoor een bedrag van € 125.000 opgenomen, in 2020 € 25.000, in 2021 € 50.000 en in 2022 € 50.000. Dit conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten. Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) is een bedrag van € 45.000 per jaar beschikbaar gesteld, voor het werkbudget platteland is €50.000 per jaar beschikbaar gesteld conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Activiteiten

- **Uitvoering geven aan economische visie**

Oude titel: Uitvoering geven aan een (beknopte) economische visie als onderbouwing van het werkbudget economie

- **Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit**

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader
- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Vanaf 2020 is hiervoor een bedrag van € 125.000 opgenomen, in 2020 € 25.000, in 2021 € 50.000 en in 2022 € 50.000. Dit conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten. Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) is een bedrag van € 45.000 per jaar beschikbaar gesteld, voor het werkbudget platteland is €50.000 per jaar beschikbaar gesteld conform het genomen besluit bij de Kadernota 2020.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Subdoel: De kernen zijn economisch vitaal en sociaal weerbaar

Activiteiten

- **Werken aan een ontwikkelprogramma Economie-Werk-Onderwijs**

Betrokken activiteiten:

- Doorstroming naar werk
- Samenwerking onderwijssector
- Samenwerking inclusieve arbeidsmarkt en sociaal ondernemen

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Activiteiten

- **Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden**

In de begroting is een bedrag opgenomen voor revitalisering Garstelanden te Westerhaar. Om alle werkzaamheden uit te kunnen voeren is een krediet beschikbaar gesteld van € 150.000 conform het genomen besluit in de Kadernota 2020.

- Ondernemershuis Twenterand
- Uitvoering geven aan programmadocument Werklocaties Twente

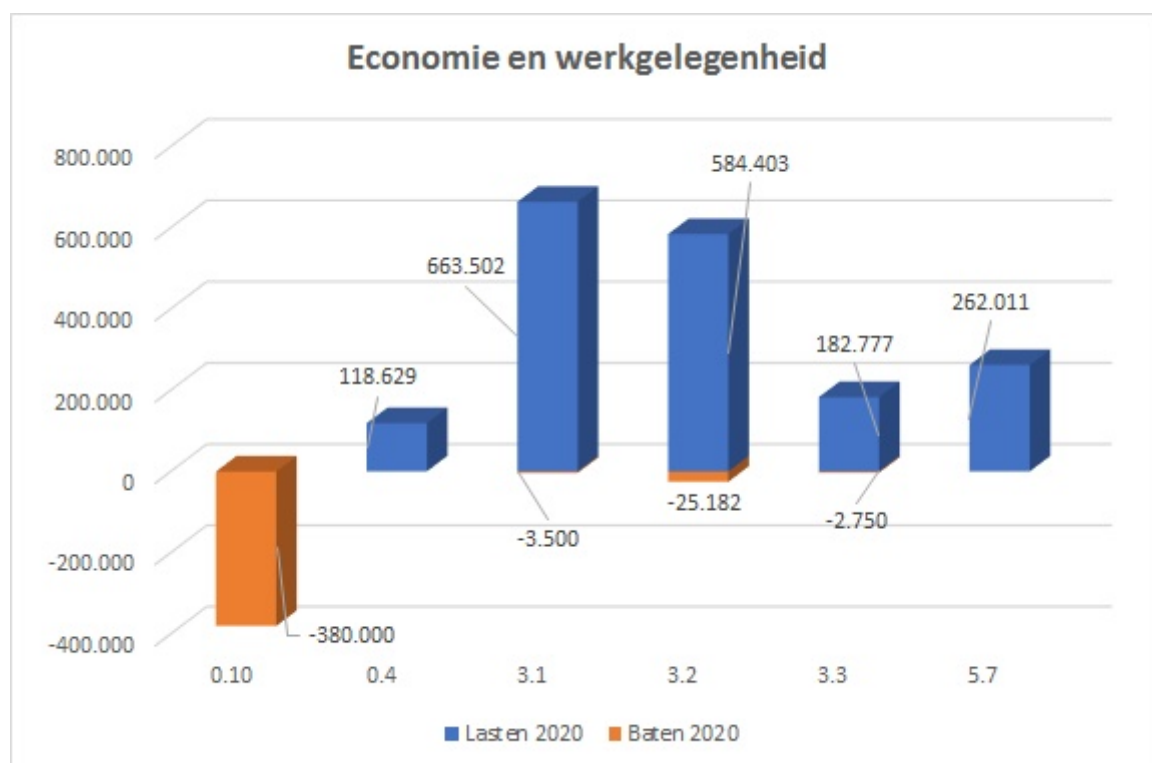
Subdoel: Duurzaamheid, innovatie en samenwerking zijn speerpunten

Vanuit de nieuwe rol van de gemeente als facilitator / regisseur wordt vooral ingezet op duurzaamheid, innovatie en samenwerking.

Activiteiten

- Bedrijfsbezoeken en contacten onderhouden
- Uitvoering ondernemersfonds

Financieel overzicht

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Doelenboom Sport

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Vanuit de regietaak van de gemeente willen we meer de focus leggen op de bijdrage van een ieder aan het maatschappelijk effect: inwoners worden lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonder. Hierdoor verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten in plaats van op organisaties/instellingen. De sportvisie is een kapstok voor andere beleidstukken. De opgave voor 2020 blijft om de sportvisie te vertalen naar de diverse beleidsthema's om de doelstelling om 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen te halen.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking regelmatig aan sport en bewegen doet. Ook in Twenterand hebben wij deze ambitie. De onderzoeken naar deelname worden uitgevoerd door Sportservice Overijssel. De metingen uit 2016 laten het volgende beeld zien:

	Sportdeelname Ned.	Norm gezond bewegen
4-18 jaar	75%	7%
19-65 jaar	46%	59%
65+	33%	68%

Het streven is om in deze collegeperiode 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen. Dat houdt in dat met name op de doelgroep vanaf 19 jaar ingezet wordt.

Subdoel: Er is een passend aanbod sport- en beweegstimulering

Activiteiten

- **Ontwikkeling: Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**
Sportpark Het Midden
Op dit moment wordt onderzoek uitgevoerd naar realisatie Multi Functionele Accommodatie. De uitkomst van dit onderzoek met bijbehorende financiële consequenties is op dit moment nog niet duidelijk. Het streven is om de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek nog dit jaar aan te bieden aan de raad.
- **Vorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen.**
De voortgang zwembad Vriezenveen wordt meegenomen in de activiteit meedoen in Vitaal Sportpark Het Midden.

Subdoel: Er zijn vitalere sportverenigingen

Activiteiten

- **Ontwikkeling: Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**
Sportpark Het Midden
Op dit moment wordt onderzoek uitgevoerd naar realisatie Multi Functionele Accommodatie. De uitkomst van dit onderzoek met bijbehorende financiële consequenties is op dit moment nog niet duidelijk. Het streven is om de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek nog dit jaar aan te bieden aan de raad.
- **Uitvoering sport- en beweegvisie**
Betrokken activiteiten:
 - Realiseren activiteiten in beweeg- en beleefstuin Vroomshoop
 - Samenwerken met Dorpskamer / Kulturhus
 - Samenwerken met zorgverzekeraars
 - Zorgoverleg uitbreiden met sport
- **Verhogen kostendekkendheid Sport**
De gemeenteraad heeft besloten om de kostendekkendheid op sport te verhogen met € 50.000 in 2018, oplopend tot € 75.000 in 2019 en € 100.000 in 2020. Samen met Sportplatform is gekeken naar verlaging van de kosten. Er zijn een aantal onderzoeksrichtingen geformuleerd. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden om op korte termijn de kostendekkendheid te verhogen. De voorgestelde bezuiniging is niet volledig realiseerbaar. Door meerjarige afspraken en verhogen van tarieven wordt de relatie met verenigingen niet onder druk gezet en toch deels voldaan het genomen besluit. Het financiële effect van het deels terugdraaien van de taakstelling kostendekkendheid zijn conform het genomen besluit in de Kadernota 2020 verwerkt in de Programmabegroting 2020.
- **Voorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen.**
De voortgang zwembad Vriezenveen wordt meegenomen in de activiteit meedoen in Vitaal Sportpark Het Midden.

Subdoel: Twenterand is trots op de sport (talentontwikkeling)

Activiteiten

- Deelname regionaal sportoverleg en uitvoering regionale sportvisie
- Inzet verenigingsadviseur / gemeentelijk aanspreekpunt.
- Samenwerken met Sportplatform
- Voortzetten combinatie functionarissen

Subdoel: De omgeving is sport- en beweegvriendelijker

Activiteiten

- Deelname regionaal sportoverleg en uitvoering regionale sportvisie
- Inzet verenigingsadviseur / gemeentelijk aanspreekpunt.
- Samenwerken met Sportplatform

- **Uitvoering sport- en beweegvisie**

Betrokken activiteiten:

- Realiseren activiteiten in beweeg- en beleefstuin Vroomshoop
- Samenwerken met Dorpskamer / Kulturhus
- Samenwerken met zorgverzekeraars
- Zorgoverleg uitbreiden met sport

- **Vervanging kunstgrasvelden**

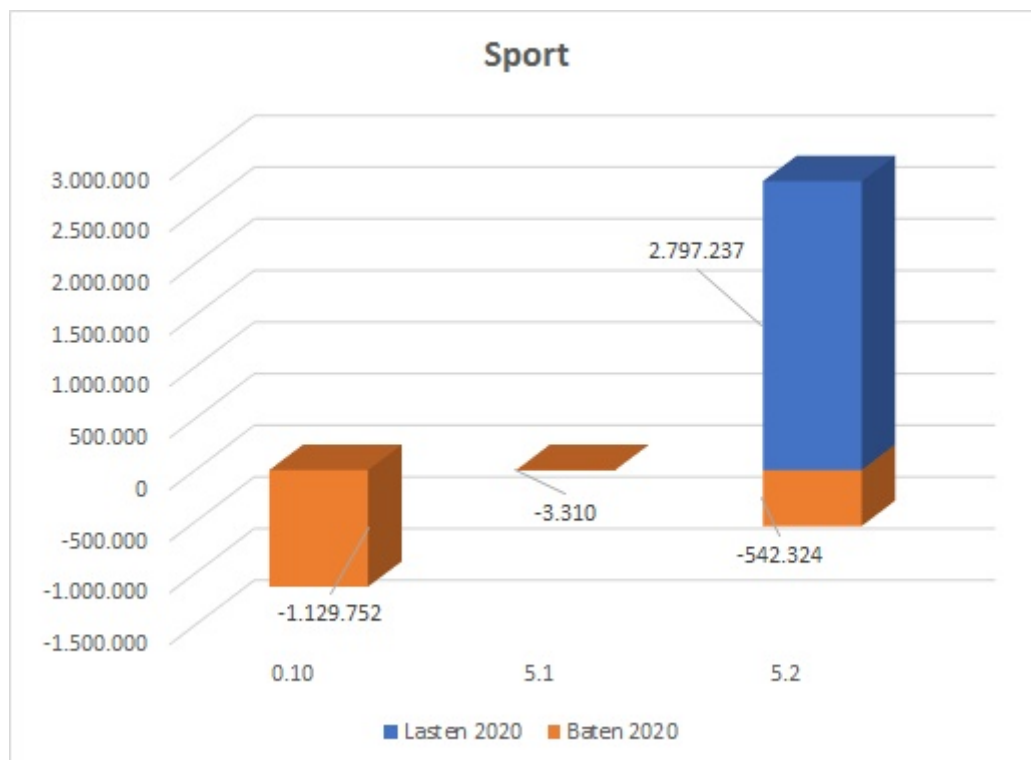
Vervanging kunstgrasvelden

De in 2008 in gebruik genomen (4) kunstgrasvoetbalvelden hebben een technische levensduur van 12 jaar. De velden zijn aan het eind van de levensduur. De toplagen dienen te worden vervangen. Geraamde investering bedraagt een krediet van € 1.200.000 (exclusief subsidie). Via de SPUK (rijkssubsidierегeling Sport) kan een subsidie worden aangevraagd. De velden worden elk jaar gekeurd. Als een veld afgekeurd wordt mogen er geen wedstrijden op gespeeld worden.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Vervanging kunstgrasvelden	s	2020	€ 107.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 105.000 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 103.000 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 101.000 (kapitaallasten)

- **Voortzetten combinatie functionarissen**

Financieel overzicht

- 0.10 Mutaties reserves
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties

Economie - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

Overzicht 3.3 Baten en lasten Economie en vrije tijdsbesteding

	2020	2021	2022	2023
Lasten per doelenboom				
Cultuur en recreatie en toerisme	1.957.621	1.691.872	1.891.352	1.763.358
Economie en werkgelegenheid	1.811.322	1.654.644	1.714.790	1.306.552
Sport	2.797.237	2.217.965	2.070.364	1.911.202
Totaal programma lasten	6.566.180	5.564.481	5.676.506	4.981.112
Baten per doelenboom				
Cultuur en recreatie en toerisme	-351.714	-351.850	-351.850	-351.850
Economie en werkgelegenheid	-31.432	-31.432	-31.432	-31.432
Sport	-545.634	-545.634	-545.634	-545.634
Totaal programma baten	-928.780	-928.916	-928.916	-928.916
Totaal saldo van baten en lasten	5.637.400	4.635.565	4.747.590	4.052.196
Mutaties reserves	-1.875.745	-940.054	-956.250	-262.994
Geraamd resultaat	3.761.655	3.695.511	3.791.341	3.789.202

Opgenomen investeringen bestand beleid 2020

Vervanging toplaag kunstgrasvelden, 2 velden

Investering 2020

495.000

Programma Fundament

Inleiding

Programma Fundament

Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Het Fundament omvat reguliere bedrijfsvoering, die zorgt dat de basis op orde is, en organisatieontwikkeling die ervoor zorgt dat we goed kunnen inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. Om als organisatie snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, is en blijft continu doorontwikkelen noodzakelijk. We spreken dan ook niet meer van een Heroriëntatie, maar van organisatieontwikkeling.

De inhoud van het Fundament is ondersteunend aan de programma's Sociaal Domein, Ruimte en Economie en vrije tijdsbesteding en is randvoorwaardelijk om de doelen binnen de andere programma's te realiseren. Om tot een solide bedrijfsvoering te komen, worden de zogenaamde pofach-taken uitgevoerd (zie doelenboom bedrijfsvoering). Onder organisatieontwikkeling werken we aan een aantal ontwikkelopgaven zoals Twenterand Digitaal, Professionalisering, Dienstverlening, Programmasturing en tijd- en plaatsonafhankelijk werken. Deze organisatiebrede thema's zijn nauw verweven met elkaar en met de werkzaamheden die medewerkers uitvoeren. Het programma Fundament bevat de doelenbomen dienstverlening en bedrijfsvoering.

Regiegemeente

De continu en snel veranderende wereld met de complexe (maatschappelijke) opgaven die daaruit voortkomen vraagt om een andere aanpak. Ook nemen taken en verantwoordelijkheden voor gemeenten meer en meer toe, denk bijvoorbeeld aan taken binnen het sociaal domein en informatiebeveiliging. We moeten met relatief weinig mensen veel werk verzetten. Om de effecten die we beogen toch te kunnen bereiken, zijn we genoodzaakt regie te voeren. Een regiegemeente is in onze visie een gemeente "die bestuurt afhankelijk van de maatschappelijke opgave, doelen realiseert in samenwerking met en in de samenleving en haar wettelijke taken uit-voert". Daarnaast is er veel potentie in de maatschappij om doelen te realiseren. Daar willen we meer gebruik van maken. We ontwikkelen ons daarom door naar een organisatie die flexibel is, die faciliteert, netwerkt en continu leert. De doorontwikkeling van de organisatie is geen doel op zich, maar een noodzakelijk middel om tot een organisatie te komen die ook in de toekomst bestaansrecht heeft en kan blijven inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. Dit betekent dat we slimmer en efficiënter moeten werken en meer gaan samenwerken met inwoners, bedrijven en organisaties.

Vaste kern, flexibele schil

Om als organisatie regie te voeren en snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, wordt meer bewegingsruimte gecreëerd door de ontstane (bestaande) formatieruimte in principe niet automatisch meer structureel in te vullen. De waarde van deze formatieruimte wordt omgezet in een personeelsbudget waardoor een flexibele schil wordt gecreëerd. Dit schept mogelijkheden voor de flexibele inzet bij het realiseren van de programmadoelstellingen. Waar opgaven erom vragen en dit meerwaarde oplevert, worden flexibel ingevulde functies vast ingevuld.

Inzet personeel

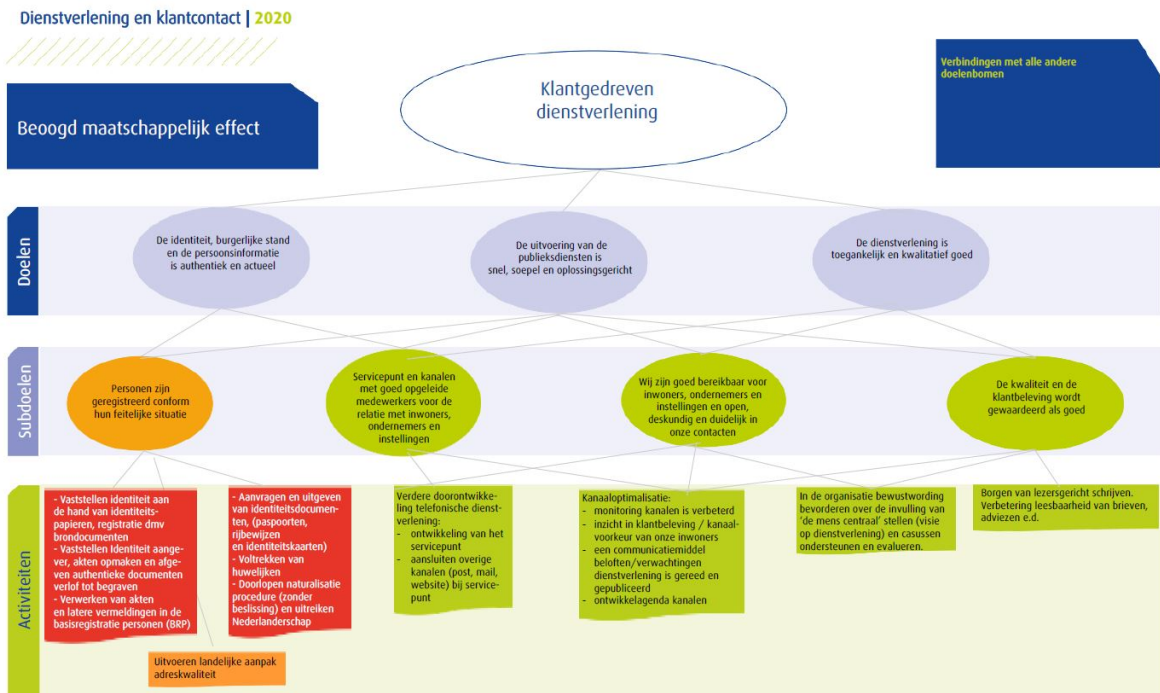
Zoals besloten bij de vaststelling van de Kadernota wordt, in verband met personele knelpunten, de formatie uitgebreid met 6,6 fte. De verwerking hiervan is op programmaniveau terug te vinden.

Professionalisering

Welke inhoudelijk kennis in huis aanwezig moet zijn is afhankelijk van de opgaven. Wat betreft competenties en vaardigheden wordt voortdurend gewerkt aan professionalisering van medewerkers. Denk hierbij aan o.a. eigenaarschap, procesregie, initiatief nemen, verbinden, onderzoeken, samenwerken, netwerken, onderhandelen, mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden en creativiteit.

Doelenboom Dienstverlening en klantcontact

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Organisatiebrede dienstverlening

Onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemingen staan centraal. De toegang tot de gemeente is laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. De gemeente Twenterand staat als meest nabije overheid middenin de informatiesamenleving. We faciliteren selfservice. Digitale toegang, het goed op orde hebben van beveiliging en privacy en nieuwe technieken zijn voor de gehele informatievoorziening randvoorwaardelijk. Het inrichten hiervan stelt naast de veranderende dienstverlening aan de voorkant, eisen aan de beschikbaarheid en mogelijkheden van onze systemen. Synergie tussen de verschillende kanalen zoals telefonie, balie, post en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen, is hierbij van belang. Door toepassing van organisatiebreed zaakgericht werken is aan een eerste voorwaarde voldaan voor data gestuurd werken. Hierdoor kunnen ook de prestaties van de dienstverlening worden geoptimaliseerd.

De kanalen in combinatie met digitale informatiebronnen zijn middelen waarmee de gemeente de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voorziet in zijn/haar eigen product/dienst. Van belang is dat alle medewerkers werken volgens de spelregels van het zaakgericht werken en gebruik maken van de producten en diensten catalogus met hierin de actuele informatie van wet en regelgeving en de specifieke afspraken rondom samenwerking. De gezamenlijke aanbesteding binnen het "Samen organiseren" project van de VNG – GT-Connect- en Dimpact Klantinteractie zal bijdragen aan het klantgericht handelen. Het zal leiden tot aanvullende communicatiefaciliteiten en het geven en registreren van antwoorden over de verschillende kanalen heen.

De met de aanschaf en implementatie van systemen gepaard gaande kosten, zijn opgenomen in het onderdeel Twenterand Digitaal.

Beoogd maatschappelijk effect

Klantgedreven dienstverlening

Doel: De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel

Bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van Nederland wordt de identiteit vastgesteld en vastgelegd. Alle inwoners van de gemeente Twenterand zijn geregistreerd met een set van gegevens in de basisregistratie (BRP). De kwaliteit wordt bepaald door de actualiteit en authenticiteit van de geregistreerde gegevens. Op basis hiervan hebben inwoners bepaalde rechten en kunnen zij gebruik maken van bepaalde diensten en voorzieningen.

Doel: De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht

De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht en sluit steeds meer aan bij het besef dat mensen graag zelf hun zaken regelen, wanneer het hen uitkomt. Ook in 2020 zal verder worden geïnvesteerd in kanaalafhankelijk werken en responsieve E-formulieren. Voor mensen die dit niet kunnen, bieden we ondersteuning. Standaard waar het kan, persoonlijk en op maat waar het moet. De inrichting van selfservice vereist beschikbaarheid van systemen, beveiliging en ICT-infrastructuur.

Doel: De dienstverlening is toegankelijk en kwalitatief goed

Bij klantgedreven dienstverlening geloven we dat de kracht voor goede dienstverlening in de betrokkenheid en professionaliteit zit van de medewerkers. Toegankelijk qua (toegangs-)kanalen en werken volgens onze dienstverleningskernwaarden: professioneel, invoelend en respectvol, oplossingsgericht en transparant. De logica (of de beleving) van de inwoner is daarbij belangrijk, onze organisatie is daarbij zoveel mogelijk ondersteunend. We zorgen dat de verwachting rondom onze dienstverlening helder is. Wij verbeteren onze kwaliteit door monitoring en vragen aan klanten.

Subdoel: Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie

Activiteiten

- Aanvragen en uitgeven van identiteitsdocumenten, (paspoorten, rijbewijzen en identiteitskaarten)
- Doorlopen naturalisatie procedure (zonder beslissing) en uitreiken Nederlanderschap
- **ONTWIKKELING: Uitvoeren landelijke aanpak adreskwaliteit**
 Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)
 Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie. Toch vindt in Nederland adresfraude plaats. Toezicht op de BRP is dan ook onmisbaar. Door het invoeren van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) kan misbruik van identiteits- en adresgegevens worden voorkomen. Naast het opsporen van adresfraude en ondermijning wordt hierdoor ook de kwaliteit van de gegevens in de Basisregistratie Personen bevorderd. Net als in vele andere gemeentes is ook de gemeente Twenterand voornemens mee te doen aan LAA. Vooruitlopend op deze beslissing vindt in 2019 de verkenning plaats waarbij wordt gekeken naar de kostendekkendheid en de wijze van organisatie. Deze nieuwe activiteit vraagt om interne en externe samenwerking met ketenpartners zoals woningbouwcorporaties, brandweer, politie, en maatschappelijk werk. Per afgerond adresonderzoek wordt vervolgens een vergoeding ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
- Vaststellen identiteit aan de hand van identiteitspapieren, registratie dmv brondocumenten
- Vaststellen Identiteit aangever, akten opmaken en afgeven authentieke documenten verlof tot begraven
- Verwerken van akten en latere vermeldingen in de basisregistratie personen (BRP)

- Voltrekken van huwelijken

Subdoel: Servicepunt en kanalen met goed opgeleide medewerkers voor de relatie met inwoners, ondernemers en instellingen

Activiteiten

- **Kanaaloptimalisatie**
Betrokken activiteiten:
 - Monitoring kanalen is verbeterd
 - Inzicht in klantbeleving / kanaal-voorkeur van onze inwoners
 - Een communicatiemiddel beloften/verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd
 - Ontwikkelagenda kanalen
- **Verdere doorontwikkeling telefonische dienstverlening**
Betrokken activiteiten:
 - Ontwikkeling van het servicepunt
 - Aansluiten overige kanalen (post, mail, website) bij service-punt

Subdoel: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten

Activiteiten

- Borgen van lezergericht schrijven. Verbetering leesbaarheid van brieven, adviezen e.d.
- In de organisatie bewustwording bevorderen over de invulling van 'de mens centraal' stellen (visie op dienstverlening) en casussen ondersteunen en evalueren.
- **Kanaaloptimalisatie**
Betrokken activiteiten:
 - Monitoring kanalen is verbeterd
 - Inzicht in klantbeleving / kanaal-voorkeur van onze inwoners
 - Een communicatiemiddel beloften/verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd
 - Ontwikkelagenda kanalen
- **Verdere doorontwikkeling telefonische dienstverlening**
Betrokken activiteiten:
 - Ontwikkeling van het servicepunt
 - Aansluiten overige kanalen (post, mail, website) bij service-punt

Subdoel: De kwaliteit en de klantbeleving wordt gewaardeerd als goed

Activiteiten

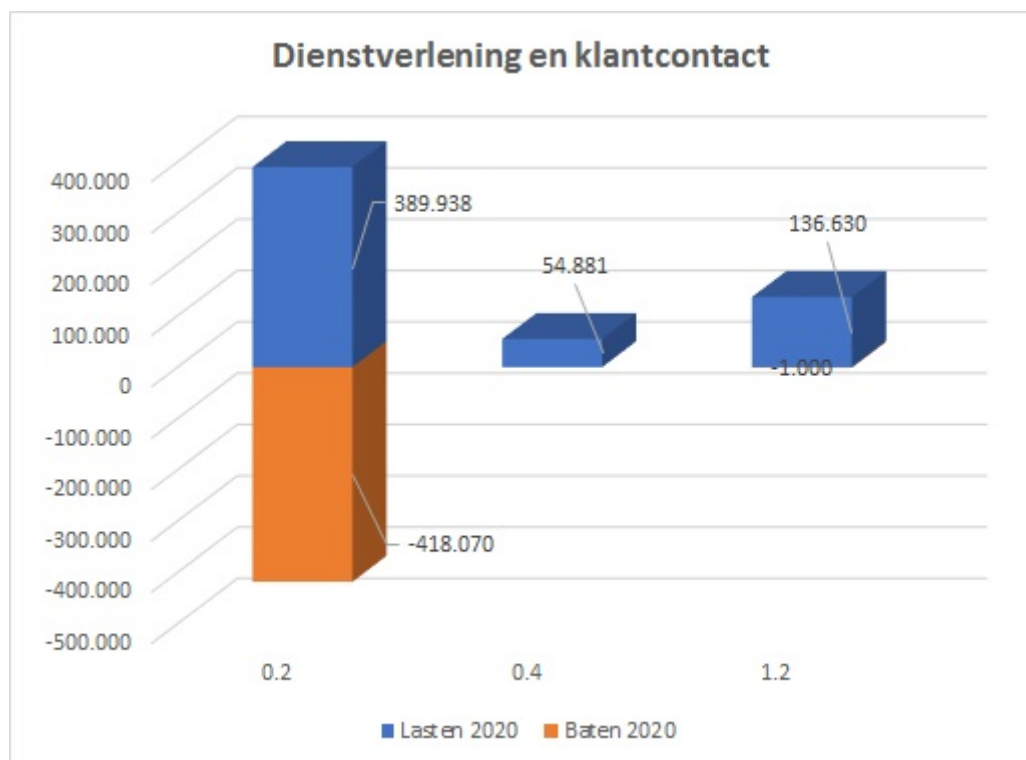
- Borgen van lezergericht schrijven. Verbetering leesbaarheid van brieven, adviezen e.d.

- In de organisatie bewustwording bevorderen over de invulling van 'de mens centraal' stellen (visie op dienstverlening) en casussen ondersteunen en evalueren.
- **Kanaaloptimalisatie**
Betrokken activiteiten:
 - Monitoring kanalen is verbeterd
 - Inzicht in klantbeleving / kanaal-voorkeur van onze inwoners
 - Een communicatiemiddel beloften/verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd
 - Ontwikkelagenda kanalen

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel						
Zelfevaluatie Reisdocumenten			96,7%	98%	94%	Zelfevaluatie reisdocumenten
Zelfevaluatie BasisRegistratie Personen (BRP)			95,5%	91%	96%	Zelfevaluatie BPR

Financieel overzicht

- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Doelenboom Bedrijfsvoering

Doelenboom

Bedrijfsvoering | 2020

Inhoudelijk perspectief

Bedrijfsvoering

Alle taken en activiteiten binnen bedrijfsvoering zijn gericht op de ondersteuning van het primaire proces. Daarmee is de doelstelling van bedrijfsvoering, passend binnen het programma Fundament, gericht op een solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente. De voorstellen zoals hierna toegelicht kunnen in dat kader gezien worden

Enkele ontwikkelingen uitgelicht:

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein. Om dit te bereiken wordt voorgesteld om financiële middelen en capaciteit beschikbaar te stellen (zie voorstel inwonersbetrokkenheid)

Duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis

In 2019 is een voorbereidingskrediet duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis aangevraagd. Wanneer de raad positief besluit op deze aanvraag, worden de samenhangende kapitaallasten gedekt uit de opbrengsten verhuur. Daarmee hebben we een sluitende businesscase.

Twenterand Digitaal

Twenterand Digitaal is ondersteunend aan de doelen van de programma's. Grote opgaven voor dit ontwikkelprogramma zijn in 2020 en verder o.a. Digitaal stelsel omgevingswet, Koppeling BAG-BGT/FME en Bits flexwerken. (Zie voorstellen doelenboom bedrijfsvoering).

Software kosten (inclusief implementatie kosten) voor o.a. de doorontwikkeling van de telefonische en digitale dienstverlening (GT-connect) en datagestuurde werken worden gedekt uit het beschikbare werkbudget.

Beoogd maatschappelijk effect

Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente

Doel: De medewerkers zijn in staat te doen wat de organisatie vraagt

Hierbij werken wij o.a. aan:

- Werken in rollen i.p.v. functies;
- Teamontwikkeling;
- Leiderschapsontwikkeling;
- Bevordering lerend vermogen;
- Tijd- en plaatsafhankelijk werken;

Doel: Inwoners zijn geïnformeerd en participeren

Het doel is dat de inwoners van de gemeente Twenterand zich gehoord en betrokken voelen. In beide begrippen zit het tweerichtingsverkeer. Beide bereik je ook door goed te luisteren naar wat er in de Twenterandse samenleving gebeurt en ook door daadwerkelijk iets te doen met die signalen. Hierbij gaan we meer naar buiten., werken we meer op locatie, om beter aan te sluiten bij wat leeft in de maatschappij.

Doel: Kwalitatief goede, effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering aan bestuur en organisatie

Dit meer intern gerichte doel wordt bereikt door de realisatie van de subdoelen van alle pofach-functies. Hierdoor zijn de primaire processen in de andere doelenbomen beter in staat om de bestuurlijke doelen te realiseren.

Doel: De financiële huishouding geeft een volledig en betrouwbaar beeld van de gemeentelijke financiële positie

De (financiële) gegevens die bij de verschillende documenten in de p&c-cyclus verstrekt worden, moeten een juist beeld geven van de financiële positie op dat moment. Dit betekent dat de gegevens in het financiële systeem up-to-date moeten zijn.

Subdoel: Een aantrekkelijke werkgever met gekwalificeerde en flexibel inzetbare medewerkers

Activiteiten

- Gefaseerd in gang zetten van benodigde interventies.
- In beeld brengen welke kennis, vaardigheden, houding en gedrag van kritiek belang zijn voor het behalen van de ambities en doelstellingen (rolafhankelijk)
- In kaart brengen in hoeverre medewerkers nu over de benodigde kennis, vaardigheden en houding en gedrag beschikken.
- Onderzoeken op welke termijn deze kennis, vaardigheden en houding en gedrag beschikbaar moeten zijn doorvertalen, definiëren en uitvoeren van de professionaliseringsopgave.

Subdoel: Tijdige en volledige communicatie met inwoners, instellingen, bestuur en organisatie

Activiteiten

- **Bevorderen en begeleiden van inwonersbetrokkenheid**

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen nog meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein.

Kernbudget

Om een beter beeld te krijgen over de aard en omvang van de inwonersinitiatieven, loopt de pilot door tot en met 2020. In de begroting 2019 is een eenmalig bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld als pilot om te starten met kernbudgetten. In de begroting 2019 is aangegeven m.i.v. 2020 de OZB Zonnepark te bestemmen voor kern--budgetten. Dit wordt geraamd op € 50.000,-. Om de pilot te laten doorlopen, is in 2020 een extra bedrag van € 50.000 opgenomen conform besluit Kadernota. Daarmee is ook voor 2020 € 100.000 beschikbaar voor kernbudgetten. Voor de kadernota 2021 vindt een tussenevaluatie plaats, zodat afhankelijk van de uitkomsten de keuze gemaakt kan worden om eventueel ook voor 2021 en verder structureel een kernbudget beschikbaar te stellen.

Aanjager/facilitator/fondsenwerver

Om inwonersbetrokkenheid verder invulling te geven is er een aanjager/facilitator/fondsenwerver nodig. Deze ondersteunt bij de rolinvulling van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven, maar ook medewerkers, college en raad. Hij/zij coacht op samenwerking en helpt bij fondsenwerving en het organiseren van andere vormen van ondersteuning. Daarnaast kan hij/zij de omgang met dorpsraden verder vormgeven en ondersteunen bij trajecten rondom inwonersbetrokkenheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan participatietrajecten als energietransitie, duurzaamheid, maar ook aan initiatieven vanuit de samenleving. Om bovenstaande te realiseren is 1 fte extra capaciteit nodig van €80.000 per jaar voor 3 jaar vanaf 2020. Dit bedrag is conform besluit Kadernota opgenomen in de begroting.

- **Contact onderhouden met en subsidiëren van dorpsraden en plaatselijk belangverenigingen**

- **Crisiscommunicatie**

- **Faciliteren viering 75 jaar vrijheid**

In het jaar 2020 wordt 75 jaar vrijheid gevierd op nationaal, provinciaal en lokaal niveau. In de gemeente Twenterand is inmiddels gestart met de voorbereiding hiervan met vertegenwoordigers van 4 mei comités, historische verenigingen en andere instanties die belangstelling hebben getoond. Het collegestandpunt voor deze viering is dat de gemeente ondersteunt en faciliteert en dat verenigingen zelf organiseren. Vanuit deze rol wordt een bedrag beschikbaar gesteld voor de te organiseren activiteiten in Twenterand. De provincie heeft voor 2018, 2019 en 2020 éénmalig € 10.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2018 € 7.000 besteed aan de herdenking van Les Knight in Den Ham. De provincie gaat er met haar bijdrage vanuit dat de gemeente ook minimaal € 10.000 beschikbaar stelt. Kijkend naar de initiatieven die binnen de gemeente Twenterand voorbereid worden, vindt het college van burgemeester en wethouders een éénmalige gemeentelijke bijdrage van € 25.000 nodig om 75 jaar Vrijheid in Twenterand passend te vieren. Dit is conform het besluit Kadernota 2020 verwerkt in de begroting.

- **Netwerken onderhouden, waaronder (inter)nationale contacten en representatie**

- **Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen**

Het college zet in op andere en vernieuwende manier van communicatie en meer zichtbaar zijn bij de inwoners van Twenterand. Beter aansluiten bij de beleving van de inwoners van Twenterand is dan een voorwaarde. Vernieuwend daarin is de inzet van een digitaal platform, zoals in 2019 experimenteel en succesvol gebruikt bij de evaluatie van de koopzondag. Zo'n platform is een goed middel om de mening van de inwoner van Twenterand te kunnen peilen en vervolgens te betrekken bij de besluitvorming. Ook kunnen er initiatieven uit de samenleving mee worden gedeeld. Ook wordt er structureel meer besteed aan het (laten) maken van video's. In 2019 is hiervoor een video-abonnement afgesloten met een filmmaker uit de gemeente. Gezien de toename van de inzet van video's is het een uitdrukkelijke wens om financiële ruimte te hebben voor de inzet van zo'n filmmaker. Meer traditioneel, maar ook ter bevordering van de zichtbaarheid, is de inzet van posterdisplays,

advertenties en gemeentecontact als belangrijke middelen om te laten zien wat de gemeente doet en wat er binnen de gemeente gebeurt. Daarmee creëren we een communicatie toolbox, waaruit we per onderwerp, per project of per thema kunnen kiezen voor de communicatiemiddelen die het best aansluiten op de doelgroep. Hiervoor is in de begroting een bedrag opgenomen van € 30.000 in 2020 en € 5.000 in 2021 en 2022 conform besloten in de kadernota.

- Ontwikkelen en beheren website, intranet en social media
- Organiseren van (interactieve) bijeenkomsten
- Strategiebepaling en uitvoering van communicatietrajecten bij projecten
- Verzorgen interne communicatie
- Verzorgen pers- en publieksvoorlichting

Subdoel: De organisatie is doelmatig en doeltreffend gefaciliteerd

Activiteiten

- Beschikbaar houden van apparatuur en telefonie
- Bijhouden van de energie-administratie
- Exploiteren van het bedrijfsrestaurant
- Gebruik en onderhoud materiaal en materieel (incl. tractie)
- Inkopen, beheren en uitgeven van kantoorartikelen, meubilair, abonnementen, materiaal en materieel
- Onderhouden systemen netwerkbeheer
- Realiseren / verzorgen ontsluiting netwerk voor externe toegang
- Registreren/verwerken van post
- Uitvoeren van bodediensten
- Verlenen van ondersteuning m.b.t. apparatuur en telefonie

Subdoel: Actuele informatie is veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk in efficiënte systemen

Activiteiten

- Borgen beveiliging en privacy (BIG, AVG, Ensia)*

- **Dienstverlenend samenwerken (Zaakgericht digitaal werken)**
- **Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)**
 Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van de landelijke voorziening en de lokale systemen van de overheden. Daarmee vormt het de informatiemotor van de Omgevingswet. Het digitaal stelsel heeft voor de gebruiker de vorm van 1 digitaal loket. Het digitaal stelsel brengt alle gegevens over de fysieke leefomgeving bij elkaar, zodat overheden, inwoners en ondernemers die kunnen opvragen. Aansluiting op het Digitaal stelsel Omgevingswet is een wettelijke plicht. Bij behandeling van de kadernota is een krediet van € 160.000 beschikbaar gesteld
- **Faciliteren (digitaal) samenwerken in de keten/participatie**
- **Faciliteren flexwerken (tijd en plaats onafhankelijk werken)**
Tijd- en plaatsonafhankelijk werken
 Als gemeente werken we zowel extern als intern steeds meer samen met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om onze doelen te realiseren. Dit vraagt meer dan alleen contact hebben. Het wordt steeds belangrijker om een goede werkrelatie op te bouwen. Om onze opgaven met de samenleving te realiseren, is het belangrijk dat we werken waar de opgave vereist dat we werken, kortom werken waar het werk is.
 Dit vraagt dat wij met regelmaat ook op de locatie werken waar de externe partij haar werk uitvoert. Zo leer je de locatie kennen, proef je de sfeer daar en toon je interesse in de andere partij. Dit helpt om doelen met de samenleving te realiseren en draagt tegelijkertijd bij aan een betere dienstverlening. Ook intern willen we een goede verbinding om onze doelen helder te krijgen en te realiseren. Hiervoor is het belangrijk om te ervaren wat er speelt binnen andere programma's/ onderdelen en kennis te delen. Het is dus belangrijk dat we ook intern flexibel werken en ons regelmatig fysiek voegen bij collega's van andere onderdelen om kennis te halen en brengen.
 Het is daarbij belangrijk dat gegevens veilig en betrouwbaar gedeeld kunnen worden. Hiervoor is het nodig om tijd- en plaatsonafhankelijk werken vorm te geven. Het gaat hierbij om 'bricks, bits, behaviour', dus fysieke ruimte, ondersteunende techniek en houding & gedrag. Als we het over de ondersteunende techniek hebben, gaat het over de hardware en software en bijbehorende informatiebeveiliging & privacy. Kosten die gepaard gaan met informatiebeveiliging en privacy worden uit het daarvoor beschikbare budget gedekt. Voor de aanschaf van ondersteunende hard- en software, denk hierbij aan laptops, mobiele telefoons en ondersteunende software (bv. samenwerkingsplatform). Hiervoor is in de begroting een bedrag opgenomen van € 48.000 verdeeld over drie jaar conform Kadernota.
- **Gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)**
 De Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is een gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen op een eenduidige manier zijn vastgelegd. Vanaf 1 juli 2017 zijn bestuursorganen bij de vervulling van hun publiekrechtelijke taken verplicht om gebruik te maken van de BGT. Het gebruik van de BGT dient hiervoor concreet in verschillende werkprocessen ingeregeld te worden. Het beheren en ontwerpen van de openbare ruimte (BOR) is één van deze werkprocessen. Hiervoor is in de begroting een bedrag van € 48.000 eenmalig opgenomen en € 11.000 structureel conform besluit Kadernota.
- **Op orde brengen van de basis (basis registraties)**
- **Opzetten sturingsinformatie (informatie gestuurde overheid)**
- **Uitvoeren maatregelen beveiligingsplan voor 2018**
- **Uitvoeren maatregelen ENSIA**

Subdoel: Alle IC processen zijn beoordeeld op risico's

Activiteiten

- Archiveren volgens de archiefwet
- **Beschikbaar houden van programmatuur**
Door nieuwe taken (sociaal domein), de toegenomen digitalisering, de verdergaande afhankelijkheid voor de bedrijfsvoering van de digitale omgeving en inflatiecorrecties zijn de toenemende software kosten niet langer op te vangen binnen het bestaande budget. In 2017 zijn deze kosten (voor een deel) opgevangen binnen de (incidentele) budgetten van Twenterand Digitaal. Voor 2018 hebben deze kosten geleid tot een overschrijding van het budget en voor 2019 wordt dit meegenomen bij de berap. De toename van kosten is verantwoord in de kadernota 2020.
- **Bijhouden van de verzekeringsportefeuille**
De resultaten in de brandverzekeringsmarkt staan al een aantal jaren onder druk. Een steeds verder toenemende structurele schadelast met grotere schadebedragen en ook klimatologische veranderingen verzwaren het risico en hebben een negatief effect op de resultaten van de verzekeraar. Gemeente Twenterand had een contract voor 3 jaar voor de brandverzekering bij Veerhaven Assuradeuren via de makelaar Raetsheren van Orden. Dit contract loopt af per 31-12-2019. Wij waren voornemens dit contract te verlengen met 3 jaar. In juli hebben wij een brief ontvangen dat Veerhaven Assuradeuren het contract opzegt omdat de premie en het risico niet meer in balans zijn. Dit houdt in dat wij opnieuw moeten aanbesteden wat resulteert in een hogere premie. Op dit moment is nog niet bekend wat de premieverhoging zal zijn.
- Doorontwikkelen doelenbomen
- Informatie beveiligen
- Onderzoeken rechtmatigheid en doelmatigheid
- Opstellen en monitoren van beleidsagenda met jaaragenda
- Opstellen P&C documenten-conform planning
- Uitvoeren applicatie-beheer
- Uitvoeren controlewerkzaamheden
- Uitvoeren van het Verbeterplan Bedrijfsvoering
- Uitvoeren van risicomanagement

Subdoel: Goede advisering en ondersteuning Raad & Griffie

Subdoel: Een zodanig ingericht besluitvormingsproces waardoor besluiten in rechte in stand kunnen blijven

Activiteiten

- Het nemen van besluiten door college/raad
- Horen van inwoners
- In behandeling nemen, toetsen, coördineren en afdoen van bezwaren en klachten
- Ondersteunen van de diverse commissies
- Opstellen en actualiseren mandaatbesluit
- Toetsen van verordeningen, beleidsregels en overeenkomsten
- Uitvoeren Budgetbeheerregeling
- Uitvoeren kwaliteitszorg
- Voeren van verweer/ vertegenwoordigen van bestuursorgaan in bezwaar en beroep
- Volledig heroverwegen van besluiten irt bezwaar
- Voorbereiden zittingen Overijsselse Ombudsman

Subdoel: Een jaarlijks materieel sluitende begroting en een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening

Activiteiten

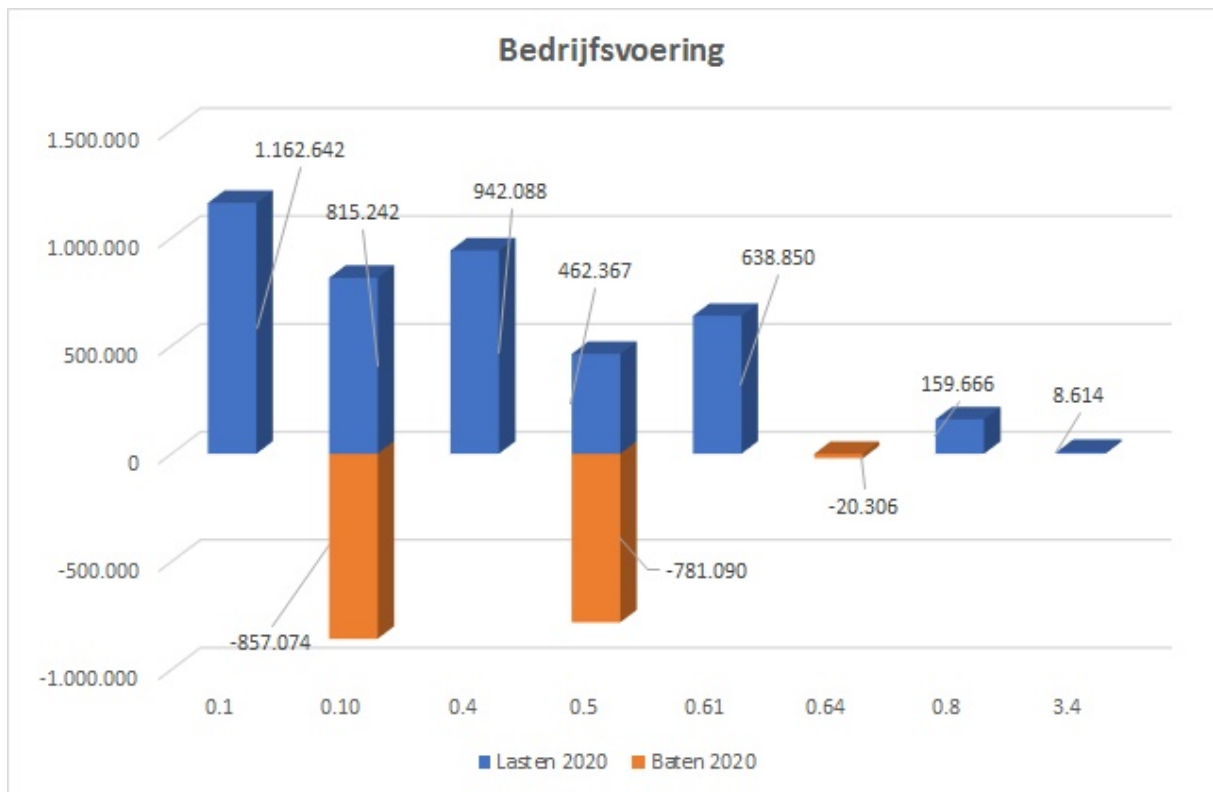
- Aanmanen/invorderen bedragen
- Opstellen gemeentelijke belastingverordening (uitvoering Gemeentelijk Belastingkantoor Twente)
- Uitvoeren treasury-beleid
- Voeren van een juiste en volledige financiële administratie

Verplichte indicatoren

Verplichte indicatoren	2018	2017	2016	Bron
Formatie*	183,4	176	191,2	Vensters voor Bedrijfsvoering
Werkelijke Bezetting*	183,4	176,2	192,0	Vensters voor Bedrijfsvoering
Apparaatskosten (kst. per inwoner)	€ 542	€ 561	€ 517	Vensters voor Bedrijfsvoering
Externe inhuur (% van de loonsom)	20,8%	22,2%	19,0%	Vensters voor Bedrijfsvoering
Overhead (% van de totale lasten)	32,9%	29,1%	29,5%	Vensters voor Bedrijfsvoering

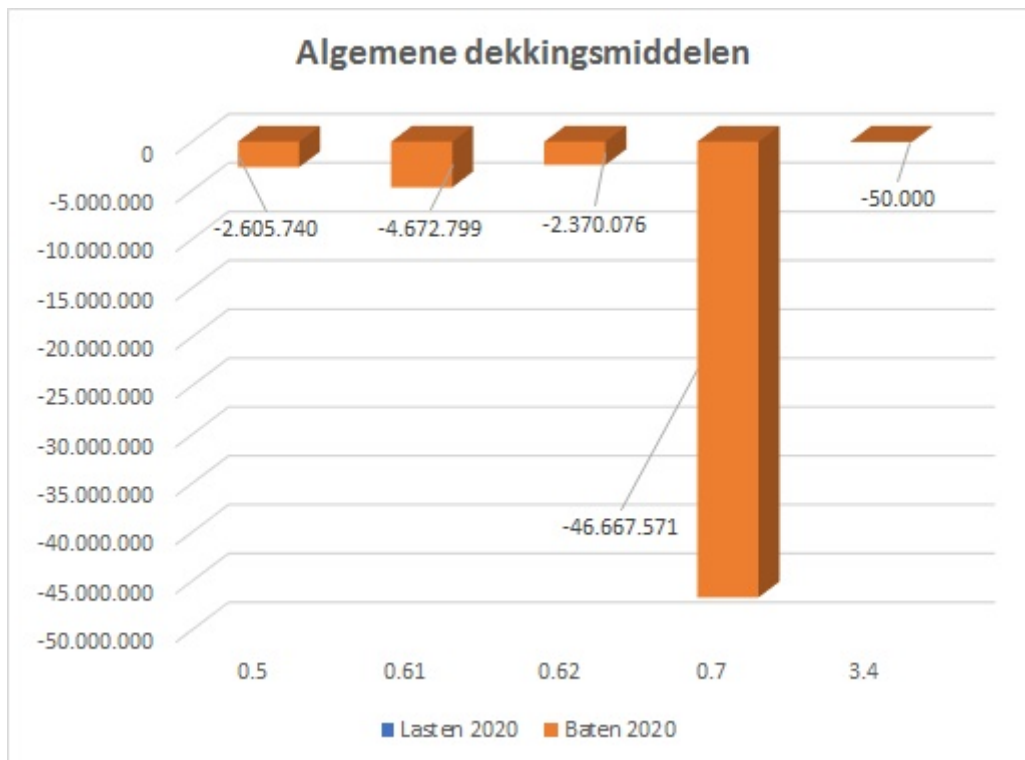
* cijfers zijn per 31-12

Financieel overzicht

- 0.1 Bestuur
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 0.8 Overige baten en lasten
- 3.4 Economische promotie

Algemene dekkingsmiddelen

- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
- 3.4 Economische promotie

Fundament - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

Overzicht 3.4 Baten en lasten Fundament

	2020	2021	2022	2023
Lasten per doelenboom				
Dienstverlening en klantcontact	581.449	582.294	593.871	585.245
Bedrijfsvoering	2.747.389	2.650.103	2.828.016	2.756.771
Totaal programma lasten	3.328.838	3.232.397	3.421.886	3.342.016
Baten per doelenboom				
Dienstverlening en klantcontact	-419.070	-419.070	-419.070	-419.070
Bedrijfsvoering	-563.820	-577.990	-577.996	-578.003
Totaal programma baten	-982.890	-997.060	-997.066	-997.073
Totaal saldo van baten en lasten	2.345.948	2.235.337	2.424.820	2.344.943
Mutaties reserves	-41.832	503.592	152.246	786.022
Geraamd resultaat	2.304.116	2.738.929	2.577.066	3.130.965

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2020

Werkbudget Twenterand digitaal
Verv.meubilair/bureaus

Investering 2020

150.000
10.000

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Via onderstaande link vindt u de beleidsindicatoren:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel van deze paragraaf is weergeven hoe solide de positie van de gemeente is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Daarvoor worden weerstandsvermogen en risicobeheersing geschetst en kengetallen over de financiële weerbaarheid en wendbaarheid gepresenteerd.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing is het geheel aan activiteiten en maatregelen voor het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met – gewenste of ongewenste – gevolgen. Deze gevolgen kunnen beleidsmatig en/of financieel zijn. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering ervan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare versus de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de componenten zoals die in de onderstaande tabel zijn samengevat. Ultimo 2020 bedraagt de weerstandscapaciteit € 6.354.751

De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die worden gelopen. Risico's worden bepaald in het kader van risicomangement. Doelen van risicomangement zijn het bevorderen van risicobewustzijn, het expliciet maken en beheersen van risico's. Dit is een continu proces gericht op:

- 1) Het identificeren van risico's: waar lopen we welke risico's?
- 2) Het classificeren van risico's: hoe groot is de kans, de impact en het financiële effect?
- 3) Het treffen van beheersmaatregelen bij de grootste risico's

De aanpak voorziet erin dat twee maal per jaar een sessie plaatsvindt met inhoudelijk en financieel betrokkenen. In die sessies worden risico's benoemd en waarbij per risico de kans op optreden en de gevolgen (impact) ervan worden bepaald. Gevolgen in financiële zin – incidenteel of structureel (i/s in de onderstaande tabel) - en voor doelstelling en imago (in de vorm van een rapportcijfer, waarbij een hoger cijfer staat voor een groter gevolg). Zo ontstaat een actueel overzicht van alle risico's, als basis voor beheersmaatregelen, gericht op het verminderen van de kans op optreden en/of op het beperken van de gevolgen.

De belangrijkste risico's zijn samengevat in de tabel Risico's en daaronder toegelicht. Daarmee zijn niet alle risico's benoemd. Want de gemeente zit sterk in de Twenterandse samenleving en heeft vele relaties met bijv. sportverenigingen en culturele organisaties. Het kan dan gaan om private / maatschappelijke organisaties met een grote betekenis voor de Twenterandse samenleving. Deze kan zo groot zijn dat, wanneer zich bijv. bedrijfsvoering risico's voordoen bij die organisaties, de gemeente als vangnet kan optreden, bestuurlijk dan wel financieel, afhankelijk van bestuurlijke afweging. Deze scenario's zijn slecht op voorhand te bepalen omdat de gemeente veelal geen statutaire verantwoordelijkheid draagt. Ook zijn er risico's verbonden aan economische ontwikkelingen. Zo kan de huidige hoogconjunctuur leiden tot sterk oplopende prijzen in de bouw en tot vertraging op gewenste ontwikkelingen. Verder noemen we de klimaatverandering zoals die zich kan manifesteren in wateroverlast, droogte en/of hitte. Dit zijn evenzeer risico's.

Specifiek noemen we nog verzekeringen. Verzekeringen worden gezien als beheersmaatregel om gevolgen van risico's op te vangen. Al een aantal jaren zorgen toenemende schadelasten in samenhang met klimatologische veranderingen voor een negatief effect op de resultaten van verzekeraars. De komende jaren zullen de premies voor alle verzekeringen fors stijgen. Een goed voorbeeld is de brandverzekering. De premie en het risico zijn niet meer in balans en we zijn verplicht de verzekering opnieuw aan te besteden. Dit zal gaan resulteren in een veel hogere premie dan we de afgelopen jaren hadden. De hoogte van de premie is nog niet bekend. De nieuwe verzekering moet per 1-1-2020 ingaan.

Omschrijving	Stand 31-12-2018 rekening	Stand 31-12-2019 begroot	Stand 31-12-2020 begroot
Algemene Risico Reserve	€ 4.814.656	€ 3.124.129	€ 2.739.129
Reserve minimabeleid	€ 195.399	€ 70.399	€ -
Reserve Sociaal Domein	€ 3.049.316	€ 4.315.622	€ 2.765.622
Reserve risico's grondbedrijf	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 850.000
Totaal	€ 9.059.371	€ 8.510.150	€ 6.354.751

Tabel risico's

Tabel Risico's						
Risico's	in euro's	impact			kans	vereist weerstandsvormogen
		i/s	doel	imago		
1 Het onvoldoende realiseren van kanteling en bijsturingmaatregelen	€ 1.000.000	s	7	7	60%	€ 1.200.000
2 Huishoudelijke ondersteuning	€ 200.000	s	6	4	80%	€ 320.000
3 Open einde' regelingen	€ 1.000.000	s	7	7	50%	€ 1.000.000
4 Twentse visie op vervoer	€ 100.000	s	7	7	25%	€ 50.000
5 Optreden majeure procesfout of incident	€ 500.000	i	7	9	20%	€ 100.000
6 Samenwerkingsaspecten	€ 500.000	i	5	8	25%	€ 125.000
7 Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen	€ 500.000	s	5	5	75%	€ 750.000
8 SW bedrijven vergen extra steun	€ 1.000.000	i	4	9	20%	€ 200.000
9 Kwetsbaarheid informatiesystemen	€ 750.000	i	9	8	70%	€ 525.000
10 Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 400.000	i	5	7	35%	€ 140.000
11 Uitvoeringsprogramma evenementen-, bouw- en milieuvergunningen	€ 1.000.000	i	3	8	5%	€ 50.000
12 Bodem	€ 400.000	i	3	3	15%	€ 60.000
13 Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 300.000	i	3	6	20%	€ 60.000
14 Niet voldoen aan BIG / AVG	€ 250.000	i	4	8	10%	€ 25.000
15 Regelgeving en BBV	€ 500.000	i	2	2	25%	€ 125.000
16 Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen	€ 500.000	i	2	8	10%	€ 50.000
17 Grondexploitaties	€ 1.600.000	i	3	6	15%	€ 240.000
Totaal						€ 5.020.000

Toelichting risico's

1. Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingmaatregelen.

De decentralisaties in 2015, waarbij tegelijk fors op de budgetten werd gekort, betekenen voor het sociaal domein een grote uitdaging. Van de gemeente wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn aanzienlijk minder middelen beschikbaar als in de jaren daarvoor, en ook na 2015 zijn er negatieve correcties geweest op onze inkomsten in het sociaal

domein van rijkswege. In de aanpak waarvoor de gemeente Twenterand heeft gekozen staat nu de transformatie centraal. Het vraagt een andere manier van benaderen van en kijken naar inwoners. En een daarop – waar nodig – inspelen met een aanbod, rekening houdend met eigen kracht en de omgeving van de cliënt / het gezin en de voorliggende voorzieningen in het maatschappelijk voorveld. Dit vraagt veel van de gemeentelijke organisatie en van de medewerkers. Niet alleen lokaal maar ook regionaal in het bereiken van de doelen.

Het risico bestaat dat de transformatie onvoldoende wordt gerealiseerd op het moment dat de personele capaciteit in kwantitatieve en/of kwalitatieve zin niet toereikend is. Ook kan dit de voor kanteling en transformatie vereiste cultuuromslag doorkruisen. Dit vormt een risico voor de doelen van de transformatie en daarmee voor de exploitatie.

Ontwikkelingen in de afgelopen jaren hebben geleid tot het treffen van aanvullende maatregelen en tot het besluit om het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit voor het Sociaal Domein los te laten.

Voor de beheersing van de risico's is het van belang dat het Twents inkoopmodel goed functioneert, dat het voorliggend veld goed wordt benut, dat er voldoende balans is tussen uit te voeren werk en beschikbare capaciteit en dat de informatievoorziening op orde is t.b.v. monitoring en sturing.

2. Huishoudelijke ondersteuning.

Er heeft in 2017 een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. Daarnaast is ook het nieuwe beleidskader 2018 vastgesteld. Voor de uitvoering betekende dit nieuwe beleidskader dat alle cliënten met een HO indicatie opnieuw geïndiceerd zijn. Afgezien van het open einde risico, bestaan risico's er uit dat enerzijds het nieuwe beleid juridisch geen stand houdt in procedures en anderzijds dat nieuwe regelingen op dit terrein (zoals abonnementstarief eigen bijdrage en CAO-kosten) onvoldoende financieel worden gecompenseerd.

Vanaf 2019 worden er hogere kosten verwacht op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Dit zal enerzijds komen door een hoge indexatie in verband met diverse loonsverhogingen in de geldende CAO / contractafspraken en anderzijds doordat het abonnementstarief waarschijnlijk een aanzuigende werking zal hebben op de vraag naar Wmo voorzieningen.

De beheersing vraagt om aanpassing van het beleid en een gerichte monitoring van de ontwikkeling van dit risico.

3. 'Open einde' regelingen.

Binnen het sociaal domein zijn er verschillende gebieden waarbij sprake is van zogenaamde 'open einde' regelingen. Dit betekent dat in situaties waarin een aanvraag voor een voorziening niet afgewezen kan worden, de gemeente moet leveren. De hieruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van de gemeente ook wanneer als gevolg hiervan het beschikbare budget wordt overschreden. Onder- / overschrijdingen worden in eerste instantie door een reserve opgevangen. Dit risico speelt sterk in het sociaal domein en worden zichtbaar door oplopende tekorten. De beheersing richt zich o.a. op het voorliggend maatschappelijke veld, waar toenemend gebruik wordt gesignaleerd. Met ingang van 2019 wordt zorg geleverd op basis van het nieuwe Twentse inkoopmodel en vinden er ook herindicaties plaats. Van de werking van dit model en van de financiële consequenties bestaat nog geen compleet beeld.

4. Twentse visie op vervoer.

In samenwerking met andere Twentse gemeenten is er gewerkt aan een integrale oplossing voor de huidige situatie van verschillende naast elkaar bestaande vervoersstromen. Dit heeft geleid tot een aanbesteding in 2017, die is geëffectueerd vanaf juli 2017 voor wat betreft het collectieve vraagafhankelijke vervoer. De effectuering van het vervoer naar jeugdhulpinstellingen ging in per 1 augustus 2017, het OMD-vervoer vanaf 1 januari 2018 en het leerlingenvervoer vanaf 1 augustus 2018. Inmiddels is het eerste optiejaar gelicht tot 1 januari 2021. Risico's (naast open einde): er is grote kans op wisselingen van goedkopere naar duurder vervoersstromen door maatwerkarrangementen, waardoor een duurder onderdeel van het bestek van toepassing is. Daarnaast is er grote kans op bovenmatige indexeringen (zgn. NEA-index). Naast de reguliere uitvoering van het complexe dossier, ontwikkelt het vervoersdossier zich door. Dit geeft de nodige implicaties in implementatie en administratie/facturatie met de vervoerder, maar ook in de regio (o.a. vanwege gezamenlijk bestek en dataknooppunt).

5. Optreden van een majeure procesfout of incident.

Dit risico betreft het optreden van een procesfout of incident leidend tot een grote verstoring van het proces of in de dienstverlening. Uiteraard kunnen procesfouten en incidenten altijd plaatsvinden, maar bij dit risico gaat het om een grote verstoring.

Aanleiding hiervoor kan zijn:

- een gebrek aan casusregie waardoor de juiste zorg niet of niet tijdig is verleend;

- het onvoldoende op orde zijn van het administratieve proces met de programmatuur en het juiste gebruik daarvan;
- het verlenen van andere zorg dan bedoeld of het verlenen van te dure of te langdurige zorg door onduidelijkheid of gebrek aan kennis bij de medewerkers..

Ten gevolge van het optreden van incidenten kan de koersvastheid onder druk komen te staan. Het bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten. Er kan een toename optreden van het aantal bezwaarschriften met gevolgen voor imago en kosten. Van belang is dat indien wachttijden oplopen het risico toeneemt, daarom vindt monitoring van wachttijden plaats.

6. Samenwerkingsaspecten.

In het sociaal domein wordt met veel partijen samengewerkt. Daar spelen ook risico's. Dat kan gaan over een verschil van inzicht over de kwaliteit van dienstverlening, hetgeen tot aansprakelijkheidskwesties kan leiden. Er zijn verschillende coalities in Twente hetgeen invloed heeft op slagkracht, duidelijkheid en efficiency, ook richting externe partijen. Verder kan het gebeuren dat problemen ontstaan bij partijen, bijv. liquiditeitsproblemen, waardoor afspraken niet worden nagekomen en er bijvoorbeeld niet "wordt geleverd". Ook kan het leiden tot faillissement waardoor frictiekosten kunnen ontstaan en er aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om dienstverlening gecontinueerd te krijgen. Om problemen voor te zijn wordt er toenemend strakker aan de voorkant gescreend.

Naast de aspecten binnen het sociaal domein gelden regionale samenwerkingen. Frictiekosten versterking regionale samenwerking. Binnen Regio Twente wordt op dit moment gesproken over versterking van de regionale samenwerking. Middels een raadsbrief (Extra vergadering AB Regio Twente/ Regio Deal) bent u hierover geïnformeerd. De voorgenomen verandering zal frictiekosten (bijvoorbeeld extra inzet en deskundigheid, mogelijk boventalligheid personeel) met zich meebrengen. Het inschatten hiervan is lastig. Op dit moment worden de frictiekosten voor 2019 op € 125.000 ingeschat en voor 2020 op € 500.000. Voor de kosten op de langere termijn is nog geen reële inschatting te maken. Voor de dekking wordt onderstaande ladder gebruikt:

1. Voor het dekken van de frictiekosten wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheden binnen Regio Twente (reserves, vrijval van formatie of inverdien effecten binnen de nieuwe organisatie).
2. Er wordt een beroep gedaan op beschikbare kennis en expertise van de 14 gemeenten. Het DB verwacht voor deze veranderopdracht van iedere gemeente een bijdrage in natura.
3. Indien ondanks stap 1 en 2 er toch extra kosten worden gemaakt, dan zal dit voor rekening zijn van de veertien gemeenten.

Het werken conform de privacywetgeving kan gevolgen hebben voor de boogde integrale werkwijze en kan integraal maatwerk beperken.

De samenwerking op het gebied van inkoop kan moeizaam verlopen waardoor beoogde inkoopvoordelen niet gehaald worden.

7. Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen.

Dit risico betreft de noodzaak tot aanpassingen van beleid en werkwijzen door wijzigingen in de wetgeving en/of in de verdeelmodellen c.q. omvang macrobudget. Dit staat de komende jaren naar verwachting te gebeuren.

8. SW bedrijven vergen extra steun.

SOWECO is een verbonden partij waarbij de gemeente jaarlijks een bijdrage betaalt als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling. Hoger uitvallende kosten van de SOWECO dan wel risico's rond de omslag naar de maatschappelijke onderneming betekenen voor de gemeente ook hoger uitvallende kosten.

Bij de SOWECO loopt momenteel een onderzoek naar aandeelhouderschap van Soweco NV en afbouw van de GR. Uitkomsten worden verwacht in de tweede helft van 2019. Besluiten voortvloeiende uit het onderzoek kunnen ter zijner tijd financiële consequenties hebben.

Daarnaast bestaat er een relatie met LARCOM. Hoewel dit een inkooprelatie betreft kunnen ook hier kostentegenvallers optreden.

9. Kwetsbaarheid informatiesystemen.

De afhankelijkheid van de bij het Sociaal Domein gebruikte informatiesystemen is groot. Op gebied van continuïteit zijn er risico's van uitval met stagnerende dienstverlening, niet tijdige betalingen en extra inzet / bypasses als gevolgen. Ook is de kwaliteit van het systeem een aandachtspunt. De informatie uit het systeem kan tekortschieten voor goede sturing en geeft risico's in financiële grip (tijdigheid) en de export uit het systeem heeft een omvang die tot vervolgrisco's kan leiden.

De komende periode zullen nieuwe ontwikkelingen m.b.t. IT in het Sociaal Domein een rol gaan spelen. Omdat er met twee verschillende systemen wordt gewerkt vormt dit een uitdaging waarvoor een plan van aanpak gaat worden gemaakt.

10. Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.

Hierbij gaat het verschillende soorten risico's, zoals bijv. gerelateerd aan:

- de staat van onderhoud;
- de bouwkundige staat;
- de exploitatie van gebouwen;
- de leegstand van gebouwen.

Dit betreft vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is. Daarnaast is er ook zogenaamd maatschappelijk vastgoed, eigendom van en/of in gebruik bij maatschappelijke organisaties zoals verenigingen en stichtingen, waarbij het onvermijdelijk is dat de gemeente wordt aangesproken wanneer zich problemen voordoen. Hetzij problemen direct gerelateerd aan het betreffende vastgoed, hetzij problemen gerelateerd aan de exploitatie ervan.

Voor de beheersing van dit risico is nader onderzoek nodig, evenals oriëntatie elders en beleidsbepaling.

In 2018 is gestart met het opstellen van een beleidsnota die in 2019 wordt vastgesteld. Bij leegstand van vastgoed in afwachting van ontwikkeling of verkoop wordt de stichting Ad Hoc ingeschakeld. De bouwkundige staat en de staat van onderhoud wordt 3-jaarlijks door een deskundig bureau geïnspecteerd en verwerkt in een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Hiermee wordt dit risico afgedekt.

11. Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).

Het niet (kunnen) voldoen aan controles en frequenties in het uitvoeringsprogramma van evenementen-, bouw- en milieuvergunningen, als gevolg waarvan er ongewenste situaties kunnen ontstaan of optreden. Bijv. verkeerde opslag van gevaarlijke stoffen (milieu), of ten onrechte afgeven van een evenementenvergunning (denk aan Haaksbergen). Dit risico kan forse gevolgen hebben zowel qua imago/doelrealisatie als financieel.

Het proces van verlenen van evenementenvergunningen loopt steeds beter, door een professionelere rolinvulling van betrokken actoren. Voor de beheersing is verder van belang dat er onderzoek plaatsvindt naar het risico van aansprakelijkheidsstellingen op het terrein van openbare orde en veiligheid.

De milieu inspecties en vergunningen zijn vanaf 1 januari 2019 bij de Omgevingsdienst Twente ondergebracht. De overige uitvoering van het Uitvoeringsplan ligt bij het team Omgeving. Wanneer dit plan wordt uitgevoerd blijven we binnen de aanvaardbaar geachte bestaande risico's.

Het college heeft de mogelijkheid om, keuzes te maken naast de wettelijke verplichtingen, en het lokale toezicht uit te breiden in het Uitvoeringsplan.

De totstandkoming van de ODT per 1 januari 2018 is van beperkte invloed op dit risico. Enerzijds zijn aan een dergelijke overgang altijd risico's verbonden. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk. Een relevante ontwikkeling is daarnaast dat de verhaalbaarheid van kosten van verwijdering van drugsafval bij grondeigenaren een gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Qua beheersing wordt geïnvesteerd in toezicht en handhaving.

12. Bodem.

Naar aanleiding van incidenten of wijzigingen (bijv. nieuwbouw) kan het gebeuren dat bij controles zaken aan het licht komen die niet in orde zijn. Bijv. een (dreigende) verontreiniging. In die gevallen worden er maatregelen (opdracht tot sanering) genomen, al dan niet ondersteund door een dwangsom en met een termijn, een en ander ten laste van de organisatie die het betreft. Daarbij zijn situaties denkbaar waarbij de gemeente zelf bepaalde (delen van de) saneringen moet uitvoeren en de kosten ervan ook voor een deel draagt. Gedragslijn is hierbij dat aansprakelijkheid altijd direct bij de eigenaar wordt gelegd.

Deze handhavingstaken zijn per 1 januari 2019 over gegaan naar de ODT (Omgevingsdienst Twente). Qua beheersing speelt de digitalisering van het bodemsysteem, waarbij bekende verontreinigingen zoveel mogelijk in kaart worden gebracht.

Voor wat betreft de aanwezigheid of het aantreffen van asbest in de bodem is het Bureau Asbest Sanering (BAS) opgericht. Dit bureau werkt voor 7 Twentse gemeenten en neemt de onderzoeken en de sanering geheel voor haar rekening. De middelen hiervoor worden als subsidie ontvangen van de Provincie.

13. Ruimtelijke ontwikkelingen.

De komst van de nieuwe omgevingswet brengt risico's met zich mee. Die kunnen zich voordoen t.a.v. meerdere aspecten: niet tijdig klaar zijn, digitaliseringsproblemen (functioneel of financieel), tekortschietend omgevingsinstrumentarium (omgevingsplan/omgevingsvisie). Deze risico's zijn op dit

moment nog niet in te kaderen, daarvoor zou voor de nieuwe omgevingswet eerst een plan van aanpak moeten worden gemaakt.

De actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen is per 1 juli 2018 afgeschaft.

De opstelling van het plan van aanpak in verband met de nieuwe omgevingswet start in 2019, hiervoor zijn middelen beschikbaar.

14. Niet voldoen aan BIO / AVG.

Dit risico bestaat eruit dat niet wordt voldaan aan vereisten uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO) of aan vereisten uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Twenterand voldoet aan de minimum vereisten vanuit de BIO en vanuit de AVG.

De beheersing van dit risico bestaat uit periodiek evalueren en acteren op de uitkomsten hiervan. Vanwege de cruciale rol die bewustzijn hier speelt wordt de in gang gezette bewustzijns campagne vervolgd.

Daarnaast speelt bij de beheersing de uitvoering van het beveiligingsplan. Dit voorziet onder meer in tweefactor auto notificatie.

15. Regelgeving, BBV en uitkeringen gemeentefonds.

Op dit gebied is er sprake van samenhangen waarbij wijziging op één gebied gevolgen kan hebben voor de andere gebieden. Het zogenaamde 'trap op trap af' mechanisme. Wat hier bijvoorbeeld speelt is het risico dat wanneer de rijksuitgaven achterblijven – bijvoorbeeld omdat een Ministerie er niet in slaagt de voorgenomen investeringsuitgaven te doen – dit automatisch betekent dat ook de algemene uitkering van het gemeentefonds neerwaarts wordt aangepast. Waardoor de inkomsten van de gemeente dalen.

De beheersing van dit risico bestaat uit het monitoren van ontwikkelingen op deze gebieden.

16. Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen.

Er is veel tijd gestoken in het compleet krijgen van dossiers zodat er een actueel overzicht bestaat van alle gemaakte afspraken en mogelijke verplichtingen (op basis van boetebedingen, etc.).

Desalniettemin blijft de kans bestaan dat er nog iets opduikt wat gevolgen kan hebben. De financiële implicaties hiervan kunnen fors zijn.

Voor de beheersing van dit risico is bewustzijn van groot belang inclusief aandacht voor de vraag wie bij afspraken dienen te worden ingeschakeld.

17. Grondexploitatie Oosterweilanden.

In het kader van Regionale Bedrijventerrein Programmering Twente 2019 – 2022 is een teveel aanbod aan bedrijventerreinen in Twente geconstateerd. De provincie Overijssel heeft met de Twentse gemeenten, met uitzondering van de gemeente Almelo, afspraken gemaakt om dit overschot aan bedrijventerrein terug te dringen. Volgens deze afspraken heeft Twenterand ook meer aanbod dan de geprognostiseerde vraag. De gemeente Twenterand heeft echter positieve vooruitzichten en verwacht de komende jaren qua uitgifte een inhaalslag te maken. Deze inhaalslag is onder meer gericht om verliesneming op gronden te voorkomen. Instrumenten die hiervoor ingezet worden zijn het opzetten van een strategisch plan, gericht op het bespoedigen van de afzet van bedrijventerreinen. Onderdeel van dit strategisch plan is onder meer een marketingplan en een zogenoemde task force (een ambtelijke werkgroep die tijdelijk de verkoop aanjaagt) en een extra bedrijfscontactfunctionaris.

Conclusie

Het vereiste weerstandsvermogen bedraagt (zie tabel risico's) € 5.020.000 en voornamelijk lijkt de beschikbare weerstandscapaciteit met € 6.354.751 voldoende.

Kengetallen: financiële weerbaarheid en wendbaarheid

M.i.v. 2016 zijn een aantal kengetallen voorgeschreven om de inzichtelijkheid en de transparantie van de jaarstukken te vergroten. Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Concreet gaat het om:

Teneinde de inzichtelijkheid en de transparantie van de begroting verder te vergroten geldt m.i.v. de programmabe-groting 2016 de verplichting om een aantal kengetallen op te nemen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Concreet zijn de volgende kengetallen voorgeschreven:

- Netto schuldquote
- Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze kengetallen worden in onderstaande tabel gespecificeerd en toegelicht. Ze maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zo-doende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Netto schuldquote en netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote bestaat uit de schuldenlast van de gemeente gedeeld door de eigen middelen. Deze geeft een indicatie van de druk van rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

Een hoge schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn, dat hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorge-leend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Grondexploitatie

Grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeenten. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een toekomstig project hebben zij een schuld. Voor de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost. Als grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht loopt een gemeente weinig risico. Staat de grond tegen te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus tot een lager solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte geeft het verschil tussen baten en lasten als percentage van de totale baten. En schetst welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van baten of structurele daling van lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit

Bij de belastingcapaciteit wordt de hoogte van de van de woonlasten van een gezin als percentage van de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Kengetallen	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto schuldquote	58,67%	40,77%	55,90%	52,92%	56,61%	57,69%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	39,21%	35,15%	42,72%	41,29%	45,03%	46,63%
Solvabiliteitsratio	29,54%	24,61%	22,73%	23,82%	22,80%	24,43%
Structurele exploitatieruimte	-0,49%	-1,29%	-2,03%	-0,59%	-2,23%	-0,98%
Grondexploitatie	13,59%	7,02%	7,09%	2,59%	1,11%	0,07%
Belastingcapaciteit	93,91%	97,03%	97,81%	101,64%	105,14%	106,28%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De kapitaalgoederen vormen het gemeentelijk kapitaal waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten. Het is van belang, dat voor de openbare voorzieningen en gebouwen goede onderhoudsplanningen aanwezig zijn.

Beleid

De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen voor uiteenlopende functies, bestrating wegen, rioleringen, sportterreinen, afvalcontainers en dergelijke. Voor deze onderdelen wordt op basis van beheerssystemen, die zijn vastgesteld door de raad, de onderhoudsbehoefte bepaald. Daarnaast worden door de betrokken medewerkers op basis van visuele waarnemingen de nodige correcties hierop aangebracht.

Wegen

De gemeente Twenterand heeft de volgende lengte wegen en oppervlakte verharding in onderhoud en beheer:

Wegen/verharding	Areaal
Lengte wegen	436 km
oppervlakte verharding	236 ha.

Door de CROW (landelijk kennisplatform voor de openbare ruimte) is een standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Middels deze systematiek worden de wegen geïnspecteerd en wordt de onderhoudsbehoefte bepaald.

De benodigde onderhoudsmaatregelen zijn afhankelijk van de vastgestelde (technische) staat en de feitelijk optredende slijtage van een bepaalde weg door het gebruik of andere omstandigheden zoals weersinvloeden. Dit onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, waarbij het doel is om binnen de beschikbare financiële middelen door tijdig en juist ingrijpen de technische levensduur en het goed functioneren van een weg zoveel mogelijk te verlengen. Daarom wordt gedurende de levensduur regelmatig de toestand van de wegen geïnspecteerd, zodat de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen kunnen worden bepaald. Onder wegen worden zowel de asfaltwegen als de wegen met een elementenverharding (klinkers, trottoirs) verstaan.

De begroting voor het onderhoud van wegen wordt gemaakt aan de hand van ingevoerde inspectiewaarden in het beheersysteem Obsurv. In dit systeem worden per weggedeelte ca. elke twee jaar inspectiewaarden ingevoerd. Deze waarden komen voort uit een inspectieronde, waarbij de staat van het wegdek op diverse punten beoordeeld wordt. Aan de hand van de ingevoerde inspectiewaarden en diverse instellingen worden de benodigde maatregelen bepaald en de begroting gegenereerd.

Afgevlakte planning:

De begroting voor het onderhoud wordt per jaar berekend. Hierdoor kan het zijn dat er in 1 jaar een laag bedrag benodigd is, terwijl het volgend jaar een hoog bedrag benodigd is. Omdat dat minder praktisch en werkbaar is, wordt een afgevlakte planning gemaakt. Hierin wordt (waar mogelijk) geschoven met onderhoudsjaren zodat per jaar een min of meer gelijk bedrag benodigd is.

Aan de hand van de meest recente inspectiewaarden in het beheersysteem worden de begrotingscijfers bepaald.

Aan onderhoud asfaltwegen wordt in eerste instantie voorrang gegeven om zoveel mogelijk kapitaalvernietiging te voorkomen. Wanneer namelijk asfaltwegen niet tijdig worden onderhouden zet het schadebeeld zich door in de fundering, waardoor de kosten van herstel fors toenemen. Vanaf 2020 is voor de elementenverhardingen ook extra geld beschikbaar i.v.m. achterstallig onderhoud.

Financieel overzicht: Wegen

Omschrijving	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Onderhoud	1.185.480	1.262.453	1.112.837	1.133.629	1.154.836	1.176.732
Kapitaallasten	209.518	214.443	259.614	312.801	366.206	366.206
Totaal	1.394.998	1.476.896	1.372.451	1.446.430	1.521.042	1.542.938

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting is geïnventariseerd en op basis van deze inventarisatie vindt de jaarlijkse vervanging plaats van armaturen en masten.

Openbare Verlichting Areaal

Lichtmasten/armaturen 7.211 stuks

De inventarisatie wordt periodiek bijgewerkt en actueel gehouden. In de investeringslijst is jaarlijks een bedrag opgenomen van bijna € 134.000. De onderbouwing van dit bedrag is als volgt: Bij een theoretische technische levensduur van 20 jaar voor een armatuur en 40 jaar voor een mast komt men op een gemiddeld jaarlijks bedrag van € 192.500 voor vervanging. In het beleidsplan Openbare Verlichting, dat op 2 juli 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat het de verwachting is dat het bedrag van bijna € 134.000 per jaar voldoende is, aangezien in de praktijk blijkt dat de levensduur vaak enige jaren langer is. Wanneer gerekend wordt met een werkelijke vervangingstermijn van 28 jaar voor een armatuur en 50 jaar voor een mast betekent dit, dat het genoemde bedrag voldoende is.

Financieel overzicht: Openbare verlichting

Omschrijving	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Onderhoud	8.952	30.472	30.546	30.623	30.623	30.623
Kapitaallasten	39.413	57.707	56.690	55.674	54.658	54.658
Totaal	48.365	88.179	87.236	86.297	85.281	85.281

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Er vindt tweejaarlijks een herinspectie plaats van alle gemeentelijke gebouwen en van alle civieltechnische kunstwerken gelegen binnen de gemeente Twenterand (gebruik gemaakt wordt van van de systemen voor rationeel gebouwenbeheer en rationeel kunstwerkenbeheer van Antea). Het grootschalig onderhoud voor instandhouding van bestaande gebouwen en civieltechnische kunstwerken is voor de komende 10 jaren geregeld. In het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt voor 10 jaar de toekomstige onderhoudsbehoefte aangegeven. Wanneer een gebouw of gebouwonderdeel of een civieltechnisch kunstwerk onderhoud vergt, worden de gewenste activiteit en de onderhoudscyclus vermeld, inclusief de daarbij behorende kosten. In de meerjarenbegroting is voor de storting in het onderhoudsfonds betreffende de gemeentelijke gebouwen ieder jaar een verhoging van € 45.000,- en voor de kunstwerken ieder jaar een verhoging van € 6.000 opgenomen. Uit de inspecties blijkt dat indien men bovengenoemde jaarlijkse verhoging handhaaft, er voor de komende 10 jaar voldoende dekking aanwezig is om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren. De gemeente heeft de volgende aantallen accommodaties/gebouwen en civieltechnische kunstwerken in beheer:

Accommodaties/gebouwen **Areaal**

aantal accommodaties/gebouwen 41

Civieltechnische kunstwerken **Areaal**

aantal kunstwerken 54

Financieel overzicht: Gebouwen

Omschrijving	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Onderhoud	63.768	88.630	87.556	88.342	89.144	90.387
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	214.616	489.863	1.459.546	484.996	946.818	228.576
Kapitaallasten	1.308.709	1.021.688	490.052	481.744	463.357	462.773
Totaal	1.587.093	1.600.181	2.037.154	1.055.082	1.499.319	781.736

Financieel overzicht: Bruggen en kunstwerken

Omschrijving	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Onderhoud	2.037	17.250	17.947	18.306	18.672	18.719
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	34.523	7.947	128.136	27.615	82.576	25.363
Kapitaallasten	20.815	23.030	21.558	21.239	20.920	20.920
Totaal	57.375	48.227	167.641	67.160	122.168	65.002

Groen

Door de CROW (kennisplatform voor de openbare ruimte) is een landelijke standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Op basis van die standaard heeft Sweco het rapport geschreven Keuzemodellen kwaliteitsniveaus Wegen en Groen (oktober 2010). Voor openbaar groen is een aantal kwaliteitsniveaus doorgerekend. Middels het pakket rationeel groenbeheer van Sweco zijn deze onderhoudsniveaus vertaald in de werkpakketten (technisch en financieel). De onderhoudsbudgetten staan onder druk vanwege enkele ontwikkelingen, die kosten verhogend werken (wijziging regelgeving, verbod op gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen, areaaluitbreiding en prijsindexatie). Er wordt gezocht naar maatregelen en aanpassing van werkzaamheden om binnen de bestaande budgetten de vastgelegde onderhoudsniveaus zoveel mogelijk te handhaven. Daarbij zal het voorkomen, dat die onderhoudsniveaus niet in de volle breedte worden gehaald. Mutaties in het areaal worden op structurele wijze bijgehouden en verwerkt. Dat areaal bestaat uit:

Openbaar groen	Areaal
bomen	25.810 stuks
hagen	15,6 km
oppervlakte openbaar groen	155 ha.

Financieel overzicht: Openbaar groen

Omschrijving	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Onderhoud	1.655.856	1.691.722	1.808.360	1.832.468	1.857.059	1.884.325
Kapitaallasten	24.747	22.142	26.579	22.578	13.011	13.011
Totaal	1.680.603	1.713.864	1.834.938	1.855.046	1.870.071	1.897.336

Grondwater

Het hoge grondwaterbeheer is opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Voor zover bekend zijn binnen de gemeentegrenzen geen gebieden met grote problemen. Mochten zich toch problemen voor doen, dan zijn gelden beschikbaar binnen het product Riool om de oorzaak van de problemen te onderzoeken en zo nodig maatregelen te treffen.

Riolering

De volgende rioolvoorzieningen zijn aanwezig in de gemeente:

Riolering	Areaal
vrij verval riolering	219 km

(mini)gemalen 762 stuks

In 2018 is een nieuw GRP vastgesteld en is bepaald welke maatregelen er aan het rioolstelsel getroffen dienen te worden voor met name de komende planperiode van 5 jaar. In de eerste vier jaar is daar gedetailleerd naar gekeken en zijn ook de benodigde budgetten vastgelegd. Voor de periode daarna is dat ook gedaan, maar dan meer op hoofdlijnen. Op het gebied van de riolering gaat het om het onderhoud en beheer van bestaande riolering en gedeelten van de riolering, die vervangen moeten worden. In het GRP 2019-2023 is ingespeeld op de klimaatverandering. Er zijn maatregelen ingepland voor de locaties, waar via modelberekeningen is gebleken, dat daar bij toenemende hoeveelheden neerslag problemen kunnen gaan optreden. De gemeente Twenterand gaat in deze GRP-periode ervaring opdoen met risicogestuurd rioolbeheer. Wij gaan dus vervangen op basis van risico en dus op functioneren. Door verbetering van methodieken kunnen wij nauwkeuriger bepalen hoe lang een riool meegaat en wat de gevolgen van bepaalde schades zijn. Door risicogestuurd rioolbeheer blijven de kosten maatschappelijk aanvaardbaar. Zowel m.b.t. het opstellen van het nieuwe GRP als de doelmatigheid van te treffen maatregelen heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Vechtstromen. Het overleg met het Waterschap heeft o.a. tot doel dat er zowel voor het waterschap als voor de gemeente een win-win-situatie ontstaat, m.a.w. zo slim mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten de noodzakelijke maatregelen treffen. Middels het kostendekkingsplan is de hoogte van de rioolheffing bepaald op basis van 100% kostendekkendheid. Planmatig wordt het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd, waardoor de kwaliteit wordt bewaakt. Ter plekke van de overstorten en de gemalen worden permanent metingen verricht om de werking van het stelsel te kunnen monitoren. Er wordt gewerkt met het programma rationeel rioolbeheer van Sweco.

Financieel overzicht: Riolering

Omschrijving	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Onderhoud	98.828	206.460	237.150	241.894	246.731	231.099
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	0	762	2.131	417	0	1.312
Kapitaallasten	865.356	1.049.405	1.031.895	1.020.371	1.007.952	996.449
Totaal	964.184	1.256.627	1.271.176	1.262.682	1.254.683	1.228.860

Kaderplan speelruimte

Voor het kaderplan speelruimte (door de Raad vastgesteld in 2018) is jaarlijks gemiddeld € 76.000 nodig. Dit is meegenomen in de begroting 2020 en verder. Alle centrale plekken en steunplekken blijven hiermee ingericht.

Speeltoestellen	Areaal
aantal speeltoestellen	551 stuks

Tractie en gereedschappen

Tractie en gereedschappen hebben blijvend aandacht nodig in relatie tot bezetting en daarmee effectief gebruik. Door gewijzigde inzichten of anders uitvoeren van werkzaamheden is het zinvol het gebruik van deze middelen constant tegen het licht te houden. De kapitaallasten van de tractie zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. Jaarlijks wordt beoordeeld of de vervangingen, die zijn opgenomen in het tractieplan, noodzakelijk zijn.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarrekening neemt het college, naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV, in ieder geval op:

- A. de kasgeldlimiet;
- B. de renterisiconorm;
- C. een overzicht van verstrekte geldleningen.

Paragraaf financiering

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen waarin aangegeven wordt wat de beleidsvoornemens zijn ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Om volledig aan de wetgeving op het gebied van treasury heeft de gemeente Twenterand een treasurystatuut. In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten, de doelstellingen, de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief het toezicht op de uitvoering van de treasury) voor de treasuryfunctie vastgelegd. De wet FIDO definieert treasury als volgt: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's".

Treasurybeleid

De beleidsdoelstelling van het treasurybeleid van de gemeente Twenterand kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico's.

Renterisico's

Een hoofddoel van treasury is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden.

Met het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continue geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico, eventueel ondersteund door een liquiditeitsprognose.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige kortetermijnfinancieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen.

Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt voor het gehele begrotingsjaar aangehouden de omvang van de jaarbegroting per 1 januari van het betreffende jaar. Op grond hiervan is de door het rijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet voor 2020 vastgesteld op 8,5% van € 94.724.000 = € 8.051.540. Dit betekent dat de gemeente Twenterand door het jaar heen tot het hierboven berekende bedrag met kort geld mag financieren (ook investeringen). Wanneer de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, moeten langlopende leningen (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar) aangetrokken worden. Tot maximaal het bedrag van de kasgeldlimiet loopt de gemeente renterisico, gebaseerd op leningen met een termijn van korter dan een jaar.

Met betrekking tot gelden in rekening-courant/kort geld loopt er met onze huisbankier een overeenkomst waarin is afgesproken dat deze dagelijks de saldi in rekening-courant in daggeld uitzet of aanvult. Daarnaast wordt, indien noodzakelijk, kasgeld aangetrokken c.q. gelden via schatkistbankieren weggezet voor periodes variërende van 1 week tot 1 jaar afhankelijk van geldbehoefte en mogelijkheden op de geldmarkt.

Renterisiconorm

In de wet FIDO is door het rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Met de invoering van deze renterisiconorm wordt een kader gesteld tot een zodanige opbouw van de leningsportefeuille van de

gemeente, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen te voldoen.

Renteaanpassing doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herziet.

De doelstelling van de renterisiconorm is in feite dat bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig deel van de leningenportefeuille geherfinancierd hoeft te worden, het renterisico op de vaste schuld over de jaren gespreid wordt. De renterisiconorm is door het rijk vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2020 de renterisiconorm als volgt kan worden berekend:

Begrotingstotaal 2020: € 94.724.000

Renterisiconorm voor 2020 bedraagt 20% = € 18.944.800

Onderstaand de berekening van het renterisico op de vaste schulden voor het jaar 2020

1. Begrotingstotaal	€ 94.724.000
2. Wettelijk percentage	20%
3. Renterisiconorm (1x2)	€ 18.944.800
4. Rentehetzieningen	€ 0
5. Aflossingen	€ 9.411.635
6. Bedrag van renterisico (4+5)	€ 9.411.635
7. Ruimte onder renterisiconorm	€ 9.533.165

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er wordt voldaan aan de eisen zoals in de wet FIDO zijn gesteld.

Rentetoerekening en kredietrisico's

Rentetoerekening

Rente wordt op basis van het rente-omslagpercentage doorberekend aan de taakvelden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat voor het grondbedrijf een ander percentage wordt berekend op de in het BBV voorgeschreven wijze. De rente wordt samen met de afschrijvingslasten middels de kapitaallasten doorberekend aan de diverse taakvelden. Aan investeringen wordt geen rente rechtstreeks toegerekend.

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen (het terugbetalen van de verstrekte lening). Hieronder treft u een overzicht aan van de verstrekte leningen door de gemeente.

Omschrijving	Bedrag
Lening Zonnepark BV	€ 6.634.426
Lening Activiteitscentrum	€ 4.290.684
Achtergestelde lening Vitens	€ 345.058
BAGL GR Vechtdal	€ 932.591
Lening tennisvereniging Den Ham 2002	€ 3.398
Renteloze lening tafeltennisverenigi	€ 9.076
Peuterspeelzaal 2002	€ 200.513
Startersleningen	€ 984.243
Hypotheekverstrekkingen ambtenaren	€ 3.514.337
Lening korfbalvereniging TOP	€ 17.500
Lening Voorwaarts 2013	€ 12.000
Lening St.Kulturhus De Klaampe	€ 171.454
	€ 17.115.278

Financieringspositie en -behoefte

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de

leningenportefeuille. De activa van de gemeente Twenterand zullen per begin 2020 naar verwachting als volgt gefinancierd zijn:

Boekwaarde vaste activa		€ 96.387.464
<i>Vaste financieringsmiddelen</i>		
Reserves	€ 29.312.637	
Voorzieningen	€ 12.761.696	
Langlopende leningen	€ 47.232.898	
Totaal financieringsmiddelen		€ 89.307.230
Gefinancierd met vlottende middelen		€ 7.080.234

Mutaties leningenportefeuille

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille (exclusief leningen ten behoeve van woningbouw) voor het begrotingsjaar 2020 weergegeven:

	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gem.rente
Stand per 1 januari 2020	€ 47.232.898	1,480%	
Nieuwe leningen	€ 5.000.000		
Reguliere aflossingen	€ 9.411.635		0,262%
Vervroegde aflossingen	€ 0		
Stand per 31 december 2020	€ 42.821.263	1,218%	

Renteverwachting

Voor het begrotingsjaar 2020 is rekening gehouden met de volgende percentages:

Voor aan te trekken kort geld 1%

Voor aan te trekken lang geld 2%

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering omvat de intern gerichte beleidsterreinen. Het betreft Personeel en organisatie, (interne) Communicatie, Bestuursondersteuning burgemeester en wethouders, Planning & Control, Financiën, Informatisering & Automatisering en bestuurlijk juridische zaken. Een goede bedrijfsvoering is een belangrijk middel om de resultaten die de gemeente wil bereiken ook daadwerkelijk te realiseren. De bedrijfsvoering draagt bij aan een klantgerichte organisatie. Bedrijfsvoering vormt een rand-voorwaarde om doelen uit de andere doelenbomen te kunnen realiseren. In deze paragraaf wordt op een aantal zaken binnen de ambtelijke organisatie nader ingegaan. In het programma Fundament zijn de volgende doelen voor het thema Bedrijfsvoering gesteld: Een goed functionerende organisatie waar met trots en betrokkenheid gewerkt wordt, waarbij:

- De focus ligt op zaken die voor organisatie en personeel belangrijk zijn;
- Participatie en betrokkenheid is van medewerkers op organisatievraagstukken;
- Dialoog is vanuit verschillende inzichten naar hoger niveau;
- Medewerkers worden uitgedaagd om mee te doen in plaats van toeschouwer/criticaster te zijn;
- Wordt ingezet op creativiteit van professionals;
- Medewerkers zich ontwikkelen

Griffie

Maatschappelijk effect

Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. Dat is het maatschappelijk effect waar de activiteiten van de griffie zich op richten.

In essentie is de gemeenteraad een bestuursorgaan dat besluiten neemt. Zij doet dat vanuit haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is van belang voor het goed functioneren van de democratie. De griffie ondersteunt en adviseert de raad hierbij (conform artikel 107 van de Gemeentewet).

Dit beoogde maatschappelijk effect is geen stip aan de horizon, maar een vrij constant gegeven waar voortdurend aan gewerkt moet worden. De ambitie ligt met name in de term "hoogwaardige", waarbij het van belang is om continu aan te sluiten bij en te anticiperen op de (veranderende) vraag uit de raad en de samenleving.

Doelen

Om een hoogwaardige kwaliteit van besluitvorming te bereiken, werkt de griffie in een continu proces aan de realisatie en instandhouding van de volgende doelen.

- *Competente raadsleden*, zodat de raad (als geheel) haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taak goed kan uitvoeren.
- *Een efficiënte en gedragen vergaderpraktijk: structuur en cultuur*, om de vele te nemen besluiten op een goede wijze te organiseren. Dit gebeurt volgens het principe Beeldvorming (informatie verzamelen), Oordeelsvorming (mening vormen) en Besluitvorming (besluit nemen). Daarnaast zijn gedragen omgangsvormen / cultuuraspecten van belang om de vergaderstructuur soepel te laten verlopen.
- *Goede vergaderstukken*, om als raad een zorgvuldig besluit te kunnen nemen dat recht doet aan alle belanghebbenden.
- *Een competente, betrokken en flexibele griffie*, om de raad te kunnen ondersteunen en adviseren.
- *Goed geïnformeerde en betrokken belanghebbenden / inwoners*, voor een zorgvuldige belangenafweging en een breed draagvlak voor de democratische besluitvorming. Belanghebbenden / inwoners worden daarom op een goede wijze betrokken en van informatie voorzien.

Activiteiten

De griffie probeert deze doelen te realiseren en in stand te houden door het leveren van goede advisering en ondersteuning. Dit vertaalt zich onder meer in activiteiten die gericht zijn op:

- goede wet- en regelgeving (waaronder verordeningen)
- gedragen bestuurlijke procedures en processen
- gedragen omgangsvormen
- een passende fysieke vergaderomgeving

- een effectief overleg binnen de driehoek
- een efficiënt relatiernetwerk (intern en extern)
- een goed management over de griffie
- goede en efficiënt georganiseerde vergaderingen en bijeenkomsten
- een gedragen lange termijn agenda / vergaderschema
- een goede ondersteuning en advisering van de raad en al haar organen, waaronder:
 - raadspresidium
 - auditcommissie
 - vertrouwenscommissie
 - rekenkamer
 - commissie onderzoek nieuwe leden en wethouders
 - werkgeverscommissie
- een goede ondersteuning en advisering van werkgroepen en klankbordgroepen uit de raad
- een goede en gedragen bijdrage ten behoeve van de jaarstukken
- een goede advisering, coaching en ondersteuning van (individuele) raadsleden, o.a. bij de toepassing van de raadsinstrumenten
- een passend aanbod van raadsinfo's / beeldvormende raadsbijeenkomsten: informatiebijeenkomsten, opleiding, excursies, werkbezoeken, scholing, hoorzittingen etc.
- goede en toegankelijke vergaderstukken die zoveel mogelijk digitaal en altijd tijdig beschikbaar zijn
- een efficiënt budgetbeheer
- een efficiënt en gebruikersvriendelijk raadsinformatiesysteem, waaronder webcasting, iPad ondersteuning en een vertrouwelijke subsite
- een efficiënte administratie en post en e-mail verwerking (waaronder archivering)
- een efficiënte verstrekking van informatie
- een efficiënte communicatie

Ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zullen in 2020 (en daarna) actueel zijn. Deze ontwikkelingen behoeven veelal een zoektocht om er op de juiste wijze mee om te gaan. Uitgangspunt daarbij is steeds: een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.

- Verminderde belangstelling voor “politiek” en opkomstbevordering
- Burgers worden mondiger: opkomst van burgerparticipatie en overheidsparticipatie (inwonersbetrokkenheid).
- Groeiende intergemeentelijke samenwerking, met name binnen de Regio Twente.
- Meer aandacht voor integriteit.
- Digitalisering van het besluitvormingsproces: nieuwe communicatiemiddelen en digitaal vergaderen.
- Burgemeestersbenoeming.

Middelen

Het budget voor griffie en raad is beperkt. Desalniettemin zijn er voor 2020 voldoende middelen beschikbaar om de meeste van de hierboven genoemde ontwikkelingen te volgen en waar nodig van een passende Twenterandse invulling te voorzien. De volgende twee ontwikkelingen gaan de reguliere uitgaven evenwel te boven.

- Burgemeestersbenoeming. In 2019 is gestart met de procedure voor de benoeming van een nieuwe burgemeester. Deze procedure zal volgens planning in het tweede kwartaal van 2020 worden voltooid. Hiervoor zijn in 2018 en 2019 gelden gereserveerd. Het restant kan ‘meegenomen’ worden naar 2020, waardoor de burgemeestersbenoeming geen aanvullende dekking behoeft voor 2020.
- Project Democracy. In een poging om de belangstelling voor de politiek (met name onder de jeugd) te stimuleren, organiseert de griffie al enkele jaren het project Democracy. Dit project is zo populair bij de scholen, dat de belangstelling inmiddels meer dan verdubbeld is. Momenteel nemen zo'n 20 groepen deel aan het project. De keerzijde is dat de kosten daardoor ook met EUR 3000 stijgen. Om deze kosten te dekken is in de begroting 2020 het budget met dit bedrag verhoogd.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en of financiële belangen en mogelijke risico's wordt in de begroting en jaarstukken aandacht besteed aan derde rechtspersonen (de verbonden partij), waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in deze relaties van de gemeente. Onder verbonden partijen moet worden verstaan: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (Wet gemeenschappelijke regeling) en/of stichtingen en publiek private samenwerkingsconstructies. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stem-recht. Met een 'financieel belang' wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de 'verbonden partij' of als financiële problemen bij een 'verbonden partij' op de gemeente kunnen worden verhaald.

Wat willen we bereiken

Twenterand wil participeren in partijen die een publiek belang dienen, zodat de visies en beleidsdoelstellingen van de gemeente ondersteund en uitgedragen worden. Indien participatie leidt tot inkomsten voor de gemeente worden deze inkomsten ingezet als technisch onderdeel van de gemeentebegroting. Hierbij worden de risicobeperkingen, welke de Wet Financiering Decentrale Overheden gemeenten oplegt bij dergelijke deelnemingen, in acht genomen.

Wat doen we daarvoor

De gemeente Twenterand neemt actief deel in bestuurlijke overleggen van verbonden partijen, waarbij voorafgaand aan deze vergaderingen het college een standpunt inneemt ten aanzien van de agenda. Via de besluitenlijsten van het college worden de gemeenteraad en de inwoners over de externe vertegenwoordigingen geïnformeerd.

De verbonden partijen van de gemeente Twenterand zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

A. Gemeenschappelijke regelingen

- Regio Twente
- Veiligheidsregio Twente
- GR Soweco
- GR Stadsbank Oost Nederland
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

B. Deelnemingen in vennootschappen (NV's, BV's, VOF's en CV's) en coöperaties

- Cogas N.V.
- Twence B.V.
- N.V. Rova Holding
- Wadinko N.V.
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Enexis
- Zonnepark Oosterweilanden

C. Deelnemingen in Stichtingen en Verenigingen

- Dimpact
- Euregio

In bijlage D van deze begroting wordt, conform de richtlijnen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de financiële verordening van de gemeente Twenterand, een nadere uitwerking per verbonden partij weergegeven. De eventuele risico's rondom de verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Regio Twente, Enschede

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van alle programma's en diverse doelenbomen. Het grootste onderdeel is de wettelijke gemeentelijke taak GGD.

Doelstelling:

Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en bereikbare regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aangesloten (14) gemeenten zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De werkzaamheden worden op een breed terrein verricht: algemeen bestuurlijk, economische zaken, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening en recreatie en toerisme.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Regio Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de JGZ-bijdrage, deze wordt verdeeld op basis van het aantal jeugdigen.

De bijdrage aan Regio Twente bedraagt in 2020 € 1.935.000. Dit is € 129.000 meer dan in 2019. Deze stijging hangt vooral samen met de geraamde loon- en prijsontwikkeling en voor € 74.000 met de gewijzigde financiering van het Rijksvaccinatieprogramma. Hiervan loopt de financiering met ingang van 2020 via de gemeenten; daarvoor gingen de financiële middelen rechtstreeks naar de GGD.

Beleidsvoornemens:

De gemeente Twenterand neemt deel aan de Agenda voor Twente voor de periode 2018-2022. In deze regionale agenda, bedoeld om de sociaaleconomische structuur van Twente te versterken, staan vier actielijnen centraal: Techniek als motor; Arbeidsmarkt & talent; Bereikbaarheid & vestigingsklimaat; Circulaire economie & duurzaamheid.

Veiligheidsregio Twente, Enschede

Programma:

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De organisatie is met ingang van 1 januari 2011 een zelfstandige entiteit. Tot en met 2010 maakte zij als Hulpverleningsdienst onderdeel uit van het meervoudige samenwerkingsverband Regio Twente. De basis voor de ambtelijke organisatie van de VRT wordt gevormd door de volgende organisatieonderdelen: 'Veiligheidsbureau', 'Brandweer Twente', 'GHOR' (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en 'Gemeenten'. Deze organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken en werken onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur VRT multidisciplinair samen.

Doelstelling:

Veiligheidsregio Twente zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT kent meerdere programma's, waaronder:

- Multidisciplinaire onderwerpen
- Brandweer
- GHOR
- Gemeenten

In de programmabegroting 2020 van de VRT staat per programma benoemd wat de doelstellingen zijn en wat hier voor gedaan gaat worden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken de Twentse gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het Algemeen Bestuur van de VRT wordt gevormd door de Twentse burgemeesters.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage wordt verdeeld over de Twentse gemeenten. Sinds 2016 wordt hierbij gebruik gemaakt van de Cebeon-verdeelsystematiek (Cebeon is het bureau dat de verdeelsystematiek voor het gemeentefonds periodiek onderhoudt.) De gemeente Twenterand draagt in 2019 € 1.987.932 bij aan de VRT. Dit bedrag wordt gedekt vanuit de bijdrage die de gemeente Twenterand ontvangt vanuit het Gemeentefonds (cluster Openbare Orde en Veiligheid, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding).

Beleidsvoornemens:

Mede door de verschillende bezuinigingen die de laatste jaren zijn doorgevoerd, is het besef gegroeid dat op een andere wijze met veiligheid moet worden omgegaan. Innovatie en samenwerking vormen hierbij de sleutelwoorden op basis waarvan verder vorm gegeven wordt aan de inspanningen om te komen tot een meer betaalbare veiligheid. Veiligheidsregio Twente wil de komende jaren op een innovatieve wijze uitvoering blijven geven aan haar wettelijke taken en op een innovatieve manier verder door ontwikkelen.

Soweco NV, Almelo

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid en programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Doelstelling:

Het doel van de GR Soweco is het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de betrokken gemeenten. Deze wet is het bieden van een passende werkplek aan personen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden in staat zijn tot het verrichten van arbeid. Het werk is gericht op behoud, herstel en bevordering van de arbeidsgeschiktheid.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aangesloten gemeenten waarmee een samenwerkingsverband bestaat zijn Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Wierden en Twenterand. De GR Soweco is ontstaan in 1969, toen de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in werking trad.

Financiële relatie / financieel belang:

De exploitatie van Soweco kent een negatief resultaat (2020 € 5.258.000) dat gedragen moet worden door de deelnemende gemeenten, waaronder de gemeente Twenterand. Zie verder paragraaf weerstandsvermogen.

Beleidsvoornemens:

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Dit is een grote opgave in het Sociaal Domein. Er stromen geen mensen meer in de Wsw, waardoor (naar verwachting) de SW populatie jaarlijks gemiddeld met 6% vermindert. In anticipatie hierop wordt de GR afgeslankt door bijvoorbeeld het afstoten van vastgoed. De traditionele uitvoering voor de SW maakt steeds meer plaats voor een uitvoering voor alle doelgroepen binnen de Participatiewet.

Vanaf eind 2016 is er gewerkt aan de vorming van een maatschappelijke onderneming door SOWECO om zo het negatieve resultaat deels op te vangen. Een van de stappen in de vorming van een maatschappelijke onderneming is onderzoek naar het aandeelhouderschap van SOWECO NV en de afbouw van de GR. Door het onderzoek goed uit te werken worden de kosten in beeld gebracht en zal een goed onderbouwde keuze worden voorgelegd. De uitkomsten van het onderzoek worden verwacht in de tweede helft van 2019.

Het gaat hier om een zeer kwetsbare doelgroep, bij de ontwikkelingen wordt hiermee rekening gehouden.

Dit draagt bij aan de drie geformuleerde doelen in de doelenboom Sociale zaken: 'Naar vermogen participerende (niet)-uitkeringsgerechtigden in de maatschappij, "Financieel zelfredzame inwoners" en "Sociaal zelfredzame inwoners"'.

Stadsbank Oost Nederland, Enschede

Programma:

Sociaal Domein

Doelstelling:

De Stadsbank is een kredietbank, zoals bedoeld in de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank heeft tot doel een verantwoord pakket aan te bieden van financiële dienstverlening.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De GR wordt gevormd door 22 deelnemende gemeenten in de Achterhoek en Twente. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert circa twee keer per jaar.

Financiële relatie / financieel belang:

De begrote bijdrage voor 2020 bedraagt € 255.000. Door genomen (preventieve) schuldhelpmaatregelen is al jaren lang het begrote bedrag vrijwel hetzelfde. In het kalenderjaar 2020 zal de nieuwe integrale schuldenaanpak worden geïmplementeerd; de focus in deze nieuwe aanpak zal nog meer liggen op preventie van schulden.

Beleidsrelatie:

De laatste jaren laat de gemeente Twenterand een stabiel uitgavenpatroon zien, namelijk een lichte daling van het aantal afgenomen budgetbeheerrekeningen en een lichte stijging van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind en bewindvoering.

De daling van het aantal budgetbeheerrekeningen is een resultaat van het gevoerde beleid en de economische hoogconjunctuur. De toename van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind en bewindvoering is een landelijke trend.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente, Hengelo

Programma:

Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) is een gemeenschappelijke regeling die een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling van programma Fundament.

Doelstelling:

Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Het GBTwente wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.

De gemeente Twenterand wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. De begrote bijdrage voor 2020 is € 597.731

Beleidsvoornemens:

De visie van het GBTwente luidt: 'Het GBTwente maakt belastingen begrijpelijk en persoonlijk'. Deze visie geeft weer dat belastingheffing en -inning niet zomaar een uitvoeringstaak is. Het gaat om het zodanig adviseren van de partnergemeente dat recht wordt gedaan aan de uitgangspunten zoals die op rijksniveau zijn geformuleerd en om het inzicht geven in het effect van beleid. Kernwaarden die aansluiten bij deze visie (en waar het GBTwente van uit gaat) zijn: deskundig, helder, integer en behulpzaam. In 2020 is het project "Van M3 naar M2" één van de prioriteiten van het GBTwente. Groei is niet langer de ambitie van het GBTwente.

Cogas, Almelo

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op het beleidsveld Milieu.

Doelstelling:

Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie- en machtigingsgebieden. Twenterand valt onder het verzorgingsgebied van Cogas. Oorspronkelijk doel van de Cogas N.V. was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen belangrijke doelen geworden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aandelen van de Naamloze Vennootschap Cogas Holding zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten. Cogas is gevestigd in Almelo. Aandeelhouders zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand bezit 558 aandelen à € 454; totale (nominale) waarde van € 253.332. Dit betreft 11 % van de aandelen. Hierop wordt jaarlijks dividend uitgekeerd. De dividenduitkering aan Twenterand wordt voor 2020 geraamd op € 1.116.000.

Twence Holding BV, Hengelo

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:

Openbaar belang

Terugwinning van grondstoffen en energie uit huishoudelijk afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?

behouden van verwerkingscapaciteit voor huishoudelijk afval tegen marktconforme tarieven
In stand houding van een bedrijf dat op een duurzame wijze afval verwerkt tot grondstoffen en energie.

We stemmen alleen in met extra investeringen als deze bij kunnen dragen aan beleidsdoelen van de gemeente Twenterand

Beheren en exploiteren van milieuvorzieningen, het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen, het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval en het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen;

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie. De Twentse gemeenten hebben gezamenlijk een aandeel van 96.35 % in Twence Holding B.V.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand bezit 43.909 aandelen (5,17 %) ter waarde van € 43.909 (nominale waarde), waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. De dividenduitkering in 2020 wordt geraamd op € 345.841 (op basis van 40% winstuitkering incl. borgstellingsvergoeding). In 2019 bedroeg het dividend € 461.928 (50 % winstuitkering incl. borgstellingsvergoeding).

Beleidsvoornemens:

In april 2017 heeft een meerderheid van de aandeelhouders besloten om Twence niet te verkopen en dat de stad Munster mag toetreden als aandeelhouder. De gemeenten hebben in dit verband besloten dat het bedrijf verder gaat als duurzaamheidsbevorderaar en zich meer gaat richten op het opwekken van duurzame energie en hergebruik van afvalstoffen. Twence verwacht voor de komende jaren een gemiddeld resultaat na vennootschapsbelasting van €10 miljoen. In de aandeelhoudersvergadering op 8 december 2016 is afgesproken dat ten minste 40 % van de aan de aandeelhouders als dividend wordt uit uitgekeerd. Als de uitkeringstoets het toestaat en aan de met de banken afgesproken ratio's kan worden voldaan, zal 50% van het resultaat als dividend worden uitgekeerd. In de aandeelhoudersvergadering in december 2019 wordt het Strategisch beleidsplan 2020-2023 behandeld. Dit plan bevat twee strategische lijnen: I. Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening. II. Meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa produceren om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.

N.V. Rova Holding, Zwolle

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:

Openbaar belang

Het bevorderen van en/of het doen realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen

beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van deelnemende overheden

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?

- het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke kosten voor de inwoners
- het in stand houden van een bedrijf dat op duurzame wijze diensten aan gemeenten verleend op het gebied van huisvuilinzameling, terugwinning van grondstoffen en BOR taken

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Rova is een afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie. Het werkgebied van Rova telt 23 gemeenten in Midden en Oost-Nederland. Het betreft de organisatie, beheer en uitvoering van publieke taken voortvloeiend uit de afvalzorgplicht van de aangesloten gemeenten en de uitvoering van de gemeentelijke reinigingstaken

Twenterand bezit 335 aandelen (3 %) ter waarde van € 38.005,75 (nominale waarde) waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. Het normdividend bedraagt voor 2020 € 100.000. Dit bedrag wordt

ondergebracht bij de algemene dekkingsmiddelen. De dividenduitkering aan Twenterand bedroeg in 2019 € 159.494.

Beleidsvoornemens:

De ontwikkelvisie van ROVA houdt onder andere in dat afval als grondstof wordt gezien en dat ROVA er naar streeft om het dienstenpakket verder uit te breiden met taken op gebied van het Beheer van openbare ruimte. Nagenoeg alle ROVA gemeenten hebben de afgelopen jaren nieuwe afvalbeleidsprogramma's aangenomen in de vorm van een grondstoffenplan. In alle gemeenten zijn de resultaten zeer positief. Een aantal ROVA-gemeenten laat nu al resultaten zien tot minder dan 50 kilo per inwoner per jaar. Toch ziet ROVA nog voldoende ambities. Verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen zoals luiers vormen nog steeds een uitdaging.

Wadinko N.V., Zwolle

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Economie en vrije tijdsbesteding.

Doelstelling:

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid wil bevorderen in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Wadinko heeft op dit moment één participatie binnen de gemeente Twenterand.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aandelen van de Naamloze Vennootschap Wadinko zijn in handen van de provincie Overijssel en 24 gemeenten. Wadinko is gevestigd in Zwolle.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor 2020 en verder is € 42.500 begroot aan dividend.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Den Haag

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Fundament en specifiek aan het beleidsveld Middelen.

Doelstelling:

BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:

- behoud van substantiële marktaandeelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De BNG is opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag. Het is de bank van en voor de overheid en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG probeert zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening aan de gemeenten te bieden. Daardoor heeft zij toegevoegde waarde voor haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is een structuurvennootschap.

Financiële relatie / financieel belang:

De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies. De BNG is, gemeten naar balanstotaal, de grootste overheidsbank van Nederland. De nominale waarde van de aandelen BNG van de gemeente Twenterand is € 59.670 (23.868 aandelen à € 2,50). Voor 2020 wordt een dividend verwacht en geraamd van € 24.000.

Enexis

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op beleidsveld Milieu en programma Fundament.

Doelstelling:

Een op zo duurzaam mogelijke wijze verzorgen van een betrouwbaar en betaalbaar energietransport nu en in de toekomst.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Twenterand bezit medio 2019 42.621 aandelen Enexis. Dit betreft 0,0285% van het aandelenkapitaal. Ook is er nog een uitstaande lening aan Enexis van € 99.660, met een rentepercentage van 7,2 %. Jaarlijkse rente van € 7.176. Aflossing van deze lening vindt plaats in 2019.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor 2020 en verder is € 32.000 begroot aan dividend.

Beleidsvoornemens:

Geen bijzonderheden

Zonnepark Oosterweilanden BV, Vriezenveen**Programma:**

Zonnepark Oosterweilanden B.V. wekt duurzame energie op d.m.v. zonnepanelen en levert daarmee een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente.

Doelstelling:

Het doel van Zonnepark Oosterweilanden B.V. is het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van het gebruik van duurzame energiebronnen.

Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:

De gemeente Twenterand is 100% aandeelhouder van Zonnepark Oosterweilanden B.V.

Financiële relatie/financieel belang:

Zonnepark Oosterweilanden B.V. is bezig met de bouw van een zonnepark op ca. 13,9 ha. Voor 2019 en 2020 worden door voorbereidingskosten nog geen residuen uit de B.V. verwacht. Vanaf 2021 zijn de eerste winsten meegenomen in de meerjarenbegroting.

Beleidsvoornemens:

De dividenduitkeringen worden gestort in een duurzaamheidsfonds. Vanuit dit fonds worden duurzaamheidsinitiatieven binnen de gemeente Twenterand bevorderd. De stortingen van de opbrengsten in en de uitnames uit het duurzaamheidsfonds zijn gezamenlijk budgetneutraal.

Dimpact, Enschede**Programma:**

Deze deelneming levert binnen het programma Fundament een bijdrage aan het realiseren van actuele informatie die veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk is in efficiënte systemen als onderdeel van 'Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente'.

Doelstelling:

De coöperatie Dimpact heeft tot doel om 'excellente publieke dienstverlening en interactie met burgers, bedrijven en instellingen' mogelijk te maken voor gemeenten. De klant centraal stellen en de nieuwe informatie-architectuur, spelen daarin een prominente rol. De coöperatie oefent haar doel zodanig uit dat zij voorziet in behoeften van algemeen belang, niet zijnde van industriële of commerciële aard van haar leden. De coöperatie heeft geen winstoogmerk.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Op 1 januari 2020 bestaat het ledenbestand uit 28 gemeenten, die gezamenlijk zo'n 2.121.400 inwoners vertegenwoordigen. Dimpact vertegenwoordigt daarmee zo'n 12% van Nederland.

De coöperatieve vereniging Dimpact kent de volgende officiële (statutair vastgelegde) besluitvormende organen:

- de Algemene Leden Vergadering (ALV);
- de Raad van Commissarissen (RvC);
- het bestuur.

Financiële relatie / financieel belang:

Over de basiscontributie wordt een inflatiecorrectie toegepast van 2,4%. Hiermee komt het basistarief in 2020 uit op € 3,44 EPIJ.

Beleidsvoornemens:

Het Dimpact Bedrijfsplan 2020 geeft inzicht in de speerpunten op hoofdlijnen:

1. Excellente publieke dienstverlening en klantinteractie mogelijk maken voor gemeenten;
2. Goed (her)gebruik van bestaande diensten door leden;
3. Innovatiekracht vergoten;
4. Inspelen op de landelijke beweging en Common Ground - door (mee) te bouwen aan een moderne informatie-architectuur als fundament voor de publieke dienstverlening;

5. We werken samen vanuit een integraal dienstverleningsconcept;
6. Diensten-portfolio uitbouwen vanuit deze strategische doelen en inzichten; en
7. Onze coöperatie wendbaarder en slagvaardiger organiseren.

Euregio, Gronau

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma's en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om bestuurlijke samenwerking en internationale contacten.

Doelstelling:

De Euregio heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor de Nederlandse gemeenten is de bijdrage aan de Euregio € 0,29 per inwoner.

Beleidsvoornemens:

De Euregio werkt vanuit drie inhoudelijke commissies op de terreinen Maatschappelijke ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid kan worden verstaan het op zodanige wijze handhaven van bestaand grondbeleid dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik dat dit past binnen de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen in het kader van de ruimtelijke ordening. Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich maar een instrument voor het te voeren ruimtelijk beleid. Het gemeentelijk grondbeleid is sterk verbonden met doelstellingen uit andere beleidsvelden. Hierbij kan gedacht worden aan ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische zaken, recreatie en toerisme, veiligheid en leefomgeving. De uitvoering van het grondbeleid is grotendeels onder gebracht bij het grondbedrijf. Maar binnen de Algemene Dienst bevinden zich gronden die kunnen bijdragen aan de gestelde beleidsdoelen. Hierbij valt onder meer te denken aan sport, recreatie, dorpscentra en veiligheid.

Hoofdpijnen van het grondbeleid

De hoofdpijnen van het grondbeleid

In de nota grondbeleid 2016-2020 zijn de hoofdpijnen voor het beleid vastgelegd. Door de economische tijden is een faciliterende grondbeleid ingezet en zal verder gehanteerd worden. Voor de gebieden die de gemeente in ontwikkeling heeft is het uitgangspunt dat deze tenminste kostendekkend zijn. De Nota Grondbeleid is geactualiseerd, ter inzage gelegd en wordt in december 2019 aan de raad aangeboden. In deze paragraaf wordt de opgave geven van de voortgang van de uitvoering ervan in de bedrijfsvoering.

Bedrijfsverplaatsingen

Na de locaties van Bakkerij Holland zijn ook op de Poorthuislocatie de in optie gegeven kavels op één kavel na verkocht. Het inbreidingsgebied is inmiddels bouwrijp gemaakt.

Almeloseweg Oost

Er is nog 3,4 ha beschikbaar. Daarvan is 1,5 ha in optie gegeven.

Oosterweilanden (niet in ontwikkeling)

Dit plan is inmiddels in ontwikkeling genomen en de eerste face van het bedrijventerrein is bouwrijp. Vier bedrijven (0,9 ha) hebben optie op een bedrijfskavel genomen.

Kruidenwijk

Met het verlagen van de grondprijzen naar € 150,00 per m² exclusief BTW en kosten koper is het aantal geïnteresseerden toegenomen. Aan de Tijn worden de 4 twee onder één kappers inmiddels bewoond. Aan de overzijde is begonnen met de bouw van vier twee onder één kappers waar vervolgens nog eens 4 twee onder één kappers naast gaan komen. Kavel 28 is teruggenomen en is opnieuw voor verkoop aangeboden aan een aspirant koper. Verder zijn de kavels 15, 23, 25, 26, 27, 39, 40 en 51 t/m 58 zijn verder in optie gegeven aan aspirant kopers. Verwacht wordt dat de bouwactiviteiten zich zullen uitbreiden in Kruidenwijk.

Garstelanden IV

Voor een verdere uitbreiding van Garstelanden is het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Er is op dit moment nog 5.084 m² aan bedrijfsgrond om uit te geven. Hiervan is 1.966 m² in optie gegeven.

Centrumvisie Vroomshoop

Er wordt volop gebouwd. Voor de invulling van het MCC gebied met een appartementengebouw met 15 appartementen moet een uitwerking procedure van het plaatselijke bestemmingsplan gevoerd worden. De eerste koopovereenkomsten zijn voor de gemeentelijke woningbouw kavels opgesteld voor notariële overdracht.

Vroomshoop Oost

De door de gemeente uit te geven kavels binnen fase 2A zijn notarieel overgedragen. Met de volgende fase (2B) kan de VOF kavels woningbouw blijven bieden.

Zuidmaten Oost

Er resteren nog een drietal kavels voor vrijstaande woningen. Om nieuwe bouwkavels te kunnen uitgeven wordt de volgende woningbouw fase bouwrijp gemaakt.

Smithoek

Voor locatie De Smithoek wordt een stedenbouwkundig plan opgesteld.

Kroezenhoek-West

De ontwikkelaar van dit gebied heeft een eerste fase met woon-werk locaties op de markt gebracht en heeft twee aspirant-kopers.

Restkavels woningen

De gemeente heeft nog voor enkele voormalige projectgebieden bouwrijpe kavels te koop staan. Het gaat om 4 kavels die opgevangen zijn in dit complex.

Restkavels bedrijven

In dit complex zijn diverse bouwrijpe kavels opgenomen die nog uit voormalige, afgesloten projecten verkocht moeten worden. Het gaat om 9.997 m². Hiervan is 3.531 m² in optie gegeven.

Verwachte exploitatie uitkomsten

Woningbouw

complex	Boekwaarde 31-12-2017	Mutaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Genomen winst	Verwacht resultaat
Poorthuis	570.980	-15.195	555.785	9.706	77.960		487.531
Kruidenwijk III	299.251	-130.762	168.489	721.460	3.213.483	574.027	-2.897.561
Vroomshoop centrum	-371.464	804.473	433.009	572.198	1.107.435	229.884	-332.112
Zuidmaten oost	2.750.532	177.909	2.928.441	3.195.200	6.050.894		72.747
Smithoek	319.819	-1.178	318.642	666.142	865.117		119.667
Restkavels woningbouw	687.122	-208.665	478.457	13.057	727.657	337.980	-574.123
Totaal	4.256.240	626.583	4.882.823	5.177.763	12.042.546	1.141.891	-3.123.852

Bedrijventerreinen

complex	Boekwaarde 31-12-2017	Mutaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Genomen winst	Verwacht resultaat
Oosterweilanden	3.101.391	385.857	3.487.248	6.599.387	9.932.875		153.760
Almeloseweg Oost	2.513.249	604.115	3.117.364	560.480	4.305.520	997.187	-1.624.863
Garstelanden IV	723.407	-20.632	702.775	1.657.526	2.264.958	22.847	72.496
Restkavels bedrijven	351.117	16.008	367.125	41.602	784.685	105.784	-481.742
Totaal	6.689.164	985.348	7.674.512	8.858.995	17.288.038	1.125.818	-1.880.349

totaal	10.945.404			14.036.758	29.330.584		-5.004.201
---------------	-------------------	--	--	-------------------	-------------------	--	-------------------

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De intentie van deze paragraaf is om inzicht te bieden in de lokale belastingdruk binnen de gemeente Twenterand. Hierbij wordt met name ingegaan op de onroerendezaakbelasting (OZB), de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, de hondenbelasting, de baatbelastingen en de toeristen- en forensenbelasting.

Lokale heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in de laatste raadsvergadering van 2019.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van de gemeente Twenterand

Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Omschrijving	2018		2019	2020
	Raming	Realisatie	Raming	Raming
Afvalstoffenheffing	€ 1.921.074	€ 1.976.864	€ 2.092.571	€ 2.145.706
Begraafplaatsrechten	€ 580.000	€ 644.072	€ 580.000	€ 580.000
Forensenbelasting	€ 5.000	€ 5.024	€ 5.000	€ 5.000
Hondenbelasting	€ 172.000	€ 172.502	€ 0	€ 0
Leges burgerzaken	€ 569.370	€ 553.494	€ 432.870	€ 418.070
Leges omgevingsvergunning	€ 520.000	€ 787.320	€ 669.500	€ 669.500
OZB eigenaren woning	€ 3.440.228	€ 3.558.842	€ 4.300.285	€ 4.515.299
OZB eigenaren niet-woning	€ 1.089.764	€ 1.028.024	€ 1.362.205	€ 1.430.315
OZB gebruikers niet-woning	€ 716.008	€ 706.389	€ 895.010	€ 939.761
Rioolheffing	€ 3.432.562	€ 3.467.311	€ 3.297.762	€ 3.432.464
Toeristenbelasting	€ 45.000	€ 57.476	€ 45.000	€ 4.500

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Landelijk

Hervorming lokaal belastinggebied

Het vorige kabinet heeft in een brief d.d. 24 juni 2016, kenmerk 2017-0000356712, aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het het nieuw te vormen kabinet moeten staan. In het meest recente regeerakkoord (oktober 2017) is niets opgenomen over de uitbreiding van het lokaal belastinggebied. De staatsecretaris van Financiën heeft in antwoord op Kamervragen aangegeven dat verruiming van de mogelijkheden van gemeenten om belasting te heffen niet tot een van zijn vijf prioriteiten, die grotendeels uit het regeerakkoord voortvloeien, behoren.

Op 14 februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda. Uitgangspunt hierbij is dat de maatschappelijke opgaven van nu zich manifesteren op lokaal, regionaal, nationaal, Europees en mondiaal niveau. Vaak spelen ze op meerdere schaalniveaus tegelijk en liggen oplossingen niet in het bereik van één overheidslaag. Een toenemend aantal maatschappelijke opgaven is alleen op te lossen wanneer gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk als één overheid samenwerken richting partners. Over de fiscale thema's zijn in het IBP de volgende procesafspraken gemaakt:

- Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en medeoverheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren.
- We spreken af om eventuele knelpunten in de fiscale regelgeving, op het niveau van zowel de Rijksoverheid als de medeoverheden, te inventariseren die belangrijke doelstellingen van zowel Rijk als decentrale overheden in de weg staan (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie) en om te bezien of er, met inachtneming van bestaande wet- en regelgeving, oplossingen kunnen worden geboden.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Momenteel is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is momenteel administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Deze landelijke wijziging treedt naar verwachting na 2021 in werking.

Afschaffing actualiseringsplicht bestemmingsplannen en beheersverordeningen

Een van de instrumenten binnen het nieuwe stelsel van omgevingsrecht is het omgevingsplan. Gemeenten moeten in het nieuwe stelsel hun bestemmingsplannen, beheersverordeningen en andere regelingen over de fysieke leefomgeving uit andere verordeningen bundelen en omvormen tot één samenhangend en consistent omgevingsplan.

Artikel 3.1, lid 4, Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepaalt nu nog dat wanneer een bestemmingsplan niet tijdig is vastgesteld of is verlengd, voor de gemeente 'de bevoegdheid tot het invorderen van rechten ter zake van na dat tijdstip door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten die verband houden met het bestemmingsplan' vervalt (de zgn. legessanctie). In de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt met deze wet de actualiseringsplicht uit de Wro voor een belangrijk deel van de bestemmingsplannen en beheersverordeningen afgeschaft. Hierdoor komt ruimte beschikbaar, zodat gemeenten in aanloop naar de Omgevingswet al kunnen starten met de voorbereiding van het tot stand te brengen omgevingsplan. Het wetsvoorstel vormt een onderdeel in de overgang naar het nieuwe stelsel van het omgevingsrecht, zoals dat naar verwachting in 2021, met onder meer de Omgevingswet (Stb. 2016, nr. 156), in werking treedt. De wet is 1 juli 2018 in werking getreden.

Lokaal

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De opbrengst OZB stijgt t.o.v. 2019 met 5%.

c. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet.

Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De

opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De opbrengsten van de belastingen en overige heffingen worden in beginsel alleen aangepast aan de inflatiecorrectie. Deze bedraagt 1,72%.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2020 in de gemeente Twenterand worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen

Forensenbelasting

Op grond van artikel 223 van de Gemeentewet kunnen gemeenten forensenbelasting heffen. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Met de forensenbelasting kunnen gemeenten de kosten van bepaalde voorzieningen ook verhalen op mensen die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de voorziening. De forensenbelasting wordt door Nederlandse gemeenten alleen geheven van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning ter beschikking houden.

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting, namelijk dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Onroerendezaakbelastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerendezaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

Grondslag onroerendezaakbelastingen

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplichtige wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplichtige het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Gebonden belastingen

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 2002 uitgevoerd door Rova. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige

Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden.

De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. De gemeente Twenterand hanteert als grondslag een vast bedrag plus een opslag op basis van het aantal aanbiedingen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 2.093.970). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval (ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder) en de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing. Daarnaast begroten wij € 400.000 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Door een jaarlijkse onttrekking uit de voorziening afvalverwerking kan het vastrecht de komende jaren gedempt worden. We verwachten dat de voorziening afvalverwerking eind 2023 nihil is. Voor het vastrecht wordt een tarief voorgesteld van € 100,20 voor de ledigingstarieven stellen wij voor om deze voor 2020 te bevriezen op het niveau van 2019 zijnde € 11,21 voor een 240 l. restafvalcontainer en € 6,80 voor een 140 l. restafvalcontainer.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Afvalstoffenheffing	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten dekkendheid
7.3 Afval	2.093.970	400.000	427.575	2.921.545	-	-858.839	-	102,84%
6.3 Inkomensregelingen	83.000			83.000	2.145.706		3.004.545	-2,84%
Totaal	2.176.970	400.000	427.575	3.004.545	-	-858.839	-	100,00%

Leges en rechten

Leges

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen.

In totaal verwachten we het komende jaar € 796.632 aan kosten te maken om onze zorgplichten na te komen. De totale baten voor 2020 zijn € 591.625. Per saldo resulteert dit in een tekort op het taakveld begraafplaatsen van € 205.006,82. Omdat het saldo maximaal € 200.000 mag zijn, wordt een bedrag van € 5.007 onttrokken uit de reserve exploitatie begraafplaatsen.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Begraafrechten	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten dekkendheid
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	546.632	250.000		796.632	580.000	-11.625	-	74,27%
Totaal	546.632	250.000	-	796.632	580.000	-11.625	591.625	74,27%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. De gemeente Twenterand hanteert één rioolheffing voor alle watertaken. Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. In 2018 heeft de gemeenteraad het GRP 2019-2023 vastgesteld.

Verwachte kosten

In totaal verwachten we het komende jaar € 4.694.021 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering (€ 4.458.431). De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en in de kosten voor heffing en invordering van de rioolheffing. Daarnaast begroten wij € 555.900 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Aan de raad wordt voorgesteld om het tarief voor rioolrechten voor 2020 te verhogen met 4% (t.o.v. 2019) conform het GRP.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Rioolheffing	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten dekkendheid
7.2 Riolering	3.674.361	555.900	228.170	4.458.431	3.432.465	-1.259.120	4.691.585	105,23%
0.64 Belastingen overig				-		-306	-306	0,01%
0.8 Overige baten en lasten				-		-2.131	-2.131	0,05%
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	80.901		16.989	97.890			-	-2,20%
6.3 Inkomensregelingen	137.700			137.700			-	-3,09%
Totaal	3.892.962	555.900	245.159	4.694.021	3.432.465	-1.261.557	4.694.022	100,00%

Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling voor 2020:

Onderstaand treft u een overzicht aan van de lastendruk van een inwoner van onze gemeente die in het kader van de afvalstoffenheffing in 2020 1 restcontainer van 240 liter in gebruik heeft, welke 6 keer geleegd wordt. De bedragen in onderstaand overzicht zijn bedragen per maand.

<u>Eigen woning: € 203.000</u>	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing, vast deel	€ 8,13	€ 8,35	€ 8,58	€ 8,84	€ 9,11
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67
Rioolheffing	€ 20,01	€ 20,83	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55
OZB	€ 26,17	€ 27,50	€ 28,83	€ 30,33	€ 30,33
Totaal lastendruk	€ 58,98	€ 61,35	€ 63,75	€ 65,95	€ 66,66
<u>Eigen woning: € 240.000</u>	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	€ 8,13	€ 8,35	€ 8,58	€ 8,84	€ 9,11
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67
Rioolheffing	€ 20,01	€ 20,83	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55
OZB	€ 30,92	€ 32,50	€ 34,08	€ 35,83	€ 35,83
Totaal lastendruk	€ 63,73	€ 66,35	€ 69,00	€ 71,45	€ 72,16
<u>Huurwoning:</u>					
Afvalstoffenheffing	€ 8,13	€ 8,35	€ 8,58	€ 8,84	€ 9,11
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67
Rioolheffing	€ 20,01	€ 20,83	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55
Totaal lastendruk	€ 32,81	€ 33,85	€ 34,92	€ 35,62	€ 36,33

Omdat ten tijde van het maken van deze programmabegroting de definitieve WOZ-waardes van alle panden (woningen en niet-woningen) nog niet bekend waren, zijn bovenstaande bedragen voor te betalen OZB-heffing nog indicatief. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2020 wordt een definitief overzicht aangeleverd.

Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de ozb, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m³
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Overzicht van baten en lasten 2020

Overzicht van baten en lasten 2018 - 2020

Omschrijving programma/doelenboom	Werkelijk 2018			Raming 2019			Raming 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein									
<i>Sociale zaken</i>	- 19.907.9 16.017.37 5	89	3.890.615	- 19.638.3 16.358.89 2	67	3.279.475	- 19.736.1 14.014.96 1	5.721.215 76	
<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>	- 10.237.1 6.003.895	36	4.233.241	-372.276 11.342.9 68	10.970.69 2	-373.997 11.765.8 83	11.391.88 6		
<i>Gezondheidszorg</i>	0 1.602.78 5	1.602.785	0 1.938.76 6	1.938.766	0 2.010.84 3	2.010.843			
<i>Onderwijs</i>	-471.045 7	3.687.60	3.216.562	-333.795 3.780.19 2	3.446.397	-334.534 4.019.84 9	3.685.315		
<i>Jeugd</i>	- 14.186.8 8.957.423	5.229.414 37	-626 14.107.2 03	14.106.57 8	2.822.774	- 16.695.0 12	13.872.23 8		
2. Ruimte									
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	0 2.145.56 0	2.145.560	-3.800 2.275.97 1	2.272.171	-3.800 2.321.01 7	2.317.217			
<i>Openbare ruimte en verkeer</i>	- 11.538.1 3.697.118	7.841.012 30	- 18.286.1 9.436.177	8.850.007 84	- 13.948.4 5.533.556	8.414.871 27			
<i>Duurzaamheid, Milieu en VTH</i>	- 4.489.99 2.959.314	1.530.677 1	- 6.440.00 3.611.451	2.828.556 7	- 7.029.90 2.993.206	4.036.699 5			
<i>Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH</i>	- 7.095.07 5.647.452	1.447.623 5	- 6.855.11 6.295.870	559.248 8	- 5.860.40 4.920.123	940.281 4			
3. Economie en vrije tijdsbesteding									
<i>Cultuur en recreatie en toerisme</i>	-555.355 4	1.994.63	1.439.279	-349.573 2.038.68 2	1.689.109	-351.714 1.957.62 1	1.605.907		
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	-59.876 6	1.131.62	1.071.750	-61.432 1.309.39 9	1.247.967	-31.432 1.811.32 2	1.779.890		
<i>Sport</i>	-312.967 4	2.666.13	2.353.167	-301.447 2.590.18 1	2.288.734	-545.634 2.797.23 7	2.251.603		
4. Fundament									
<i>Dienstverlening en klantcontact</i>	-573.182	645.231	72.049	-433.870 562.003	128.133	-419.070 581.449	162.379		
<i>Bedrijfsvoering</i>	-749.491 0	3.718.92	2.969.429	-818.046 1.730.33 4	912.288	-563.820 2.747.38 9	2.183.569		
Subtotaal programma's	- 85.047.6 46.004.49 3	39.043.16 3	- 92.895.3 38.377.25 5	54.518.12 0	- 93.282.5 32.908.62 1	60.373.91 3			
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	- 5.293.255	-	-	- 6.557.500	-	-	- 7.042.875	- 7.042.875	
Algemene uitkering	- 32.858.19 4	-	-	- 44.144.77 0	-	-	- 46.667.57 1	- 46.667.57 1	
Dividend	- 1.593.396	-	-	- 1.657.343	-	-	- 1.657.343	- 1.657.343	
Saldo financieringsfunctie	-76.091	720.869	644.778	-237.576 757.271	519.695	-237.576 625.837	388.261		
Overige algemene dekkingsmiddelen	- 1.598.045	-	-	- 1.032.006	-	-	- 998.397	- 998.397	
Subtot. alg.	- 720.869	-	-	- 757.271	-	-	- 625.837	-	

dekkingsmiddelen	41.418.98 1	40.698.11 2	53.629.19 5	52.871.92 4	56.603.76 2	55.977.92 5
Overhead (*)	0 5.123.73 4	5.123.734	0 5.274.27 1	5.274.271	0 5.175.71 4	5.175.714
Onvoorzien	0 0	0	0 1.000	1.000	0 1.000	1.000
Totaal saldo van baten en lasten	- 85.768.5 87.423.47 3	- 1.654.949	- 93.653.6 92.006.45 0	1.647.196 46	- 93.909.3 89.512.38 3	4.396.988 71
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves						
1. Sociaal domein	- 2.602.56 3.792.365 6	- 1.189.799	-425.622 0	-425.622	- 1.795.604	0 1.795.604
2. Ruimte	-87.751 843.028 755.277	-	1.005.860 0	1.005.860	-683.807 0	-683.807
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-588.019 41.379 -546.640	-645.183 0	-645.183	-645.183	- 1.875.745	0 1.875.745
4. Fundament	- 730.173 1.550.068	-819.895	-349.356 764.242 414.886	-857.074 815.242 -41.832		
Totaal mutaties reserves	- 4.217.14 6.018.203 6	- 1.801.057	- 764.242 2.426.021	- 1.661.779	- 815.242 5.212.230	- 4.396.988
Gerealiseerd resultaat	- 89.985.6 93.441.67 7	- 3.456.008	- 94.417.8 94.432.47 1	-14.583 88	- 94.724.6 94.724.61 3	0 13

Overzicht van baten en lasten 2021 - 2023

Omschrijving programma/doelenboom	Raming 2021			Raming 2022			Raming 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein									
<i>Sociale zaken</i>	-	19.305.8	5.554.308	-	19.100.5	5.634.067	-	18.828.0	5.562.740
	13.751.54	55		13.466.50	74		13.265.32	67	
	7			7			7		
<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>	-375.735	11.824.0	11.448.30	-375.735	11.946.3	11.570.57	-375.735	11.958.6	11.582.95
		36	1		10	5		90	5
<i>Gezondheidszorg</i>	0	2.054.93	2.054.938	0	2.101.42	2.101.423	0	2.138.61	2.138.615
		8			3			5	
<i>Onderwijs</i>	-335.289	4.048.14	3.712.858	-336.057	5.363.39	5.027.340	-336.057	4.069.01	3.732.962
		7			7			9	
<i>Jeugd</i>	-	16.060.7	13.238.01	-	16.357.7	13.534.94	-	16.423.9	13.601.21
	2.822.774	88	4	2.822.774	14	0	2.822.774	93	9
2. Ruimte									
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	-3.800	2.350.26	2.346.464	-3.800	2.385.95	2.382.157	-3.800	2.423.33	2.419.531
		4			7			1	
<i>Openbare ruimte en verkeer</i>	-	17.479.7	8.080.579	-	14.645.4	8.391.334	-	15.110.1	8.271.847
	9.399.202	81		6.254.150	84		6.838.292	39	
<i>Duurzaamheid, Milieu en VTH</i>	-	6.968.98	3.942.472	-	7.013.52	4.004.590	-	6.891.90	3.847.382
	3.026.508	0		3.008.934	4		3.044.525	7	
<i>Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH</i>	-	7.008.18	1.009.522	-	5.586.18	1.471.986	-	4.685.61	1.514.121
	5.998.658	0		4.114.202	8		3.171.497	8	
3. Economie en vrije tijdsbesteding									
<i>Cultuur en recreatie en toerisme</i>	-351.850	1.691.87	1.340.022	-351.850	1.891.35	1.539.502	-351.850	1.763.35	1.411.508
		2			2			8	
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	-31.432	1.654.64	1.623.212	-31.432	1.714.79	1.683.358	-31.432	1.306.55	1.275.120
		4			0			2	
<i>Sport</i>	-545.634	2.217.96	1.672.331	-545.634	2.070.36	1.524.730	-545.634	1.911.20	1.365.568
		5			4			2	
4. Fundament									
<i>Dienstverlening en klantcontact</i>	-419.070	582.294	163.224	-419.070	593.871	174.801	-419.070	585.245	166.175
<i>Bedrijfsvoering</i>	-577.990	2.650.10	2.072.113	-577.996	2.828.01	2.250.020	-578.003	2.756.77	2.178.768
		3			6			1	
Subtotaal programma's	-	95.897.8	58.258.35	-	93.598.9	61.290.82	-	90.852.5	59.068.51
	37.639.48	46	7	32.308.14	62	1	31.783.99	07	1
	9			1			6		
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	7.395.019		7.395.019	7.764.769		7.764.769	7.764.769		7.764.769
Algemene uitkering	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	47.532.91		47.532.91	48.437.98		48.437.98	48.414.98		48.414.98
	8		8	0		0	0		0
Dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1.657.343		1.657.343	1.657.343		1.657.343	1.657.343		1.657.343
Saldo financieringsfunctie	-237.576	626.206	388.630	-237.576	565.231	327.655	-237.576	565.231	327.655
Overige algemene dekkingsmiddelen	-927.721		-927.721	-883.982		-883.982	-883.982		-883.982
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	-	626.206	-	-	565.231	-	-	565.231	-
	57.750.57		57.124.37	58.981.65		58.416.41	58.958.65		58.393.41
	7		1	0		9	0		9
Overhead (*)		5.159.49	5.159.490		5.498.71	5.498.716		5.258.01	5.258.011

	0		6		1	
Onvoorzien	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal saldo van baten en lasten	- 96.525.0 95.390.06 6	1.134.986 52	- 94.165.1 91.289.79 1	2.875.403 93	- 91.418.7 90.742.64 6	676.093 38
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves						
1. Sociaal domein	-218.784	0	-218.784	-	0	-168.047
2. Ruimte	-219.430	300.000	80.570	-162.553	300.000	137.447
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-940.054	0	-940.054	-956.250	0	-956.250
4. Fundament	-399.816	903.408	503.592	-840.180	992.426	152.246
Totaal mutaties reserves	- 1.203.40 1.778.084	-574.676 8	- 1.292.42 3.411.212	-	6	2.118.786
Gerealiseerd resultaat	- 97.728.4 97.168.15 0	560.310 60	- 95.457.6 94.701.00 3	756.616 19	- 92.787.0 91.526.92 1	1.260.171 91

Toelichting bij financieel overzicht "baten en lasten per programma"

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoorden Provincies en Gemeenten (B.B.V.), is het verplicht de gemeenteraad een begroting aan te bieden die is geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves. Dit is het zogenaamde resultaat voor bestemming. Vervolgens dient aangegeven te worden welke bedragen aan welke reserves moeten worden onttrokken dan wel worden toegevoegd en voor welke programma's dit dan moet. Na deze toevoegingen en onttrekkingen (de resultaatbestemming) volgt het resultaat na bestemming. Op deze manier wordt voor de raad inzichtelijk gemaakt hoeveel aan reserves wordt toegevoegd en onttrokken, zonder dat dit hun budgetrecht aantast. De ramingen op zowel programma- als op productniveau zijn dus exclusief de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves.

Resultaatbestemming

Het inzichtelijk maken van deze regelgeving voor wat betreft de resultaatbestemming is door ons opgenomen onder het financiële overzicht "baten en lasten per programma". Zoals uit betreffende overzicht blijkt, sluit de begroting 2020, geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves, met een nadelig saldo van € 4.396.988. Dit noemen we het resultaat voor bestemming.

Berekening:

Lasten 2019	€ 93.909.371	
Baten 2019	€ 89.512.383	
Resultaat voor bestemming	€ 4.396.988	nadelig

Resultaatbestemming na bestemming

Door de reguliere stortingen in en onttrekkingen aan de reserves middels resultaatbestemming weer toe te voegen is er voor 2020 sprake van een sluitende begroting. De specificatie van de verschillende stortingen in en onttrekkingen aan de reserves onder de noemer resultaatbestemming kunt u terugvinden in de Staat van reserves en voorzieningen die in de toelichting bij deze programmabegroting is gevoegd.

Berekening:

Resultaat 2020 voor bestemming	€ 4.396.988	nadelig
<i>Resultaatbestemming:</i>		
Stortingen in reserves	€ 815.242	
Onttrekkingen aan reserves	€ 5.212.230	
Resultaat 2020 na bestemming	€ 0	

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Ingevolge artikel 17 sub b van het Besluit Begroting en Verantwoording (B.B.V.) dient in de begroting een overzicht met toelichting van de geraamde algemene dekkingsmiddelen te worden opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de middelen die vrij besteedbaar zijn. Het betreft met name de O.Z.B. en de uitkering uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lokale heffingen (O.Z.B.)	6.557,5	7.042,9	7.395,0	7.764,8	7.764,8
Gemeentefonds (algemene uitkering)	44.144,8	46.667,6	47.532,9	48.438,0	48.415,0
Dividenden	1.657,3	1.657,3	1.657,3	1.657,3	1.657,3
Saldo financieringsfunctie	-519,7	-388,3	-388,6	-327,7	-327,7
Overige middelen	1.032,0	998,4	927,7	884,0	884,0
Totaal	52.871,9	55.977,9	57.124,4	58.416,4	58.393,4

Algemene Uitkering gemeentefonds

Algemeen

De in de begroting 2020 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de circulaire van mei 2019. Deze circulaire stelt de raming voor de gemeentefondsuitkering voor 2019 bij en geeft een raming voor 2020. Ook kijkt de circulaire vooruit naar de jaren 2021 tot en met 2023.

De meicirculaire de belangrijkste van de drie circulaires die jaarlijks verschijnen. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Het accres 2019 en de accessen voor 2020 en volgende jaren zijn verlaagd ten opzichte van de meicirculaire 2018.

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor voor het jaar 2020 wordt voorlopig vastgesteld op 1,606. Hierbij is rekening gehouden met de doorwerking van de ramingen over de vorige jaren en met de onderwerpen uit de meicirculaire.

Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methodiek, wordt het accres genoemd. De definitieve vaststelling van het accres 2018 is 807 miljoen, ofwel 4,82 %. Dat is ten opzichte van de septembercirculaire 2018 een nadelige afrekening van 148 mln. De rijksuitgaven waren sinds september 2018 per saldo lager dan gedacht. De afrekening vindt plaats in 2019 met een eenmalig en structureel effect en daarin in 2020 met uitsluitend het structureel effect.

BTW-compensatiefonds

De afrekening van het BTW-compensatiefonds 2018 is nadelig € 67 miljoen. Gemeenten hebben meer gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2018, waardoor de ruimte onder het plafond kleiner werd. De afrekening vindt plaats in 2019 als een incidentele uitname. Deze afrekening heeft echter ook structurele gevolgen.

Herijking

De fondsbeheerders werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds. Invoering van de nieuwe verdeling is voorzien in 2021. De herijking is opgedeeld in twee onderdelen; het klassieke gemeentefonds en het verdeelmodel sociaal domein. Gemeenten worden uiterlijk in de meicirculaire 2020 over de uitkomsten geïnformeerd.

De algemene uitkering wordt voor het jaar 2020 geraamd op € 46,6 mln.

Dividenden

De gemeente Twenterand ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelenbezit. De ramingen betreffen conform het B.B.V. de te verwachten dividenden over het jaar 2019 die in 2020 ontvangen worden.

Aandelen:

Cogas

558 aandelen x € 454 = € 253.332.

Van de nominale waarde is 25% gestort.

Dividend 558 aandelen à € 2.000	€ 1.116.000
---------------------------------	----------------

Enexis

64.662 aandelen x € 1 = € 64.662

Dividend 64.662 aandelen	€ 29.000
--------------------------	----------

Bank Nederlandse Gemeenten

23.868 aandelen x € 2,50 = € 59.670

Dividend	€ 24.000
----------	----------

Wadinko

85 aandelen

Dividend 85 aandelen x € 500	€ 42.500
------------------------------	----------

ROVA

335 aandelen

(Norm) dividend	€ 100.000
-----------------	-----------

Twence BV

Jaarlijks wordt een dividenuitkering ontvangen, die gebaseerd is op een vaste uitkering en een bepaald deel van de winst. Deze bedragen worden toegerekend naar het inwoneraantal.

Dividend	€ 345.843
----------	-----------

Totaal dividend	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/> € 1.657.343
-----------------	--

Saldo van de financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie wordt verstaan het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen. Het geraamde saldo van de financieringsfunctie bedraagt € 388.261 negatief, waarvan de specificatie als volgt luidt:

A. Rente leningen: € 625.837

B. Ontvangen rente: € 237.576

Per saldo € 388.261

Financieringspositie

De financieringsstructuur van de gemeente wordt bepaald door:

- De boekwaarde van de investeringen;
- De financiering van de boekwaarde door middel van reserves, voorzieningen en vaste geldleningen;
- Het financieringstekort;
- Het rente omslagpercentage.

Het is in het belang van de gemeente, dat er gezond wordt gefinancierd, dat wil zeggen dat de kapitaaluitgaven in principe met vaste geldleningen worden gefinancierd, en dat er een zekere afstemming bestaat tussen de afschrijvingsduur van de kapitaaluitgaven en de looptijden van de aangetrokken geldleningen. De geraamde afschrijving bedraagt € 2.952.119 en de aflossing van vaste geldleningen € 9.411.635

Rente omslagpercentage

Het gemiddelde rentepercentage is voor 2020 berekend op 2,50%. Bij deze berekening is uitgegaan van een gemiddelde rente van 1% over het financieringstekort waarvoor kasgeldleningen worden aangetrokken.

Rentetoevoeging reserves

Voor het jaar 2020 wordt, door het besluit van de raad van 30 juni 2009, geen rente (inflatiecorrectie) toegevoegd aan de reserves.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Overige rente reserves/voorzieningen

Bespaarde rente reserves en voorzieningen	€ 948.397
---	-----------

Overige algemene dekkingsmiddelen

Forensenbelasting	€ 5.000
-------------------	---------

Toeristenbelasting	€ 45.000
--------------------	----------

totaal	€ 998.397
---------------	------------------

Onvoorzien uitgaven

In de begroting 2020 is voor onvoorzien een bedrag geraamd van € 1.000. Deze post kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien deze onvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

	2020	2021	2022	2023
Programma Sociaal Domein				
<i>Lasten</i>				
2e jongereninloop Vriezenveen	25.000	25.000		
Scheidingsloket	50.000			
Innovatiefonds	75.000			
Versterken voorliggend veld	75.000			
Laaggeletterdheid	25.000	25.000		
uitrol regionaal medpunt loverboyproblematiek/mensenhandel		14.400	14.400	14.400
Programma Ruimte				
<i>Lasten</i>				
Budget asbest	50.000			
Omgevingsdienst Twente	141.000	98.000		
Warmteplan	30.000			
Model risico analyse VTH	20.000			
Duurzaamheid, lokale initiatieven stimuleren en communiceren	10.000			
Bijdrage Duurzaam Thuis Twente	22.000			
Programma Economie en vrije tijdsbesteding				
<i>Lasten</i>				
Evenementenbeleid	15.000	15.000	15.000	
Actualisatie nota vrijetijdseconomie	15.000			
Stimuleringsfonds asbest	25.000	50.000	50.000	
Ontwikkelprogramma platteland, uitv.budget	50.000	50.000	50.000	
Uitvoering ontwikkelprogramma platteland	45.000	45.000	45.000	
Revitalisering Garstelanden	150.000			
Ombuiging sport	37.000	23.000	23.000	
Activiteitencentrum het Punt	100.000			
Kulturhus Klaampe	35.000			
Programma Fundament				
<i>Lasten</i>				
Vernieuwde manier van communicatie	30.000			
inwonerbetrokkenheid	80.000	80.000	80.000	
75 jaar bevrijding Twenterand	25.000			
Kernbudgetten	50.000			
Aanschaf ondersteunende hard-en software tbv tijd- en plaatsonafhankelijk werken	24.000	12.000	12.000	
BGT in verschillende werkprocessen inregelen	48.000			
Totaal incidenteel programma's				
	1.252.000	437.400	289.400	14.400
Resultaatbestemming				
<i>Lasten</i>				
Progr.1: Sociaal Domein				
Progr.2: Ruimte				
Progr.3: Economie en vrije tijdsbesteding				
Progr.4: Fundament				
<i>Baten</i>				
Progr.1: Sociaal Domein	-250.000	-64.400	-14.400	-14.400

Progr.2: Ruimte	-273.000	-98.000		
Progr.3: Economie en vrije tijdsbesteding	-472.000	-183.000	-183.000	
Progr.4: Fundament	-257.000	-92.000	-92.000	

Totaal resultaatbestemming	-1.252.000	-437.400	-289.400	-14.400
----------------------------	------------	----------	----------	---------

Structurele mutaties reserves

	2020	2021	2022	2023
<i>Toevoegingen</i>				
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	815.242	866.242	917.242	968.242
<i>Onttrekkingen</i>				
Kapitaallasten Gymlokaal Weemelanden	31.842	31.842	31.842	31.842
Kapitaallasten Kulturhus	35.792	35.792	35.792	35.792
Kapitaallasten Sportaccommodatiebeleid	81.242	81.242	81.242	81.242
Kapitaallasten Brede school De Smithoek	75.000	75.000	75.000	75.000
Kapitaallasten Brede school Westerhaar	57.323	57.323	57.323	57.323
Kapitaallasten Gemeentewerf Vroomshoop	50.938	50.938	50.938	50.938
Kapitaallasten Centralisatie gemeentehuis	110.935	108.869	106.803	104.737
Kapitaallasten Brede School Vroomshoop	10.000	10.000	10.000	10.000
Wegvallen dividend Vitens	193.058	40.000	40.000	40.000
Kosten Stado	15.000	15.000	15.000	15.000
kosten picknicktafels	2.750	2.750	2.750	2.750
Brede school Vroomshoop zorgcomponent	10.000	10.000	10.000	10.000
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	1.468.269	485.413	946.819	229.888

Financiële positie

Uitgangspunten samenstelling begroting 2020

De hoofddoelstelling met betrekking tot de ramingen voor het begrotingsjaar 2020 was evenals voorgaande jaren te komen tot het opstellen van een evenwichtige begroting. Daarvoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Basis

De basis voor de begroting 2020 wordt gevormd door:

- de ramingen en budgetten van de goedgekeurde begroting 2019 en de wijzigingen daarop
- de meerjarenramingen 2020-2022
- de jaarrekening 2018
- de Berap 2019
- de Kadernota 2020

Loonontwikkeling

Bij de berekening van de loonkosten 2020 is uitgegaan van de verwachte formatie per 1 januari 2020. Als salarisoniveau is uitgegaan van het onlangs gesloten Cao-akkoord 2019-2020. Ook de toe te kennen periodieken zijn in de raming meegenomen.

Prijspeil

Voor 2020 is bij het samenstellen van de begroting 2020 rekening gehouden met een prijsstijging van in principe 0% voor kosten derden, waarbij met betrekking tot die posten waarvan zeker was dat de stijging hoger wordt daar van uitgegaan is. Voor de OZB is, buiten de verhoging vanuit de programmabegroting 2019, geen rekening gehouden met een verder stijging, dit geldt ook voor de riool en afvalstoffenheffing.

Volume-effecten

Voor zover daarvan sprake is of zou kunnen zijn, is rekening gehouden met uit aanvaard en bestaand beleid voortvloeiende financiële gevolgen van voor 2020 verwachte volume effecten. De volume-effecten kunnen zich onder andere voordoen bij budgetten welke (mede) gebaseerd zijn op het aantal inwoners woonruimte, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, lengtes van wegen en oppervlakte groen. Voor de inkomstenramingen, zoals ten aanzien van huren en pachten, leges en andere rechten, belastingen, uitkeringen en bijdragen is er eveneens uitgegaan van volume-effecten.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de ramingen van het aandeel in het nadelige saldo van de gemeenschappelijke regelingen zijn de door die regelingen in hun begroting opgenomen bijdragen als uitgangspunt opgenomen of als daar sprake van is de afspraken in regionaal verband.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de mei circulaire van 31 mei 2019. Voor de berekening daarvan wordt uitgegaan van 34.085 inwoners en 13.985 woonruimten per 1 januari 2020.

Onvoorzien

Als budget voor onvoorziene uitgaven éénmalig is een bedrag van € 1.000 opgenomen.

Budgettaire ontwikkelingen

De afgelopen jaren is via diverse kanalen (programmabegroting, beraps, brieven, etc) steeds verwoord dat, evenals veel andere gemeenten, de gemeente Twenterand ook te maken heeft met financieel zwaar weer. Er is nog steeds grote onzekerheid over de financiële gevolgen van het rijksbeleid, bovendien is sprake van een niet structureel sluitende begroting. Voor een nadere toelichting op de budgettaire ontwikkelingen verwijzen wij u naar de inleiding bij deze programmabegroting.

Stand en verloop van reserves

Voor de stand van de reserves wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen begroting 2020 - 2023 (in de bijlage).

Meerjarenraming 2021 - 2023

Inleiding

Ter voldoening aan het gestelde in de Gemeentewet en in hoofdstuk III van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten leggen wij aan u voor de meerjarenramingen 2021 t/m 2023. De meerjarenraming bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, waaronder de baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. De toelichting op de meerjarenraming bevat tenminste de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzicht van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar. Door onder andere hiermee rekening te houden kan de meerjaren-begroting uitwijzen of de doelstelling van een sluitende begroting op termijn wordt gerealiseerd.

Uitgangspunten meerjarenraming

De begroting 2020 als basis:

- De meerjarenramingen zijn opgesteld met als uitgangspunt 0% stijging, m.u.v. posten waarvan de stijging c.q. daling in te schatten is of vastligt voor de komende jaren
- Voor salarissen is een stijging van 2,5% meegenomen (inclusief periodieke verhogingen)
- De in de begroting 2020 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de circulaire van mei 2019. Bij de berekening van de Algemene uitkering is geen rekening gehouden met volumegroei voor inwoners en woonruimten.
- De opbrengst onroerende zaakbelasting is gecorrigeerd met de werkelijke opbrengsten 2019. Er is daarnaast geen verdere groei meegenomen
- De mutaties op de reserves en voorzieningen zijn verwerkt.

Financiële ontwikkelingen

Algemene uitkering gemeentefonds

Voor de ontwikkeling van het gemeentefonds zijn vooral de volgende punten van belang;

- De ontwikkeling van het aantal decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen naast de algemene uitkering;
- Het groot onderhoud van het gemeentefonds dat grotendeels is uitgevoerd
- De gevolgen van de ontwikkelingen van het accres, rekening houdend met de ontwikkelingen die genoemd zijn in de meicirculaire 2019
- De wijzigingen op de resterende integratie- en decentralisatie-uitkeringen zijn verwerkt. De extra middelen Jeugdhulpbudget voor 2019, 2020 en 2021 zijn, conform de richtlijn van het rijk, in deze begroting als structureel verwerkt. Voor de onzekere verwachting rondom het nieuwe verdeelmodel Sociaal Domein wordt verwezen naar de doelenboom Maatschappelijke Ondersteuning.

Salarissen / sociale lasten

De gevolgen van de cao-akkoord Gemeenten 2019-2020, alsmede de toe te kennen periodieken, zijn in de raming van 2020 meegenomen.

Investeringslijsten

Uit de in de begroting opgenomen investeringslijsten voor de periode 2021 t/m 2023 blijkt dat voor deze jaren de volgende investeringen worden geraamd, te weten:

- 2021 € 5.873.572
- 2022 € 2.315.548
- 2023 € 2.711.308

Berekende / geraamde budgetprognose 2020 t/m 2023

De resultaten van vorenstaande leidt tot de resultaten zoals eerder vermeld in het hoofdstuk "Overzicht van baten en lasten 2020"

Bijlagen

Investeringslijsten 2020 - 2023

Jaarschijf 2020

Jaarschijf 2020	Afschr. termijn	Investeringen 2020	Kapitaallasten		
			2021	2022	2023
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer					
Openbare verlichting	20	133.631	10.022	9.855	9.688
Waarschuwborden	15	5.000	458	450	442
Onderhoud wegen	20	300.000	22.500	22.125	21.750
Vervanging toplaag kunstgrasvelden, 2 velden	12	495.000	53.625	52.594	51.563
Vervanging riool	1	1.210.760	0	0	0
Nido stratos B20-27 VAXN	8	40.000	6.000	5.875	5.750
		2.184.391	92.606	90.899	89.192
Themagroep: Dienstverlening					
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000	41.250	40.313	39.375
Digitaal stelsel omgevingswet	5	160.000	36.000	35.200	34.400
		310.000	77.250	75.513	73.775
Themagroep: Bedrijfsvoering					
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.250	1.225	1.200
		10.000	1.250	1.225	1.200
Totaal		2.504.391	171.106	167.637	164.167

Jaarschijf 2021

Jaarschijf 2021	Afschr. termijn	Investeringen 2021	Kapitaallasten	
			2022	2023
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer				
Openbare verlichting	20	133.631	10.022	9.855
Waarschuwborden	15	5.000	458	450
Onderhoud wegen	20	300.000	22.500	22.125
Vervanging toplaag kunstgrasvelden, 2 velden	12	495.000	53.625	52.594
Vervanging riool	1	4.679.941	0	0
Kubota STV36	8	30.000	4.500	4.406
		5.643.572	91.106	89.430
Themagroep: Dienstverlening				
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000	41.250	40.313
		150.000	41.250	40.313
Themagroep: Bedrijfsvoering				
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.250	1.225
Hangxha (heftruck)	8	10.000	1.500	1.469
Bemford klepelmaaier	8	60.000	9.000	8.813
		80.000	11.750	11.506
Totaal		5.873.572	144.106	141.249

Jaarschijf 2022

Jaarschijf 2022	Afschr.	Investerings	Kapitaallasten
	termijn	2022	2023
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer			
Openbare verlichting	20	133.631	10.022
Waarschuwborden	15	5.000	458
Onderhoud wegen	20	300.000	22.500
Vervanging riool	1	1.474.417	0
John Deere 6130	8	120.000	18.000
Volkswagen Crafter	8	50.000	7.500
VPM 3400 hondenpoepzuiger	8	60.000	9.000
Agria	8	6.000	900
All-in container	8	6.500	975
		2.155.548	69.356
Themagroep: Dienstverlening			
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000	41.250
		150.000	41.250
Themagroep: Bedrijfsvoering			
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.250
		10.000	1.250
Totaal		2.315.548	111.856

Jaarschijf 2023

Jaarschijf 2023	Afschr.	Investerings
	termijn	2023
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer		
Openbare verlichting	20	133.631
Waarschuwborden	15	5.000
Onderhoud wegen	20	300.000
Vervanging riool	1	1.997.652
Hitachi ZX17U-2	8	27.500
Volkswagen T5	8	27.500
Epoke Schuitemaker	8	35.000
LMT Schuitemaker sneeuwploug	8	7.500
Nido SNK 210-24 EPZ	8	7.500
Samac 2100 trilplaat + aanhanger	8	3.500
Samac 3600 trilplaat + aanhanger	8	6.525
		2.551.308
Themagroep: Dienstverlening		
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000
		150.000
Themagroep: Bedrijfsvoering		
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000
		10.000
Totaal		2.711.308

* De kapitaallasten volgend uit de investeringen in 2023, worden meegenomen in de jaarschijf 2024

EMU - saldo begroting 2020

EMU - saldo begroting 2020

Omschrijving	2019	2020	2021
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.607	-4.397	-1.135
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-3.069	-2.487	-2.362
3 Mutatie voorzieningen	-5.290	-752	-4.073
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.507	-2.431	-3.877
5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-321	-231	1.031

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2020 - 2023

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2020

Omschrijving	Saldo 01-01-2020	Onttrekkingen 2020	Toevoegingen 2020	Saldo 31-12-2020
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	3.124.129,00	385.000,00		2.739.129,00
Totaal algemene reserves	3.124.129,00	385.000,00	0,00	2.739.129,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	1.153.058,00	193.058,00		960.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	8.470,32	6.564,00		1.906,32
Reserve Minimabeleid	70.398,88	70.398,88		0,00
Reserve Brede scholen	70.601,06			70.601,06
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	141.986,56			141.986,56
Reserve Sociaal Domein	4.315.622,22	1.550.000,00		2.765.622,22
Reserve Cultuurnota	0,00			0,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	341.040,37	5.007,00		336.033,37
Reserve Stado centrum Vriezenveen	564.381,26	15.000,00		549.381,26
Reserve Risico's grondbedrijf	1.000.000,00	150.000,00		850.000,00
Reserve Tractiemiddelen	538.835,94	8.561,97		530.273,97
Reserve Beheer openbaar groen	264.995,97	2.750,00		262.245,97
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	3.657.058,19	1.596.404,56	815.242,00	2.875.895,63
Reserve Uitvoering nota platteland	63.664,76	20.000,00		43.664,76
Reserve Agenda van Twente	866.192,00	280.000,00		586.192,00
Reserve Omgevingswet	28.877,50	28.877,50		0,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	20.535,38	20.535,38		0,00
Reserve Duurzaamheid	51.434,66			51.434,66
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	0,00			0,00
Reserve Asbest	66.051,93	50.000,00		16.051,93
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	485.239,02	10.000,00		475.239,02
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	1.481.315,55	367.000,00		1.114.315,55
Reserve Stimulering duurzaamheid	0,00			0,00
Totaal bestemmingsreserves	15.249.759,57	4.374.157,29	815.242,00	11.690.844,28
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	750.594,88	31.842,28		718.752,60
Reserve Kulturhus	929.013,00	35.792,00		893.221,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	650.729,54	81.242,00		569.487,54
Reserve Brede school De Smithoek	2.400.000,00	75.000,00		2.325.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870,31			1.251.870,31
Reserve Brede school Westerhaar	1.834.344,89	57.323,00		1.777.021,89
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.273.465,35	50.938,00		1.222.527,35
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.385.038,26	110.935,00		1.274.103,26

Reserve Brede School Vroomshoop	380.000,00	10.000,00		370.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	10.855.056,23	453.072,28	0,00	10.401.983,95
Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	951.692,35			951.692,35
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	151.615,56			151.615,56
Voorziening Grondbedrijf 1)	755.482,00			755.482,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,21			190.940,21
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.049.730,12	0,00	0,00	2.049.730,12
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.117.268,00			3.117.268,00
Voorziening Riolering	7.088.156,46	1.240.760,00	646.065,00	6.493.461,46
Voorziening Afvalverwerking	506.541,07	157.500,00		349.041,07
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	10.711.965,53	1.398.260,00	646.065,00	9.959.770,53
Totaal	41.990.640,45	6.610.489,57	1.461.307,00	36.841.457,88

Toelichting

Toelichting Staat van reserves en voorzieningen begroting 2020-2023

Algemene reserves

1. Algemene risicoreserve

Doel: reserve is ingesteld om de risico's af te kunnen dekken die in de begroting, in de paragraaf weerstandsvermogen, worden vermeld.

Deze reserve kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien deze onvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Voeding: ingebracht wordt € 125,- per inwoner en zal maximaal € 4.250.000,-

bedragen en minimaal 50% hiervan € 2.125.000,-

Tevens wordt de reserve op niveau gehouden door voordelige resultaten van de

jaarrekening hiervoor te bestemmen en/of door toevoeging van incidentele inkomsten,

winstafdrachten uit bestemmingsplannen, samenwerkingsovereenkomsten etc.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020			3.124.129,0 0
Af:	ODT	91.000,00	
	Warmteplan	30.000,00	
	Model risico analyse VTH	20.000,00	
	Ombuiging bezuiniging sport	37.000,00	
	Extra bijdrage Klaampe	35.000,00	
	Extra bijdrage Punt	100.000,00	
	Aanschaf ondersteunende hard-en software tbv tijd- en plaatsonafhankelijk werken	24.000,00	
	BGT in verschillende werkprocessen inregelen	48.000,00	
Saldo per 31-12-2020			2.739.129,0 0

Bestemmingsreserves

2. Reserve Wegvallen dividend Vitens

Doel: opvangen van de lagere reguliere dividenduitkering in de komende jaren.

Voeding: eenmalige storting deel rekeningssaldo 2006.

Looptijd: tot en met 2026

Saldo per 1-1-2020			1.153.058,0 0
Af:	Wegv.dividend Vitens/aflossing	193.058,00	
Saldo per 31-12-2020			960.000,00

3. Reserve Zittend vervoer Almelo

Doel: reservering ter dekking van de aflopende verplichtingen van het Zittend vervoer Almelo.

Voeding: eenmalige dotatie uit de Algemene risicoreserve in 2007.

Looptijd: tot en met 2023.

Saldo per 1-1-2020		8.470,32
Af:	Kosten zittend vervoer 2020	6.564,00
Saldo per 31-12-2020		<u>1.906,32</u>

4. Reserve Minimabeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten van het minimabeleid, conform het in 2011

vastgestelde minimabeleidsplan "Een steuntje in de rug". Gezien het open-einde

karakter van deze regeling dient deze reserve ook als risicodekking.

Voeding: eventueel overschot jaarlijks budget minimabeleid.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2020		70.398,88
af	Kosten minimabeleid	70.398,88
Saldo per 31-12-2020		<u>0,00</u>

6. Reserve Brede scholen

Doel: reservering ten behoeve van de kosten van de Brede scholen.

Voeding: eenmalige storting rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen uit

jaarlijks budget onderhoud schoolgebouwen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		70.601,06
Saldo per 31-12-2020		<u>70.601,06</u>

7. Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten opgenomen in de Kadernota Integraal genotsmiddelenbeleid (conform B&W-besluit 20-12-2011).

Voeding: eenmalige storting vanuit het rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen van het jaarlijks budget in de gewone dienst.

Looptijd: t/m 2020

Saldo per 1-1-2020		141.986,56
Saldo per 31-12-2020		<u>141.986,56</u>

8. Reserve Sociaal Domein

Doel: reservering ter dekking van de kosten Sociaal Domein.

Voeding: eenmalige storting vanuit reserve Participatie en reserve Decentralisatie WMO/Jeugd.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		4.315.622,2 2
Af:	2e jongereninloop Vriezenveen	25.000,00
	Scheidingsloket (pilot)	50.000,00
	Innovatiefonds	75.000,00
	Versterken voorliggend veld (subsidie)	75.000,00
	Laaggeletterdheid	25.000,00
	index 2019 zorgkosten Jeugd WMO	800.000,00
	index 2020 zorgkosten Jeugd WMO	500.000,00
Saldo per 31-12-2020		2.765.622,2 2

11. Reserve Exploitatie begraafplaatsen

Doel: reservering ten behoeve van egalisatie exploitatiekosten graven.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de Algemene risicoreserve, ontvangen

bijdragen/afkoopsommen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		341.040,37
Af;	Saldo begraafplaatsen 2020	5.007,00
Saldo per 31-12-2020		336.033,37

12. Reserve Stado Centrum Vriezenveen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoeringswerken in verband met centrumvorming in Vriezenveen.

Voeding: diverse subsidies en bijdragen uit de exploitatie.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		564.381,26
Af:	Kosten stado 2020	15.000,00
Saldo per 31-12-2020		549.381,26

13. Reserve Risico's grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van risicoafdekking voor bestemmingsplannen binnen het grondbedrijf.

Voeding: winsten bestemmingsplannen tot een maximum van € 1.000.000,--.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		1.000.000,0	0
Af:	Revitalisering Garstelanden	150.000,00	
Saldo per 31-12-2020			850.000,00

14. Reserve Tractiemiddelen

Doel: reservering ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in kapitaallasten van de tractiemiddelen.

Voeding: voordelig saldo van het verschil in kapitaallasten en het vastgestelde kostenniveau.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020			538.835,94
Af:	Dekking kapitaallasten tractie	8.561,97	
Saldo per 31-12-2020			530.273,97

15. Reserve Beheer openbaar groen

Doel: egalisatiereserve ten behoeve van renovatiekosten die nodig zijn voor het vervangen van met name groenvoorzieningen na een bepaalde omlooperperiode. Aangezien er een aantal grote projecten gepland staat en het jaarlijkse budget minimaal is, zal deze reserve hiervoor aangesproken dienen te worden.

Voeding: niet bestede middelen van het vastgestelde budget voor openbaar groen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020			264.995,97
Af:	Kosten picknicktafels	2.750,00	
Saldo per 31-12-2020			262.245,97

16. Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken

Doel: reservering ten behoeve van dekking kosten meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen, bruggen en kunstwerken.

Voeding: samenvoeging van reserve Onderhoud gebouwen en reserve Bruggen en kunstwerken. Bijdrage uit de gewone dienst op basis van het onderhoudsplan.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020			3.657.058,1	9
Bij:	Storting 2020		815.242,00	
				4.472.300,1
				9
Af:	Meerjarig bouwkundig onderhoud 2020	1.596.404,5		
				6

Saldo per 31-12-2020

2.875.895,6
3

17. Reserve Uitvoering nota platteland

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten uitvoering Nota platteland voor de periode 2013-2025.

Voeding: dotatie reserve Grote projecten (bij begroting 2008).

Looptijd: tot en met 2025.

Saldo per 1-1-2020		63.664,76
Af:	kosten uitvoeren plattelandsnota	20.000,00
Saldo per 31-12-2020		43.664,76

18. Reserve Agenda van Twente

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten Agenda van Twente.

Voeding: eenmalige voeding uit Cogas-gelden in 2017.

Looptijd: 2018 tot en met 2022

Saldo per 1-1-2020		866.192,00
Af:	Kosten Agenda van Twente	280.000,00
Saldo per 31-12-2020		586.192,00

19. Reserve Omgevingswet

Doel: Reserve ten behoeve van dekking invoeringskosten omgevingswet

Voeding: omzetting reserve PMJP

Looptijd: tot en met 2019

Saldo per 1-1-2020		28.877,50
Af:	kosten omgevingswet	28.877,50
Saldo per 31-12-2020		0,00

20. Reserve Prestatieafspraken wonen

Doel: dekking van kosten voor realisatie van herstructurerings- en transformatieprojecten binnen de bebouwde kom om woningtypen te realiseren waar behoefte aan is (raadsbesluit 4-10-2011).

Voeding: provinciale subsidie in het kader van Prestatieafspraken wonen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		20.535,38
Af:	kosten prestatieafspraken	20.535,38
Saldo per 31-12-2020		0,00

21. Reserve Duurzaamheid

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.

Voeding: budget SLOK.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		51.434,66
Saldo per 31-12-2020		<u>51.434,66</u>

24. Reserve Asbest

Doel: dekking van de kosten van asbestverwijdering.

Voeding: overboeking uit reserve Duurzaamheid.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020			66.051,93
Af:	Kosten asbest 2020	50.000,00	<u>16.051,93</u>
Saldo per 31-12-2020			16.051,93

25. Reserve Speelruimte

Doel: dekking van de kosten van speeltoestellen

Voeding: voorziening Woonrijm maken afgewikkelde bestemmingsplannen

en storting begroting 2017.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		60.000,00
Saldo per 31-12-2020		<u>60.000,00</u>

26. Reserve Brede School Vroomshoop zorgcomponent

Doel: T.b.v. het investeren in de voorschoolse periode en meer aandacht voor preventie en ondersteuning in de schoolse periode. Hierbij wordt verbinding gelegd met diverse beleidsterreinen, nl. onderwijs, jeugd, gezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning, sociale zaken, cultuur en sport.

Voeding: Overboeking vanuit reserve Brede Scholen

Looptijd:

Saldo per 1-1-2020		485.239,02
Af:	Dekking kapitaallasten	10.000,00
Saldo per 31-12-2020		<u>475.239,02</u>

27. Reserve uitwerking coalitieakkoord

Doel:
Voeding:
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		1.481.315,5 5
Af:	Duurzaamheid; lokale initiatieven stimuleren en communiceren	10.000,00
	Bijdrage Duurzaam Thuis Twente	22.000,00
	Uitvoering evenementenbeleid	15.000,00
	Actualisatie nota vrijetijdseconomie	15.000,00
	Stimuleringsfonds asbest	25.000,00
	Ontwikkelprogramma platteland, uitvoeringsbudget	50.000,00
	Ontwikkelprogramma platteland, 0,6 fte	45.000,00
	Vernieuwende manier van communicatie inwonerbetrokkenheid (aanjager/ facilitator/ fondsenwerver)	80.000,00
	75 jaar bevrijding Twenterand	25.000,00
	Kernbudgetten	50.000,00
Saldo per 31-12-2020		1.114.315,5 5

Bestemmingsreserves (economisch nut)

28. Reserve Gymlokaal Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie uit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2044.

Saldo per 1-1-2020		750.594,88
Af:	Dekking kapitaallasten	31.842,28
Saldo per 31-12-2020		718.752,60

29. Reserve Kulturhus

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een toevoeging vanuit de exploitatie van KOP Westerhaar en verkoop "oude" Klaampe.

Looptijd: tot en met 2044. Onttrekking wordt aangepast na duidelijkheid over bestemming Marijkestraat.

Saldo per 1-1-2020		929.013,00
Af:	Dekking kapitaallasten	35.792,00
Saldo per 31-12-2020		893.221,00

30. Reserve Sportaccommodatiebeleid

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2027.

Saldo per 1-1-2020		650.729,54
Af:	Dekking kapitaallasten	81.242,00
Saldo per 31-12-2020		569.487,54

31. Reserve Brede School De Smithoek

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2051.

Saldo per 1-1-2020		2.400.000,0
Af:	Dekking kapitaallasten	75.000,00
Saldo per 31-12-2020		2.325.000,0

32. Reserve Brede School Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een bijdrage vanuit het bestemmingsplan Weemelanden en een toevoeging van resterende budgetten uit 2009 en 2011.

Looptijd: tot en met 2022.

Saldo per 1-1-2020		1.251.870,3
Saldo per 31-12-2020		1.251.870,3

33. Reserve Brede School Westerhaar

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit diverse reserves en dotaties vanuit het grondbedrijf.

Looptijd: tot en met 2050.

Saldo per 1-1-2020		1.834.344,8
Af:	Dekking kapitaallasten	57.323,00
Saldo per 31-12-2020		1.777.021,8

34. Reserve Gemeentewerf Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten en boekwinsten op de verkoop van de oude werven.

Looptijd: tot en met 2046.

Saldo per 1-1-2020		1.273.465,3	5
Af:	Dekking kapitaallasten	50.938,00	
Saldo per 31-12-2020		1.222.527,3	5

35. Reserve Centralisatie gemeentehuis

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: dotatie vanuit de reserve Grote projecten, niet geraamde dividenduitkeringen en de boekwinst door de verkoop van het gemeentehuis in Den Ham.

Looptijd: tot en met 2047.

Saldo per 1-1-2020		1.385.038,2	6
Af:	Dekking kapitaallasten	110.935,00	
Saldo per 31-12-2020		1.274.103,2	6

36. Reserve Brede School Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: Overboeking vanuit de Reserve Brede Scholen

Looptijd: t/m 2047

Saldo per 1-1-2020		380.000,00	
Af:	Dekking kapitaallasten	10.000,00	
Saldo per 31-12-2020		370.000,00	

Voorzieningen

37. Voorziening Dubieuze debiteuren

Doel: het afdekken van toekomstige risico's met betrekking tot dubieuze debiteuren. Hierin zit ook de BAGL aan de Larcom vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening.

Voeding: het jaarlijks opnemen van verwachte dubieuze vorderingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		951.692,35	
--------------------	--	------------	--

Saldo per 31-12-2020

951.692,35

38. Voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoering laatste werken woonrijpmaken bestemmingsplannen.

Voeding: bijdragen uit exploitatie van bestemmingplannen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020 151.615,56

Saldo per 31-12-2020 151.615,56

39. Voorziening Grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van het nadelig saldo op complexen in het grondbedrijf.

Dit bedrag is gelijk aan de te verwachten tekorten op basis van de exploitaties eind 2015.

Voeding: storting vanuit rekeningsaldi.

Looptijd: tot en met afwikkeling complexen grondbedrijf.

Saldo per 1-1-2020 755.482,00

Saldo per 31-12-2020 755.482,00

40. Voorziening Vordering Vennootschap BV

Doel: reservering ten behoeve van risico lening Vennootschap BV. Deze lening is door

RWE bedongen ter verzekering van betaling van eventuele schadeclaims. Vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening moet hiervoor een voorziening worden gevormd.

Voeding: verkoop aandelen Essent.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020 190.940,21

Saldo per 31-12-2020 190.940,21

41. Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers

Doel: (verplichte) afdekking risico's wachtgeld- en pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: overdracht van de pensioenverplichtingen voormalige werkgever(s) en

jaarlijkse dotatie ten laste van de gewone dienst tot een maximum van de verplichtingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		3.117.268,0 0
Saldo per 31-12-2020		<u>3.117.268,0</u> 0

42. Voorziening Riolering

Doel: voorziening ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering.

Voeding: overboeking van reserve Onderhoud/vervanging riolering.

Overschotten op het product rioolbeheer.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		7.088.156,4 6
Bij:	Storting Riool 2020	<u>646.065,00</u>
		7.734.221,4 6
Af:	Investerings Riool 2020	1.240.760,0 0
Saldo per 31-12-2020		<u>6.493.461,4</u> 6

43. Voorziening Afvalverwerking

Doel: voorziening met betrekking tot de kosten van afvalinzameling en -verwerking.

Voeding: eventuele jaarlijkse overschotten op het product huisvuil.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2020		506.541,07
Af:	Exploitatie 2020	157.500,00
Saldo per 31-12-2020		<u>349.041,07</u>

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2021

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Onttrekkingen 2021	Toevoegingen 2021	Saldo 31-12-2021
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.739.129,00	133.000,00		2.606.129,00
Totaal algemene reserves	2.739.129,00	133.000,00	0,00	2.606.129,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	960.000,00	40.000,00		920.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	1.906,32	1.906,32		0,00
Reserve Minimabeleid	0,00			0,00
Reserve Brede scholen	70.601,06			70.601,06
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	141.986,56			141.986,56
Reserve Sociaal Domein	2.765.622,22	64.400,00		2.701.222,22
Reserve Cultuurnota	0,00			0,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	336.033,37	1.994,00		334.039,37
Reserve Stado centrum Vriezenveen	549.381,26	15.000,00		534.381,26
Reserve Risico's grondbedrijf	850.000,00			850.000,00
Reserve Tractiemiddelen	530.273,97		37.166,15	567.440,12
Reserve Beheer openbaar groen	262.245,97	2.750,00		259.495,97
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	2.875.895,63	513.028,06	866.242,00	3.229.109,58
Reserve Uitvoering nota platteland	43.664,76	20.000,00		23.664,76
Reserve Agenda van Twente	586.192,00	280.000,00		306.192,00
Reserve Omgevingswet	0,00			0,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	0,00			0,00
Reserve Duurzaamheid	51.434,66			51.434,66
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	0,00			0,00
Reserve Asbest	16.051,93			16.051,93
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	475.239,02	10.000,00		465.239,02
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	1.114.315,55	245.000,00		869.315,55
Reserve Stimulering duurzaamheid	0,00		300.000,00	300.000,00
Totaal bestemmingsreserves	11.690.844,28	1.194.078,38	1.203.408,15	11.700.174,06
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	718.752,60	31.842,28		686.910,32
Reserve Kulturhus	893.221,00	35.792,00		857.429,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	569.487,54	81.242,00		488.245,54
Reserve Brede school De Smithoek	2.325.000,00	75.000,00		2.250.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870,31			1.251.870,31
Reserve Brede school Westerhaar	1.777.021,89	57.323,00		1.719.698,89
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.222.527,35	50.938,00		1.171.589,35
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.274.103,26	108.869,00		1.165.234,26
Reserve Brede School Vroomshoop	370.000,00	10.000,00		360.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	10.401.983,95	451.006,28	0,00	9.950.977,67

Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	951.692,35			951.692,35
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	151.615,56			151.615,56
Voorziening Grondbedrijf 1)	755.482,00			755.482,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,21			190.940,21
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.049.730,12	0,00	0,00	2.049.730,12
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.117.268,00			3.117.268,00
Voorziening Riolering	6.493.461,46	4.679.941,00	761.297,00	2.574.817,46
Voorziening Afvalverwerking	349.041,07	154.000,00		195.041,07
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	9.959.770,53	4.833.941,00	761.297,00	5.887.126,53
Totaal	36.841.457,88	6.612.025,66	1.964.705,15	32.194.137,38

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2022

Omschrijving	Saldo 01-01-2022	Onttrekkingen 2022	Toevoegingen 2022	Saldo 31-12-2022
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.606.129,00	24.000,00		2.582.129,00
Totaal algemene reserves	2.606.129,00	24.000,00	0,00	2.582.129,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	920.000,00	40.000,00		880.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	0,00			0,00
Reserve Minimabeleid	0,00			0,00
Reserve Brede scholen	70.601,06			70.601,06
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	141.986,56			141.986,56
Reserve Sociaal Domein	2.701.222,22	14.400,00		2.686.822,22
Reserve Cultuurnota	0,00			0,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	334.039,37			334.039,37
Reserve Stado centrum Vriezenveen	534.381,26	15.000,00		519.381,26
Reserve Risico's grondbedrijf	850.000,00			850.000,00
Reserve Tractiemiddelen	567.440,12		75.184,06	642.624,18
Reserve Beheer openbaar groen	259.495,97	2.750,00		256.745,97
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	3.229.109,58	1.029.394,62	917.242,00	3.116.956,96
Reserve Uitvoering nota platteland	23.664,76	23.664,76		0,00
Reserve Agenda van Twente	306.192,00	306.192,00		0,00
Reserve Omgevingswet	0,00			0,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	0,00			0,00
Reserve Duurzaamheid	51.434,66			51.434,66
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	0,00			0,00
Reserve Asbest	16.051,93			16.051,93
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	465.239,02	10.000,00		455.239,02
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	869.315,55	245.000,00		624.315,55
Reserve Stimulering duurzaamheid	300.000,00		300.000,00	600.000,00
Totaal bestemmingsreserves	11.700.174,06	1.686.401,38	1.292.426,06	11.306.198,74
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	686.910,32	31.842,28		655.068,04
Reserve Kulturhus	857.429,00	35.792,00		821.637,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	488.245,54	81.242,00		407.003,54
Reserve Brede school De Smithoek	2.250.000,00	75.000,00		2.175.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870,31	1.251.870,31		0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.719.698,89	57.323,00		1.662.375,89
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.171.589,35	50.938,00		1.120.651,35
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.165.234,26	106.803,00		1.058.431,26
Reserve Brede School Vroomshoop	360.000,00	10.000,00		350.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	9.950.977,67	1.700.810,59	0,00	8.250.167,08

Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	951.692,35			951.692,35
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	151.615,56			151.615,56
Voorziening Grondbedrijf 1)	755.482,00			755.482,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,21			190.940,21
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.049.730,12	0,00	0,00	2.049.730,12
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.117.268,00			3.117.268,00
Voorziening Riolering	2.574.817,46	1.474.417,00	1.007.952,00	2.108.352,46
Voorziening Afvalverwerking	195.041,07	95.000,00		100.041,07
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	5.887.126,53	1.569.417,00	1.007.952,00	5.325.661,53
Totaal	32.194.137,38	4.980.628,97	2.300.378,06	29.513.886,47

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2023

Omschrijving	Saldo 01-01-2023	Onttrekkingen 2023	Toevoegingen 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.582.129,00	0,00		2.582.129,00
Totaal algemene reserves	2.582.129,00	0,00	0,00	2.582.129,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	880.000,00	40.000,00		840.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	0,00			0,00
Reserve Minimabeleid	0,00			0,00
Reserve Brede scholen	70.601,06			70.601,06
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	141.986,56			141.986,56
Reserve Sociaal Domein	2.686.822,22	14.400,00		2.672.422,22
Reserve Cultuurnota	0,00			0,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	334.039,37			334.039,37
Reserve Stado centrum Vriezenveen	519.381,26	15.000,00		504.381,26
Reserve Risico's grondbedrijf	850.000,00			850.000,00
Reserve Tractiemiddelen	642.624,18		100.110,79	742.734,97
Reserve Beheer openbaar groen	256.745,97	2.750,00		253.995,97
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	3.116.956,96	255.251,25	968.242,00	3.829.947,71
Reserve Uitvoering nota platteland	0,00			0,00
Reserve Agenda van Twente	0,00			0,00
Reserve Omgevingswet	0,00			0,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	0,00			0,00
Reserve Duurzaamheid	51.434,66			51.434,66
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	0,00			0,00
Reserve Asbest	16.051,93			16.051,93
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	455.239,02	10.000,00		445.239,02
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	624.315,55			624.315,55
Reserve Stimulering duurzaamheid	600.000,00		300.000,00	900.000,00
Totaal bestemmingsreserves	11.306.198,74	337.401,25	1.368.352,79	12.337.150,28
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	655.068,04	31.842,28		623.225,76
Reserve Kulturhus	821.637,00	35.792,00		785.845,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	407.003,54	81.242,00		325.761,54
Reserve Brede school De Smithoek	2.175.000,00	75.000,00		2.100.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	0,00			0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.662.375,89	57.323,00		1.605.052,89
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.120.651,35	50.938,00		1.069.713,35
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.058.431,26	104.737,00		953.694,26
Reserve Brede School Vroomshoop	350.000,00	10.000,00		340.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	8.250.167,08	446.874,28	0,00	7.803.292,80

Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	951.692,35			951.692,35
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	151.615,56			151.615,56
Voorziening Grondbedrijf 1)	755.482,00			755.482,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,21			190.940,21
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.049.730,12	0,00	0,00	2.049.730,12
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.117.268,00			3.117.268,00
Voorziening Riolering	2.108.352,46	1.997.652,00	996.449,00	1.107.149,46
Voorziening Afvalverwerking	100.041,07	87.000,00		13.041,07
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	5.325.661,53	2.084.652,00	996.449,00	4.237.458,53
Totaal	29.513.886,47	2.868.927,53	2.364.801,79	29.009.760,73

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Taakveld	Omschrijving Taakveld	Lasten 2020	Baten 2020	Lasten 2021	Baten 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Lasten 2023	Baten 2023
0.1	Bestuur	1.162.642	0	1.175.404	0	1.191.331	0	1.202.236	0
0.2	Burgerzaken	477.555	-418.070	477.917	-418.070	483.296	-418.070	480.105	-418.070
0.4	Overhead	5.175.714	0	5.159.490	0	5.498.716	0	5.258.011	0
0.5	Treasury	462.367	-3.386.830	447.778	-3.330.318	530.389	-3.286.579	453.400	-3.286.579
0.61	OZB woningen	638.850	-4.672.799	654.021	-4.906.439	671.997	-5.151.761	687.028	-5.151.761
0.62	OZB niet-woningen	0	-2.370.076	0	-2.488.580	0	-2.613.008	0	-2.613.008
0.64	Belastingen overig	0	-20.306	0	-20.312	0	-20.318	0	-20.325
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-56.157.935	0	-56.720.403	0	-57.340.425	0	-57.116.245
0.8	Overige baten en lasten	159.666	0	96.873	0	85.873	0	73.873	0
0.10	Mutaties reserves	815.242	-5.212.230	1.203.408	-1.778.084	1.292.426	-3.411.212	1.368.353	-784.275
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.202.470	-3.800	2.231.074	-3.800	2.262.973	-3.800	2.302.481	-3.800
1.2	Openbare orde en veiligheid	293.160	-14.380	293.935	-14.380	298.396	-14.380	295.983	-14.380
2.1	Verkeer en vervoer	4.564.459	-31.860	4.508.122	-31.860	4.677.402	-31.860	4.627.731	-31.860
3.1	Economische ontwikkeling	674.334	-18.500	676.667	-18.500	697.362	-18.500	424.202	-18.500
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.972.494	-2.840.573	3.386.628	-3.692.218	2.166.903	-2.245.407	1.784.190	-1.887.086
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	182.777	-2.750	182.943	-2.750	188.349	-2.750	113.458	-2.750
3.4	Economische promotie	8.614	-50.000	8.673	-50.000	8.694	-50.000	8.679	-50.000
4.1	Openbaar basisonderwijs	259.551	-10.000	267.338	-10.000	275.358	-10.000	283.618	-10.000
4.2	Onderwijshuisvesting	1.077.652	0	1.063.809	0	1.054.489	0	1.035.647	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.510.155	-320.034	2.543.619	-320.789	3.846.257	-321.557	2.573.183	-321.557
5.1	Sportbeleid en activering	0	-3.310	0	-3.310	0	-3.310	0	-3.310
5.2	Sportaccommodaties	2.797.237	-542.324	2.217.965	-542.324	2.070.364	-542.324	1.911.202	-542.324
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	231.648	0	252.132	0	242.778	0	244.861	0
5.4	Musea	166.395	-13.600	68.686	-13.736	96.505	-13.736	115.760	-13.736
5.6	Media	769.928	0	794.048	0	819.028	0	844.665	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.583.116	-2.811	3.579.982	-2.811	3.641.192	-2.811	3.617.271	-2.811
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.558.807	-343.240	3.332.493	-343.240	3.536.843	-343.240	3.436.687	-343.240
6.2	Wijkteams	699.428	0	665.626	0	667.908	0	668.642	0
6.3	Inkomensregelingen	9.635.032	-7.386.210	9.660.432	-7.386.210	9.687.277	-7.386.210	9.674.145	-7.386.210
6.4	Begeleide participatie	9.622.819	0	9.163.909	0	8.881.785	0	8.660.973	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	39.465	0	0	0	0	0	0

6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	2.674.718	0	2.705.866	0	2.736.758	0	2.748.200	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.106.712	-373.997	8.163.357	-375.735	8.248.831	-375.735	8.248.250	-375.735
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	14.210.472	0	13.592.486	0	13.819.485	0	13.831.240	0
7.1	Volksgezondheid	1.771.066	0	1.814.895	0	1.857.393	0	1.897.630	0
7.2	Riolering	3.674.274	-4.691.585	7.230.606	-8.268.531	4.077.069	-5.134.779	4.655.068	-5.731.221
7.3	Afval	2.093.970	-2.993.206	2.113.742	-3.026.508	2.103.182	-3.008.934	2.129.105	-3.044.525
7.4	Milieubeheer	708.146	0	672.257	0	685.981	0	626.083	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	546.632	-580.000	552.456	-580.000	534.871	-580.000	546.619	-580.000
8.1	Ruimtelijke ordening	795.108	-120.000	881.115	-120.000	891.800	-120.000	972.633	-120.000
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.411.065	-1.513.652	1.926.655	-2.029.242	1.677.710	-1.580.297	1.081.026	-983.613
8.3	Wonen en bouwen	4.030.338	-670.000	3.962.055	-670.000	3.950.648	-670.000	3.904.852	-670.000
		94.724.613	-94.724.613	97.728.460	-97.168.150	95.457.619	-94.701.003	92.787.091	-91.526.921

Overzicht subsidies 2020 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen

Overzicht subsidies 2020 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen

De Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat subsidieverlening enkel kan geschieden op grond van een wettelijk voorschrift. Subsidie wordt in Twenterand dan ook verleend op grond van de Algemene Subsidieverordening gemeente Twenterand 2017 (ASV) en de bijbehorende nadere subsidieregelingen. Zonder een dergelijke grondslag kan er geen subsidie worden verleend. Op deze regel bestaat een uitzondering. Wanneer in de begroting de subsidieontvanger en het (maximale) bedrag waarop de subsidieontvanger een beroep kan doen vermeld worden, kan de begroting dienen als grondslag voor subsidieverlening.

Overzicht

	Organisatie	Doel	Maximaal bedrag
1	Artikel 1 Overijssel	exploitatiebijdrage	€ 9.488
2	Delta FM	exploitatiebijdrage	€ 17.842
3	De Nieuwe Organisatie (AMW)	Huiselijk geweld	€ 29.393
4	De Nieuwe Organisatie (AMW)	Tijdelijk huisverbod	€ 28.362
5	Stichting Mee IJsseloevers	Clientondersteuning	€ 291.309
6	Stichting Mee IJsseloevers	Integrale vroeghulp	€ 3.572
7	St. Evenmens	exploitatiebijdrage	€ 30.000
8	St. OZO-Verbindzorg (mantelzorgwaardering)	exploitatiebijdrage	€ 9.500
9	Stichting Boot	exploitatiebijdrage	€ 20.547
10	Stichting Hulpfonds	exploitatiebijdrage	€ 2.568
11	Stichting Manna	exploitatiebijdrage	€ 12.842
12	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	activiteiten laaggeletterdheid	€ 39.444
13	Plaatselijk Belang De Pollen	activiteiten burgerparticipatie	€ 800
14	Dorpsraad Den Ham	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.366
15	St. Dorpsraad Vriezenveen	activiteiten burgerparticipatie	€ 2.217
16	St. Dorpsraad Vroomshoop	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.650
17	Plaatselijk Belang Westerhaar	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.083
18	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	Huurkosten Kulturhus	€ 51.861
19	St. ZorgSaam Twenterand	Huurkosten Kulturhus	€ 38.197
20	Stichting De Klup	huurkosten Kulturhus	€ 7.798
21	De Nieuwe Organisatie (AMW)	huurkosten Kulturhus	€ 9.933
22	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	Huurkosten Het Punt	€ 21.727
23	St. ZorgSaam Twenterand	Huurkosten Het Punt	€ 24.807
24	Stichting Vluchtelingenwerk	Huurkosten Het Punt	€ 5.228
25	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	Huurkosten Brede School Den Ham	€ 35.766
26	Museum oud Vriezenveen	Huurkosten museum Oud V'veen	€ 7.687
27	Peddemorsboerderij	Huurkosten Peddemorsboerderij	€ 5.977
28	Kulturhus de Klaampe	exploitatiebijdrage	€ 30.000
29	Acitiviteitencentrum Het Punt	exploitatiebijdrage	€ 201.665
30	St. ZorgSaam Twenterand	bijdrage aanpak eenzaamheid	€ 18.000
	TOTAAL		€ 960.631

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BCM	Bestandscontrolemodule
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BDU	Brede Doel Uitkeringen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	BedrijfsHulpVerlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW&RO	Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Plan Bureau
CORV	Collectieve Opdracht Routeer Voorziening
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EVP	Extern veiligheidsplan
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMP	Gemeentelijk Mobiliteits Plan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GT	Gemeentelijke telecommunicatie
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
HTTV	Hammer Tafeltennis Vereniging
I&A	Informatisering & Automatisering
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMGeo	Informatiemodel Geografie

IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPR	Internationaal Privaatrecht
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVT	Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KB	Koninklijk Besluit
KOP	Kernontwikkelingsplan
KRW	Kader Richtlijn Water
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
MDA	Milieu, duurzaamheid en afval
MER	Milieu Effect Rapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
mfa	Multifunctionele accommodaties
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MT	Management Team
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare orde en veiligheid
OR&V	Openbare ruimte en verkeer
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
P&O	Personeel & Organisatie
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting incl. Juridisch
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
PO	Primair Onderwijs
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PW	Participatiewet
R&T	Recreatie & Toerisme
RIS	RaadsInformatieSysteem
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvC	Raad van Commissarissen
SEV	Sociaal Economische Visie
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SPP	Strategische PersoneelsPlanning
SOT	Schoolondersteuningsteam
SON	Stadsbank Oost Nederland
SoZa	Sociale Zaken
SSNT	Shared Services Netwerk Twente
START	Specifiek, Toetsbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
TTI	Twenterand Tourist Info
UP	Uitvoeringsprogramma
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSV	Voortijdig schoolverlaten

VTE	Vrijtijdseconomie
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VvG	Vereniging van Grondbedrijven
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCK	Wet Consumenten Krediet
Wet BIBOB	De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
Wet WIJ	Wet investeren in jongeren
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgs	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WT-4	West Twente 4 gemeenten
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW-uitkering	Werkloosheidsuitkering
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorg- en adviesteam

Ondertekening Programmabegroting 2020

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Twenterand in zijn openbare vergadering van 12 november 2019

de griffier,

de voorzitter.